

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ
YEREVAN STATE UNIVERSITY

Ս. Մ. ԲԱԴԱԼՅԱՆ, Ն. Գ. ՂԱՐԻԲՅԱՆ

**ՏԱՐԲԵՐ ՍՆԿԱՅԻՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՆԵՐԻ
ՄԻՑԵԼԻՈՒՄԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ
ԱՌԱՋՎԱՆԱԳՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

(իավաքածուների կատալոգ և ատլաս)

S. M. BADALYAN, N. G. GHARIBYAN

**CHARACTERISTICS OF MYCELIAL
STRUCTURES OF DIFFERENT
FUNGAL COLLECTIONS**

(Catalogue and Atlas of Collections)

ԵՐԵՎԱՆ
ԵՊՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
2017

ՀՏԴ 582.28

ԳՄԴ 28.591

Բ 141

Յրատարակության է երաշխավորվել
ԵՊՐ կենսաբանության ֆակուլտետի
գիտխորհողի կողմից

Գրախոսներ՝ ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ՝ **Է. Գ. Աֆրիկյան** և L. L. Օսիպյան

Reviewers: Academicians **E. G. Afrikyan** and L. L. Ossipyan

Բադալյան Ս. Մ., Ղարիբյան Ն. Գ.

Բ 141 **Տարբեր սնկային կուլտուրաների միցելիումի կառուցվածքային
առանձնահատկությունները** - Եր.: ԵՊՐ հրատ., 2017 թ., 176 էջ:

Գրքում ներկայացված են ազգայիկոմիցետային և միկրոսկոպիկ սնկերի միցելիումի կա-
ռուցվածքային առանձնահատկությունները, որանց բնօրինակ լուսանկարների առլասը և
կուլտուրաների հավաքածուների կատալոգը: Վերջինս պարունակում է 72 ցեղերին պատկանող
177 տեսակների 573 շտամներ: Միցելիումի, մասնավորապես անամորֆի կարգաբանական
նշանակության որոշ կառուցվածքներ նկարագրվում են առաջին անգամ: Կենսատեխնոլոգիական
նշանակության ուժեղի դեղասնկերի տեսակային նկարագրությունները ներառում են միցելիումի
և պտղամարմնի առանձնահատկությունները, ինչպես նաև Յայաստանում դրանց տարածվա-
ծությունը:

Տարբեր սնկային կուլտուրաների մասնավորապես առաջին անգամ: Կենսատեխնոլոգիական
նշանակության ուժեղի դեղասնկերի տեսակային նկարագրությունները ներառում են միցելիումի
և պտղամարմնի առանձնահատկությունները, ինչպես նաև Յայաստանում դրանց տարածվա-
ծությունը:

Badalyan S. M., Gharibyan N. G.

Characteristics of mycelial structures of different fungal collections – Yerevan: YSU Press, 2017, p. 176.

The characteristics of mycelial structures of Agaricomycetes and microscopic fungi, the Catalogue of Culture Collections and Atlas of original microphotos are presented. The catalogue includes 573 strains and 177 species from 72 genera. Several of described taxonomically valuable mycelial and anamorphic structures are originally reported. Species description of biotechnologically valuable edible and medicinal mushrooms, including characteristics of mycelia and fruiting bodies, as well as their distribution in Armenia are presented.

The book is intended for mycologists, microbiologists, biotechnologists, pharmacists, mushroom growers, Masters and PhD students of the Faculties of Biology and Pharmacy.

ՀՏԴ 582.28

ԳՄԴ 28.591

ISBN 978-5-8084-2157-8

© ԵՊՐ հրատ., 2017

© Բադալյան Ս. Մ., Ղարիբյան Ն. Գ., 2017

ԱՌԱՋԱԲԱՆ

Կենսաբանական ռեսուրսների կենտրոնների (ԿՌԿ) ստեղծումը գիտական, մասնավորապես կենսատեխնոլոգիական և կենսաբժշկագիտական հետազոտությունների կազմակերպման և իրականացման անհրաժեշտ փուլ է: ԿՌԿ-ները ներառում են կուլտիվացվող օրգանիզմների մաքուր կուլտուրաների հավաքածուներ (ԿՀ) և դրանց վերաբերյալ համապատասխան տվյալների բազաներ (ՏԲ): Պահպանելով բնական ռեսուրսների կենսունակությունը՝ ԿՌԿ-ները դրանց հասանելի են դարձնում հիմնարար և կիրառական հետազոտությունների համար:

Կարգաբանական տարրեր խնճերին պատկանող սնկային ԿՀ-ի հիմնադրումը ոչ միայն դրանց կենսաբազմազանության և գենետիկական ռեսուրսների պահպանման, այլև բազմակողմանի ուսումնասիրման հնարավորություն է ստեղծում:

Բազիդիալ ագարիկոնիցետային սնկերի (բաժին Basidiomycota, դաս Agaricomycetes) բազմաթիվ ներկայացուցիչներ իրենց համային բարձր արժեքով և դեղաբանական հատկություններով վաղուց են հայտնի մարդկությանը: Դրանց ուստելի տեսակները օժտված են ցածր կալորիականությամբ՝ սպիտակուցի բարձր և ճարպերի ցածր պարունակությամբ: Ագարիկոնիցետային սնկերում առկա են նաև չհագեցած ճարպաթթուներ, վիտամիններ (B, C, D, K) և միկրոէլեմենտներ (կալիում, ֆոսֆոր): Ժամանակակից գիտական տվյալները վկայում են, որ այս սնկերը նաև զանազան կենսաակտիվ միացությունների (պոլիսախարիդներ, պեպտիդագլյուկաններ, տերպենիդներ, ֆենոլային միացություններ և այլն) և ֆերմենտների (պրոտեոլիտիկ, լիզոնոլիտիկ և այլն) աղբյուր են, որոնք օժտված են տարրեր թերապևտիկ ազդեցությամբ (իմունախթանիչ, հակառակուցքային, հակասնկային, հակաբակտերիալ, հիպոգլիկեմային, հակաօքսիդանտային, ֆիբրինոլիտիկ, թրոմբոլիտիկ և այլն): Այս առումով հատկապես հայտնի են ագարիկոնիցետային ծառաբնակ արեթասնկերը (կարգ Polyporales, Hymenochaetales և այլն), որոնց արհեստական պայմաններում հեշտությամբ վերարտադրվելու ունակությունը նպաստում է դրանց մաքուր կուլտուրաների մասնագիտացված հավաքածուների ստեղծմանը: Վերջինս կարևոր նշանակություն ունի սնկերի կենսատեխնոլոգիական աճեցման, դեղաբա-

նական հատկությունների ուսումնասիրման, սնկային կենսատեխարտադրանքների ստացման և կիրառման հեռանկարների բացահայտման տեսամնկյունից:

Ազարիկոմիցետային սնկերի գենետիկական ռեսուրսների պահպանման և կենսաբազմազանության ուսումնասիրման նպատակով մաքուր կուլտուրաների հավաքածուների հիմնադրման, միցելիումի կենսաբանական առանձնահատկությունների ուսումնասիրման և կենսատեխնոլոգիական ներուժի բացահայտմանն ուղղված աշխատանքները Հայաստանում նախաձեռնվել են 1982 թվականին: Վեգետատիվ միցելիումի հետազոտություններն իրականացվել են մակերեսային և խորքային կուլտուրայի պայմաններում: Ուսումնասիրվել են միցելիումի կենսատեխնոլոգիական աճեցման և կենսազանգվածի կուտակման բարենպաստ պայմանները (ջերմաստիճան, սննդամիջավայրի բաղադրություն և թթվայնություն), նկարագրվել են օաղորուների և պելետների մորֆոլոգիան, պտղամարմիններ (տելոմորֆ) առաջացնելու ունակությունը, գնահատվել է դրանց կարգաբանական նշանակությունը:

Ազարիկոմիցետային սնկերի միցելիումի և կենսացիկի անսեռ փուլի՝ անամորֆի մորֆոլոգիական ուսումնասիրությունները բացահայտել են կարգաբանական նշանակության միշարք վեգետատիվ կառուցվածքներ, որոնցից շատերը նկարագրվել են առաջին անգամ: Սրանք կարևոր են կենսատեխնոլոգիական աճեցման ընթացքում սնկային կուլտուրաների ճիշտ նույնականացման համար:

Ստացվել են տվյալներ որոշ դեղասնկերի պտղամարմինների և միցելիումի քիմիական կազմի (մոնո-, պոլիսախարիդներ, ֆենոլային և տերպենային միացություններ, սախտակուցներ, ճարպաթթուներ և այլն) վերաբերյալ, ոսումնասիրվել են դրանց դեղաբանական հատկությունները (իմունախթանիչ, ցիտոստրոբիկ, հակասնկային, հակաբակտերիալ, հակավիրուսային, միտոքեն/ռեգեներացնող, ֆիբրինոլիտիկ, թրոմբոլիտիկ, հակաօքսիդամտային):

Եերը նշված ուղղություններով ստացված հիմնական արդյունքները ամփոփված են հեղինակների գիտական հրապարակումներում (տես էջ 163):

Ազարիկոմիցետային ուստեղի սնկերի և դեղասնկերի շատ տեսակներ ունեն կենսատեխնոլոգիական մեծ ներուժ պտղամարմինների արհեստական աճեցման, դեղաբանական նշանակության կենսաակտիվ միացությունների, ֆերմենտների, սննդային հավելումների և այլ կենսատեխնարտադրանքների ստացման տեսակետից: Գլուխ 1-ում բեր-

ված որոշ տեսակների նկարագրությունները ներառում են ոչ միայն պտղամարմնի՝ տելումորֆի, այլև վեգետատիվ միցելիումի և անամորֆի առանձնահատկությունները։ Բերվուն է նաև Հայաստանում դրանց ռեսուլիսների առկայության և տարածվածության վերաբերյալ տեղեկատվություն։

Գիրքը նախատեսված է սնկաբանների, մանրէաբանների, կենսատեխնոլոգների, սնկաբուժների, դեղագետների, կենսաբանության և դեղագիտության ֆակուլտետների ուսանողների և ասպիրանտների համար։

Դեղինակները շնորհակալություն են հայտնում ՀՀ գույք, ԴԱԱԴ, ՆԱՏՕ, ԳԿՆԱՖ և այլ կազմակերպություններին գիտական հետազոտություններին ֆինանսական աջակցություն ցուցաբերելու համար։

FOREWORD

Biological Resource Centers (BRC) of different living organisms constitute an essential part of the scientific and technological infrastructure of Life sciences, particularly biotechnology and biomedicine. They are intended for preserving the natural resources and making them available for fundamental and applied scientific research. The BRCs involve Culture Collections (CC) and Databases (DB) of cultivable organisms providing information relevant to these collections.

The establishment and maintenance of CC of different taxonomic groups of fungi are aimed at preservation of fungal biodiversity, genetic resources and investigation of developmental processes.

Agaricomycetes mushrooms (phylum Basidiomycota, class Agaricomycetes) are widely appreciated all over the world for their nutritional value and medicinal properties. They possess a low energy and glucose level, high protein content with balanced amino acids, very low sodium concentration and fat content with high percentage of unsaturated fatty acids. Agaricomycetes have a high content of several vitamins (B, C, D, K), minerals (potassium, phosphorus), trace elements, such as selenium and substantial amount of dietary fibers.

Modern scientific data has revealed that many Agaricomycetes species represent an unlimited source of bioactive compounds (polysaccharides, peptidoglycans, terpenoids, phenolics, etc.) and enzymes (proteolytic, ligninolytic, etc.) with different therapeutic effects (immune-stimulating, antitumor, antifungal, antibacterial, hypoglycemic, antioxidant, fibrinolytic, thrombolytic, etc.). They are an example of molecular diversity with recognized potential in discovery and development of novel mushroom-based biotech products (mycopharmaceuticals, nutriceuticals, nutraceuticals and cosmeceuticals).

The biological characteristics of mycelia, such as fast growth and reproduction in culture conditions of Agaricomycetes wood-inhabiting bracket fungi (orders Polyporales, Hymenochaetales. etc.), promoted the establishment of specialized CC, which are of valuable importance to study their biodiversity, modern taxonomy and phylogeny, biochemistry, physiology

and biotechnological potential to reveal perspectives for their further usage in bioindustry and biomedicine.

The establishment of CC of Agaricomycetes mushrooms in Armenia was initiated in 1982. The study of biological characteristics and biotechnological potential of different collections was realized in static and submerged cultures. The favourable growth conditions (temperature, medium composition, pH) for biotechnological cultivation of mycelia of selected species/strains were revealed. The study of morphology of mycelial colonies and pellets, anamorphs - asexual stage in the life cycle, as well as growth parameters, biomass formation and fruiting body (teleomorph) development was performed. Several mycelial and anamorphic characteristics with taxonomic significance were originally described. They are used for correct identification of fungal cultures during biotechnological cultivation.

The data on chemical composition (mono- and polysaccharides, phenolics, terpenoids, proteins, fatty acids, etc.) of mycelial and fruiting body extracts of selected mushrooms were reported. Medicinal properties (immune-modulating, cytotoxic, antifungal, antibacterial, antiviral, mitogenic/regenerative, fibrinolytic, thrombolytic, and antioxidant) of several collections were screened and biotechnological potential was estimated.

The results of the above mentioned research were reported in scientific publications of authors of the current book (see p. 163).

Several biotechnologically cultivable Agaricomycetes fungi are used in the production of fruiting bodies, mycopharmaceuticals, health enhancing food additives, enzymes and other biotech-products. In Chapter 1, a complete description of selected species includes characteristics of fruiting bodies, vegetative mycelia and anamorph(s). Information about their resource potential and distribution in Armenia is also given.

The book is intended for mycologists, microbiologists, biotechnologists, pharmacists, mushroom growers, as well as Master and PhD students of the Faculties of Biology and Pharmacy.

Authors are thankful to SCS RA, DAAD, NATO, ANSEF and other scientific organizations for financial support.

ԳԼՈՒԽ 1

ԱԳԱՐԻԿՈՄԻՑԵՏԱՅԻՆ ՍՆԿԵՐԻ ՈՐՈՇ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒՆԵՐԻ ՏԵԼՈՄՈՐՖԻ և ՎԵԳԵՏԱՏԻՎ ՄԻՑԵԼԻՌԻՄԻ ԱՌԱՋԱՎԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

CHAPTER 1

CHARACTERISTICS OF TELEOMORPHS AND VEGETATIVE MYCELIA OF SEVERAL COLLECTIONS OF AGARICOMYCETES FUNGI

Բազիդիալ ագարիկոմիցետային սնկերի (բաժին Basidiomycota, դաս Agaricomycetes) կուլտուրաների հավաքածուների միցելիալ գաղութների և միկրոկառուցվածքների մորֆոլոգիական նկարագրությունները իրականացվել են ագարային տարբեր սննդամիջավայրերի վրա (ρH 6.0, 25 °C): Ստորև բերվում է որոշ տեսակների գաղութների և միցելիալ կառուցվածքների նկարագրությունը 1.5% գարեջրային քաղցու-ագարի վրա, ինչպես նաև քաղցու-ջուր խորթային կուլտուրայում (200 պտ/ր) (Այլուսակ 1, Table 1):

Armillaria mellea (Vahl.) P. Kumm.

Կոճղասունկ իսկական, աշնանային, մեղրասունկ

Գլխարկը՝ 4.0-12.0 սմ տրամագծով, եզրերը՝ դեպի ներս շրջված, ուռուցիկ, կենտրոնում՝ թմբիկով, օխրագույն կամ դեղնադարչնագույն, ծածկված բազմաթիվ դարչնագույն թեփուկներով:

Չիմենաֆորի թիթեղները թույլ վայր իջնող, սպիտակ կամ փայտագույն:

Ոտիկը՝ 7.0-10 x 1.0-1.5 սմ, իիմքում՝ հաստացող, մի քանի ոտիկներով սերտաճած: Օղակը՝ սպիտակ, պահպանվող:

Սպորները՝ 8.5-9.0 x 4.8-6.0 մկմ, ձվաձև, անգույն:

Աճում է անտառներում և այգիներում՝ կենդանի ծառերի, կոճղերի և արմատների վրա մեծ խմբերով:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փոփոխություն: Վտանգավոր մակարույժ է:

Ուտելի դեղասունկ է:

Հայաստանում տարածված է Երևանի, Ապարանի, Լոռու, Իջևանի, Զանգեզուրի և Մեղրու ֆլորիստական շրջաններում (Բադալյան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Հանգյուլյան, 2008):

Գաղութը՝ սպիտակ, բամբականման, ավելի ուշ՝ մուգ շագանակագույն, կաշվենման, եզրը՝ բլակավոր կամ ալիքաձև, ագարը՝ մուգ շագանակագույն: Աճում է դանդաղ, կոնցենտրիկ շրջաններով, ագարից վեր բարձրացող միցելիումով: Առաջացնում է ձևավորված ռիզոնորֆներ (Նկար 3d): Աճման միջին արագությունը՝ 0.8-1.2 մմ/օր:

Դիպլոիդ միցելիումի ճարմանդները բացակայում են: Առկա են բազմաթիվ հիֆային անաստոնոզներ, հիալինային կուտիկուլային բջիջներ:

***Coprinellus bisporus* (J. E. Lange) Vilgalys, Hopper & Jacq. Johnson.**

Գոմաղբասունկ երկսպորանի

Գլխարկը՝ փակված՝ 16.0 մմ (բարձրություն) x 12.0 մմ (լայնություն), բացված՝ տրամագիծը մինչև 20.0 մմ, կենտրոնում՝ օխրադարչնագույն, եզրերում՝ դժգույն, ենթարկվում է ավտոլիզի:

Դիմենաֆորի թիթեղները՝ ազատ, սպիտակ, ավելի ուշ՝ մուգ մոխրագույն:

Ոտիկը՝ 40.0-80.0 x 1.0-2.0 մմ, սպիտակավուն:

Սպորները՝ 9.7-13.7 x 6.1-8.4 մկմ, էլիպսաձևից օվալ, արտակենտրոն ծլման ելուստով:

Դեշտությամբ տարբերակվում է երկսպորանի բազիդիումներով:

Աճում է գոմաղբի և քայքայվող ծղոտի վրա խմբերով:

Ուտելի չէ:

Հայաստանում նկարագրված չէ:

Գաղութը՝ սպիտակ, դեղնավուն, ավելի ուշ՝ տեղ-տեղ մուգ դեղին, ժանգագույն, բամբակաքեչայանման: Աճման միջին արագությունը՝ 4.2-4.6 մմ/օր: Կուլտուրայում առաջացնում է պտղամարմիններ (Նկար 6f):

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները բացակայում են կամ կեղծեն: Առկա է ստերիլ *Ozonium* տիպի անամորֆ՝ զուգահեռ, սեպտավորված ժանգադարչնագույն հիֆային ձգոնների տեսքով միցելիում: Առաջացնում է բազմաթիվ կանոնավոր հիֆային օղակներ, ալոցիստեր, հիֆոցիստեր և քլամիդոսպորներ (Նկար 20c,h) (Badalyan et al., 2011b):

***Coprinellus curtus* (Kalchbr.) Vilgalys, Hopple & Jacq. Johnson
Գոմաղբասունկ կարծլիկ**

Գլխարկը՝ փակված՝ 6.0×4.0 մմ, բացված՝ $10-15$ մմ տրամագծով, հատիկավոր փաթիլանման ծածկոցով, կաթնագույն, կենտրոնում դեղնադարչնագույն երանգով, ենթարկվում է ավտոլիզի:

Նշմենաֆորի թիթեղները՝ գրեթե ամբողջովին ազատ, սպիտակավուն, ավելի ուշ՝ մոխրագույնից սև:

Ոտիկը՝ $30.0-60.0 \times 0.5-1.0$ մմ, սպիտակավուն, ծածկված նոսր մազիկներով:

Սպորները՝ $9.7-13.8 \times 6.7-8.8$ մկմ, ելիպսաձևից մինչև օվալ:

Աճում է գոմաղբի վրա փոքր խմբերով:

Ուտելի չէ:

Հայաստանում նկարագրված չէ:

Գաղութը՝ սպիտակ, քեչայանման, ավելի ուշ՝ տեղ-տեղ դեղնադարչնագույնից բաց ժանգագույն, դեպի եզրը՝ հատիկավոր ալրանման շրջաններով: Աճման միջին արագությունը՝ $4.2-4.7$ մմ/օր: Առաջացնում է խմբերով պտղամարմիններ (Նկար 7a-c):

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները կեղծ են կամ բացակայում են: Առկա են լավ զարգացած *Ozonium* տիպի միցելիում՝ անամորֆ, կանոնավոր հիֆային օղակներ, հիֆոցիստեր և կալցիումի օքսալատի բյուրեղներ (Նկար 11e; 13b; 15A) (Badalyan et al., 2011b):

Խորքային կուլտուրայում միցելիումը առաջացնում է խիտ միջուկով մազմզոտ պելետներ (Նկար 5e) (Badalyan et al., 2008):

***Coprinellus disseminatus* (Pers.) J. E. Lange
Գոմաղբասունկ ցրված**

Գլխարկը՝ փակված՝ $7.0-8.0$ մմ, բացված՝ $15.0-20.0$ մմ տրամագծով, զանգականման, ճառագայթածև ծալքերով, ալրոտ մակերեսով, սովորաբար՝ բաց դաշնագույն, դեղնադարչնագույն, կենտրոնում՝ օխրագույն, դեպի եզրերը՝ ավելի բաց, երբեմն՝ ամբողջովին սպիտակ, ենթարկվում է ավտոլիզի:

Նշմենաֆորի թիթեղները՝ սերտածած, նեղ, սպիտակ, ավելի ուշ՝ մոխրագույնից սև:

Ոտիկը՝ $20.0-60.0 \times 1.0-1.5$ մմ, փխրուն, հեշտությամբ կոտրվող, ալ-

րոտ, հիմքի մոտ սպիտակից բաց մոխրագույն:

Սպորները՝ 6.6-9.7 x 4.1-5.8 մկմ օվալ, համարյա սև:

Աճում է կոճղերի, փայտային մնացորդների և ճշակված փայտամյութի վրա խմբերով:

Ուտելի չէ:

Դայաստանում տարածված է Երևանի, Ապարանի, Լոռու և Իջևանի Փլորիստական շրջաններում (Բաղայան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Հանգույան, 2008):

Գաղութը՝ սպիտակ, փարթամ, բանբականման, կենտրոնում՝ նոսր, ավելի ուշ՝ դեղնավուն, տեղ-տեղ ժանգաղարչնագույն, եզրը՝ հավասար, ագարը՝ տեղ-տեղ մուգ դարչնագույն: Աճման միջին արագությունը՝ 5.6-5.8 մմ/օր:

Դիկարիոնային միցելիումն օժտված է կլորավուն, միակողմանի, ոչ հաճախաղեաւ, հիմնականում առանց անցքի ճարմանդներով (Նկար 19a): Առկա են լավ զարգացած անամորֆ՝ *Ozonium* տիպի ստերիլ միցելիում և բազմաթիվ կանոնավոր հիֆային օղակներ (Նկար 11a,b; 12a,d):

Սոնոսպորային գաղութները մորֆոլոգիայով առանձնապես չեն տարբերվում դիկարիոնային գաղութներից: ճարմանդները բացակայում են, առկա են *Ozonium* տիպի միցելիում և բազմաթիվ կանոնավոր հիֆային օղակներ: Աճման միջին արագությունը՝ 4.5-5.2 մմ/օր (Badalyan *et al.*, 2011b):

Խորքային կուլտուրայում դիկարիոնային միցելիումը առաջացնում է խիստ միջուկով մազմզոտ պելետներ (Նկար 5h): Առկա են կանոնավոր հիֆային օղակներ (Badalyan *et al.*, 2008):

***Coprinellus domesticus* (Bolton) Vilgalys, Hopple & Jacq. Johnson Գոմաղբասունկ ընտանի**

Գլխարկը՝ փակված՝ 40.0 x 35.0 մմ, գնդաձև, ծվածկ կամ էլիպսաձև, բացված՝ մինչև 70.0 մմ տրամագծով, կենտրոնում՝ բաց օխրագույն, կամ կեղտոտ ժանգագույն, եզրերում՝ ավելի բաց, պատված սպիտակավուն ծածկոցով, որը հետագայում մասնատվում է կրեմագույնից օխրագույն կամ մուգ դարչնագույն փաթիլների, ենթարկվում է ավտոլիզի:

Դիմենաֆորի թիթեղները՝ ազատ, սպիտակ, ավելի ուշ՝ մոխրադարչնագույնից սև:

Ոտիկը՝ 40.0-100.0 x 4.0-10.0 մմ, սպիտակ, հիմքում՝ գուրզածև, երբեմն՝ վոլվայանման եզրով, հաճախ՝ *Ozonium*-ի ժանգագույն միցելիումով:

Սպորները՝ 6.0-8.9 x 3.7-4.8 մկմ, օվալ կամ էլիպսաձև, կենտրոնում՝ կարմրադարչնագույն, արտակենտրոն ծլման ելուստով:

Աճում է ծառարմատների, կոճղերի, փայտային մնացորդների և մշակված փայտանյութի վրա խմբերով:

Ուտելի չէ:

Յայաստանում տարածված է Երևանի, Զանգեզուրի, Լոռու և Իջևանի Փլորիստական շրջաններում (Բաղալյան, Ղարիբյան, 2008; Մելիկ-Խաչատրյան, 1980; Հանգույան, 2008):

Գաղութը՝ սպիտակ, քեչայանման, ավելի ուշ՝ միցելիումը և ագարը դեղնավուն, տեղ-տեղ ժանգագույն: Աճման միջին արագությունը՝ 5.4-5.6 մմ/օր: Կուլտուրայում հեշտությամբ առաջացնում է պտղամարմիններ՝ ոտիկի հիմքում *Ozonium*-ի ժանգագույն միցելիումով (Նկար 7d-f):

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները բացակայում են: Առկա են բազմաթիվ կանոնավոր հիֆային օղակներ, հիֆոցիստեր, ինչպես նաև ստերիլ միցելիում՝ *Ozonium* և սպորառաջացնող՝ *Hormographiella verticillata* սինանամորֆներ (Նկար 12b; 13f; 15B; 16e,i; 17a,b; 20f; 23c,d) (Badalyan et al., 2011b):

Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է խիտ միջուկով մազմզոտ պելետներ (Նկար 5g): Առկա են *H. verticillata* ատիպիկ արթրոսպորներ (Badalyan et al., 2008):

***Coprinellus ellisii* (P. D. Orton) Redhead, Vilgalys & Moncalvo Գոմաղբասունկ էլիզիի**

Գլխարկը՝ փակված՝ 10.0-18.0 x 8.0-12.0 մմ, կոնածև կամ էլիպսաձև, ավելի ուշ՝ վեր բարձրացող եզրերով, բաց կրեմագույնից մոխրագույն, կենտրոնում՝ մուգ, ծածկված մանր սպիտակավուն թեփուկներով, ենթարկվում է ավտոլիզի:

Նիմենաֆորի թիթեղները՝ ազատ, խիտ, սպիտակ, ավելի ուշ՝ մուգ շագանակագույն, համարյա սև:

Ոտիկը՝ 25.0-35.0 x 1.0-2.5 մմ, սպիտակ, մասամբ փոշոտ, ապա՝ հարթ, հիմքում՝ հաստացած:

Սպորները՝ $6.0\text{-}8.0 \times 3.6\text{-}4.3$ մկմ, էլիպսաձև, հարթ, կարմրադարչնագույն:

Աճում է հողում թաղված փտող բնափայտի վրա:

Ուտելի չէ:

Հայաստանում նկարագրված չէ:

Գաղութը՝ խիտ, բամբականման, սկզբում՝ սպիտակ, ավելի ուշ՝ բաց դեղնավունից մուգ նարնջագույն (նկ. 2a): Աճման միջին արագությունը՝ 6.4 մմ/օր: Կուլտուրայում առաջացնում է պտղամարմիններ (Նկար 7g):

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները բացակայում են կամ կեղծ են: Առկա են *Hormographiella* արթրոսպորներ և ստերիլ միցելիում՝ *Ozonium* սինանամորֆներ, քլամիդոսպորներ, եզակի ալոցիստեր՝ կուտակող բջիջներ, կանոնավոր հիֆային օղակներ, ինչպես նաև կալցիումի օքսալատի բյուրեղներ (Նկար 11c; 14a-d; 15C; 17d) (Badalyan et al., 2011b):

Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է փխրուն, մազմզոտ պելետներ (Նկար 5i): Առկա են *Hormographiella* տիպի արթրոսպորներ (Badalyan et al., 2008):

***Coprinellus flocculosus* (DC.) Vilgalys, Hopple & Johnson Գոմաղբասունկ փափկամազ**

Գլխարկը՝ փակված՝ 25.0×20.0 մմ, կլորավուն, ձվաձև կամ էլիպսաձև, ապա՝ կոնաձև կամ ուռուցիկ, մինչև 45.0 մմ տրամագծով, բաց օխրագույն կամ օխրադարչնագույն՝ օխրամոխրագույն կենտրոնով, սկզբում՝ քեչայանման ծածկոցով, ավելի ուշ՝ մանր օխրադարչնագույն փաթիլներով, ենթարկվում է ավտոլիզի (Նկար 1a):

Դիմենաֆորի թիթեղները՝ ազատ, սկզբում՝ սպիտակ, հետագայում՝ մոխրադարչնագույնից սև:

Ոտիկը՝ $30.0\text{-}80.0 \times 2.0\text{-}7.0$ մմ, սպիտակ, հիմքում՝ գուրզաձև, երենմն՝ վոլվայանման մնացորդներով:

Սպորները՝ $9.8\text{-}16.7 \times 6.4\text{-}9.8$ մկմ, հարթ, էլիպսաձև կամ ձվաձև, շատ մուգ կարմրադարչնագույն, արտակենտրոն ծլման ելուստով:

Աճում է մեկական, ցրված՝ տաշեղների և այլ փայտանյութերի վրա:

Ուտելի չէ:

Հայաստանում առաջին անգամ նկարագրվել է Երևանի տարածքում (Badalyan et al, 2011b) (Նկար 1a):

Գաղութը՝ բամբականման, սպիտակ, աճը՝ ճառագայթածև, ավելի ուշ՝ տեղ-տեղ թույլ դեղնածանգագույն, կենտրոնում՝ ավելի նոսր, սուրստրատին սեղմված, ագարը՝ թույլ դեղնավուն (Նկար 1d): Աճման միջին արագությունը՝ 4.7-5.0 մմ/օր: Կուլտուրայում առաջացնում է պրիմորդիումներ:

Դիկարիոնային միցելիումի հիֆային ճարմանդները կեղծ են կամ բացակայում են: Առկա են *Ozonium* միցելիումի սեպտավորված հիֆային ձգոններ, կանոնավոր և անկանոն հիֆային օղակներ, ալոցիստեր և հիֆոցիստեր (Նկար 13a,c,e,g) (Badalyan et al., 2011b):

Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է խիտ միջուկով, մազմզոտ պելետներ (Նկար 5l):

***Coprinellus micaceus* (Bull.) Vilgalys, Hopple & Jacq. Johnson Գոմաղբասունկ շողացող**

Գլխարկը՝ փակված՝ 35.0×30.0 մմ, ձվածև, էլիպսաձև, բացված՝ կոնաձև, ուռուցիկ, մինչև 50.0 մմ տրամագծով, մուգ օխրագույն կամ ժանգագույն, կենտրոնում՝ ավելի մուգ, ծածկված վաղ անհետացող սպիտակավուն փաթիլներով, ենթարկվում է ավտոլիզի:

Հիմենաֆորի թիթեղները՝ ազատ, սպիտակ, ավելի ուշ՝ մոխրաղարշնագույնից սև:

Ոտիկը՝ $30.0-100.0 \times 2.0-6.0$ մմ, սպիտակ, հիմքում՝ գուրզածև, հաճախ՝ վոլվայանման եզրով:

Սպորները՝ $6.8-10.2 \times 5.0-6.7 \times 4.3-5.5$ մկմ, անհավասարակող, էլիպսաձև կամ ձվածև, կարմրադարչնագույն, կենտրոնային ծլման ելուստով:

Աճում է ծառերի հիմքերի մոտ՝ քայքայված բնափայտի վրա, մեծ խմբերով:

Ուտելի է երիտասարդ ժամանակ:

Չայաստանում տարածված է Երևանի, Ապարանի, Արագածի, Լոռու և Իջևանի Փլորիստական շրջաններում (Բաղալյան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Հանգույան, 2008):

Գաղութը՝ սպիտակ, խավոտ, բամբականման, ճառագայթածև աճող, եղրը՝ հավասար, ավելի ուշ՝ կենտրոնում սեղմված, ագարը՝ մուգ կարմրադարչնագույն (Նկար 3e): Աճման միջին արագությունը՝ 4.3-5.3 մմ/օր: Կուլտուրայում հեշտությամբ առաջացնում է պտղամարմիններ (Նկար 7h,i):

Դիկարիոնային միցելիումն օժտված է ոչ հաճախադեպ, միակողմանի, կլորավուն ճարմանդներով: Առկա են *Ozonium* տիպի միցելիում, քլամիդոսպորներ, տեսակին բնորոշ հիֆերի եռակի ճյուղավորում, կանոնավոր հիֆային օղակներ և հիֆոցիստեր (Նկար 13d; 15D; 25j; 26d) (Badalyan et al., 2011b):

Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է փխրուն, մազմզոտ պելետներ (Նկար 5f) (Badalyan et al., 2008):

***Coprinellus radians* (Desm.) Vilgalys, Hopple & Jacq. Johnson
Գոմաղբասունկ ճառագայթավիայլ**

Գլխարկը՝ փակված՝ 30.0×25.0 մմ, կլորավուն, ձվածկ կամ էլիպսաձև, բացված՝ կոնաձև, ուռուցիկ, մինչև 50.0 մմ տրամագծով, պատված սպիտակավուն քեչայանման ծածկոցով, որը մասնատվում է մանր, սպիտակավուն, կրեմագույն փաթիլների, կենտրոնում՝ դեղինից կարմրանարնջագույն, ենթարկվում է ավտոլիզի:

Քիմենաֆորի թիթեղները՝ ազատ, սպիտակ, ավելի ուշ՝ մոխրադարձ-նագույնից սև:

Ոտիկը՝ $30.0-80.0 \times 2.0-7.0$ մմ, սնամեջ, փխրուն, սպիտակ, հիմքում՝ գուրզաձև, երբեմն՝ վոլվայանման եզրով, հիմքով հաճախ ամրացած *Ozonium*-ի ժամգագույն միցելիումին:

Սպորները՝ $8.5-11.5 \times 5.5-7.0$ մկմ, գլանաձև, էլիպսաձև, մուգ կարմրադարչնագույն, արտակենտրոն ծլման ելուստով:

Աճում է փոտո բնափայտի վրա մեկական կամ փոքր խմբերով, խոնավ վայրերում՝ լոգարաններում կամ մառաններում, որտեղ կարող է հանդիպել միայն *Ozonium*-ի ժամգագույն միցելիումի տեսքով:

Ուտելի չէ:

Հայաստանում նկարագրված չէ:

Գաղութը՝ սպիտակ, փարթամ, ճառագայթաձև աճով, ավելի ուշ՝ կենտրոնից դեղնող, մուգ դեղին, դարչնաժամգագույն, ագարը՝ դեղնավուն, եզրը՝ բարձրացող, սպիտակ, նոսր: Աճման միջին արագությունը՝ 4.7 մմ/օր:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները բացակայուն են կամ կեղծ են: Առկա են տեսակին բնորոշ, զարգացման տարբեր փուլերում գտնվող ալոցիստեր՝ կուտակող բջիջներ, հիֆային օղակներ, հիֆոցիստեր և կալցիումի օքսալատի բյուրեղներ (Նկար 20g): Լավ զարգացած է *Ozo-*

nium տիպի անամորֆ միցելիումը՝ սեպտավորված գուգահեռ հիֆերի ձգոնների տեսքով (Նկար 11d; 14e-g; 15E-G; 18c; 23e): *Hormographiella* տիպի արթրոսպորները եղակի են (Badalyan *et al.*, 2011b):

Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է փխրուն, մազմզոտ պելետներ (Badalyan *et al.*, 2008):

***Coprinellus* aff. *radians* I (շտամներ 1-2PS, 1-1C)**

Դայաստանուն առաջին անգամ հայտնաբերվել է Շիրակի ֆլորիստական շրջանում՝ մշակված փայտանյութի վրա (Badalyan *et al.*, 2011a): Պտղամարմինների արագ ավտոլիզի պատճառով դրանց նկարագրությունը չի բերվում:

Գաղութը՝ սպիտակ, փարթամ, ճառագայթաձև ածով, ավելի ուշ՝ կենտրոնում մուգ կիտրոնադեղնավուն, ագարը՝ դեղնավուն (Նկար 2b): Աճման միջին արագությունը՝ 5.4-6.4 մմ/օր:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները բացակայում են կամ կեղծ են (Նկար 10a-e): Առկա են զարգացման տարբեր փուլերում գտնվող ալցոցիստեր կամ կուտակող քջիջներ, կանոնավոր հիֆային օղակներ, միցելիալ հիֆոցիստեր և քլամիդոսպորներ (Նկար 10f-v): Լավ զարգացած է *Ozonium* ստերիլ միցելիալ անամորֆը (Badalyan *et al.*, 2011a):

Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է խիտ միջուկով, մազմզոտ պելետներ (Նկար 5k) (Badalyan *et al.*, 2008):

***Coprinellus* aff. *radians* II (շտամ C35)**

Գաղութը՝ սկզբում սպիտակ, ավելի ուշ՝ դեղին, մուգ նարմջագույն, խիտ բամբականման: Աճման միջին արագությունը՝ 6.3 մմ/օր: Կուլտուրայում հեշտությամբ առաջացնում է պտղամարմիններ (Նկար 7j,k):

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները բացակայում են կամ կեղծ են: Առկա են սպորառաջացնող՝ *Hormographiella* և ստերիլ՝ *Ozonium* տիպերի սինանամորֆներ, ինչպես նաև բազմաթիվ կանոնավոր հիֆային օղակներ (Նկար 16a,d; 17c) (Badalyan *et al.*, 2011b):

Խորքային կուլտուրայում առաջացնում է խիտ միջուկով, հարթ պելետներ (Badalyan *et al.*, 2008): Առկա են *Hormographiella* ատիպիկ արթրոսպորներ:

***Coprinellus* aff. *radians* III (շտամ Cb₁)**

Գաղութը՝ սպիտակ, փարթամ, ավելի ուշ՝ մուգ դեղին, դեղնանարնջագույն, բամբակաքեչայանման, կոնցենտրիկ շրջաններով: Աճման միջին արագությունը՝ 6.4 մմ/օր: Կուլտուրայում առաջացնում է պտղամարմիններ (Նկար 6e):

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները բացակայում են: Առկա են կանոնավոր բարդ հիֆային օղակներ, լավ զարգացած սինանամորֆներ՝ ստերիլ՝ *Ozonium* և սպորառաջացնող՝ *Hormographiella* տիպերով (Նկար 11f; 16b,c,f,j; 17g) (Kües *et al.*, 2016):

Խորքային կուլտուրայում առաջացնում է խիտ միջուկով, հարթ պելետներ (Badalyan *et al.*, 2008): Առկա են *Hormographiella* ատիպիկ արթրոսպորներ:

***Coprinellus xanthothrix* (Romagn.) Vilgalys, Hopple & Jacq. Johnson Գոմաղբասունկ ուկեղեղին, ուկեմազիկ**

Գլխարկը՝ փակված՝ 40.0 x 35.0 մմ, կլորավուն, ձվաձև, էլիպսաձև, բացված՝ կոնաձև, ուռուցիկ 70.0 մմ տրամագծով, քեչայանման սպիտակավուն ծածկոցով, որը կենտրոնում դժգույն օխրաժանգագույն է, եզրերում՝ ավելի բաց, հետագայում՝ մասնատված փոքր փաթիլների, ենթարկվում է ավտոլիզի:

Յիմենաֆորի թիթեղները՝ ազատ, սպիտակ, ավելի ուշ՝ մոխրադարձ-նագույնից սև:

Ոտիկը՝ սնամեջ, 40.0-100.0 x 4.0-10.0 մմ, սպիտակ, իխմքում փրված, երբեմն՝ վոլվայանման եզրով, հաճախ՝ *Ozonium*-ի ժանգագույն միցելիումով:

Սպորները՝ 6.7-9.9 x 4.4-6.3 x 4.9-5.1 մկմ, ձվաձև, էլիպսաձև, կարմրադարչնագույն, արտակենտրոն ծլման ելուստով:

Աճում է լայնատերև ծառերի կոճղերի, փտած արմատների վրա կամ դրանց շրջակայքում խնբերով:

Ուտելի չէ:

Հայաստանուն նկարագրված չէ:

Գաղութը՝ բամբակաքեչայանման, սպիտակ, նոսր, տեղ-տեղ գրեթե թափանցիկ, դեղնավուն, դեղնանարնջագույն, ավելի ուշ՝ բաց դարչնագույն երանգով, եզրը՝ անկանոն, ագարը՝ բաց շագանակագույն: Աճման

միջին արագությունը՝ 5.3-6.5 մմ/օր: Կուլտուրայում հեշտությամբ առաջացնում է պտղամարմիններ (Նկար 6g; 7l,m):

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները բացակայում են կամ կեղծ են: Առկա են բազմաթիվ կանոնավոր հիֆային օղակներ և ապիկալ փրումներ, լինոնաձև քլամիդոսպորներ (Նկար 12c; 20a, b, 23f): Սինանամորֆները ներկայացված են ստերիլ՝ *Ozonium* և սպորառաջացնող՝ *Hormographiella* տիպերով (Նկար 15H, 17e) (Badalyan et al., 2011b):

Մոնոկարիոնային գաղութները մորֆոլոգիայով առանձնապես չեն տարրերվում դիկարիոնային գաղութներից: Ամժան միջին արագությունը՝ 5.0-6.2 մմ/օր: Առկա են բազմաթիվ կանոնավոր հիֆային օղակներ, կլոր և օվալաձև դեղնավուն քլամիդոսպորներ: Սինանամորֆը ներկայացված է ստերիլ՝ *Ozonium* և սպորառաջացնող՝ *Hormographiella* տիպերով:

Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է փխրուն, մազմզոտ պելետներ (Նկար 5j): Առկա են *Hormographiella* ատիպիկ արթրոսպորներ (Badalyan et al., 2008):

***Coprinopsis atramentaria* (Bull.) Redhead, Vilgalys & Moncalvo Գոմաղբասունկ թանաքամոխրագույն**

Գլխարկը՝ փակված՝ 40.0-8.0 x 30.0-60.0 մմ, կլորավուն, էլիպսաձև, ձվաձև, բացված՝ զանգականման կամ կոնաձև, մինչև 100.0 մմ տրամագծով, մոխրագույն կամ մոխրադարչնագույն, կենտրոնում՝ սեղմված թեփուկներով, համարյա հարթ, ենթարկվում է ավտոլիզի:

Չիմենաֆորի թիթեղները՝ սպիտակ, ավելի ուշ՝ մոխրադարչնագույնից մուգ:

Ոտիկը՝ 70.0-150.0 x 8.0-15.0 մմ, սնամեջ, սպիտակ, հիմքում՝ ուռուցիկ, հաճախ՝ վոլվայանման եզրով:

Սպորները՝ 6.4-10.6 x 4.2-6.3 մկմ, էլիպսաձև կամ ձվաձև, մուգ կարմրադարչնագույն, կենտրոնային ծլման ելուստով:

Աճում է ծառերի հիմքերի մոտ, անտառեզրերում, դաշտերում, այգիներում ու պուրակներում խմբերով:

Ուտելի է երիտասարդ ժամանակ, սակայն ալկոհոլի ազդեցությամբ առաջացնում է վտանգավոր թունավորում՝ կոպրինային սինդրոմ (Bre-sinsky, Basl, 1990):

Հայաստանում տարածված է Երևանի, Ապարանի, Լոռու և Իջևանի Փլորիստական շրջաններում (Բաղայան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Հանգյույն, 2008):

Գաղութը՝ սպիտակ, բամբակաքեչայանման, նոսր, ավելի ուշ՝ կենտրոնում դեղնավուն, ագարը՝ անփոփոխ: Աճման միջին արագությունը՝ 2.5-3.5 մմ/օր:

Դիկարիոնային միցելիումի հիֆերը վակուոլացված են՝ օժտված հաճախակաղեա, փոքր, կլորավուն, հիմնականում առանց անցքի, միակողմանի ճարմանդներով:

Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է հարթ մակերեսով պելետներ (Նկար 5c):

***Coprinopsis cinerea* (Schaeff.) Redhead, Vilgalys & Moncalvo Գոմաղբասունկ մոխրագույն**

Գլխարկը՝ փակված՝ 20.0-15.0 մմ, էլիպսաձև, գլանաէլիպսաձև, բացված՝ մինչև 30.0 մմ տրամագծով, կոնաձև, ուռուցիկ կամ տափակ, մոխրադարչնագույն, պատված սպիտակավումից արծաթամոխրագույն ծածկոցով, ենթարկվում է ավտոլիզի:

Դիմենաֆորի թիթեղները՝ ազատ, նեղ, խիտ, սպիտակ, ավելի ուշ՝ մոխրադարչնագույնից սև:

Ոտիկը՝ 50.0-100.0 x 2.0-6.0 մմ, սնամեջ, թելիկավոր, սպիտակավուն, ուղիղ կամ հիմքում հաստացող (մինչև 9 մմ):

Սպորները՝ 8.4-11.8 x 5.8-78.8 մկմ, էլիպսաձև, ծվածև, հազվադեպ գլանաձև, մուգ կարմրադարչնագույն, կենտրոնային ծլման ելուստով:

Աճում է գոնադրի, ինչպես նաև քայրայվող բնափայտի վրա:

Ուտելի չէ:

Հայաստանում տարածված է Երևանի, Իջևանի և Սևանի ֆլորիստական շրջաններում (Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Հանգյունյան, 2008):

Գաղութը՝ սպիտակ, խավոտ, բամբակազամշանման, ավելի ուշ՝ կրեմագույն, միցելիումը և ագարը՝ բաց դարչնագույն (Նկար 2c): Աճման միջին արագությունը՝ 4.1-5.1 մմ/օր: Կուլտուրայում առաջացնում է տեսակին բնորոշ կլոր, դարչնագույն սցկեռոցիումներ, պրիմորդիումներ և հասուն պտղամարմիններ (Նկար 6i):

Դիկարիոնային միցելիումի հիֆերն օժտված են փոքր, առանց անցքի, կլորավուն, ձգված, հաճախադեպ ճարմանդներով (Նկար 19d): Առկա են եղակի պարզ հիֆային օղակներ, սպորառաջացնող անամորֆ՝ *Hormographiella aspergillata*, քլամիդոսպորներ, կալցիումի օքսալատի բյուրեղներ (Նկար 16g, 17f): Մոնոկարիոնային միցելիումը նույնպես առա-

ջացնում է քլամիդոսպորներ և *H. aspergillata* տիպի սպորատվություն (Badalyan et al., 2011b; Kües et al., 2016):

Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է փխրուն, հարք պելտներ (Սկար 5d): Առկա են *H. aspergillata* արթրոսպորներ (Badalyan et al., 2008):

***Coprinopsis cothurnata* (Godey) Redhead, Vilgalys & Moncalvo Գոմաղբասունկ փոշոս**

Գլխարկը՝ փակված՝ 20.0×13.0 մմ, կլորավուն, էլիպսաձև, գլանաէլիպսաձև, ամբողջովին պատված սպիտակ փոշենման ծածկոցով, բացված՝ մինչև 35.0 մմ տրամագծով, կոնաձև կամ ուռուցիկ, ենթարկվում է ավտոլիզի:

Դիմենաֆորի թիթեղները՝ ազատ կամ սերտաճած, խիտ, սպիտակ, հետագայում՝ մոխրագույնից սև:

Ոտիկը՝ մինչև $100.0 \times 3.0-5.0$ մմ, վերևում՝ ավելի բարակ, սպիտակ, փաթիլներով, հիմքում՝ մինչև 6 մմ, սպիտակ, դարչնագույն փաթիլներով:

Սպորները՝ $9.6-15.4 \times 6.5-8.7 \times 7.0-7.5$ մկմ, քիչ թե շատ վեցանկյուն, մուգ կարմրադարչնագույն, կենտրոնային կամ թույլ ապակենտրոն ծլման ելուստով:

Աճում է գոմաղբի վրա առանձին կամ խմբերով:

Ուտելի չէ:

Դայաստանում նկարագրված չէ:

Գաղութը՝ սպիտակ, բրդաքեչայանման, ագարը՝ անգույն: Աճման միջին արագությունը՝ 3.3 մմ/օր:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները բացակայուն են կամ կեղծ են: Զուգահեռ հիֆերը միացած են բազմաթիվ անաստոմոզներով՝ առաջացնելով հիֆային ձգոններ: Դիմնականում առկա են պարզ, հազվադեպ՝ բարդ հիֆային օղակներ: Անամորֆը առատորեն ներկայացված է ատիպիկ քլամիդոսպորանման բլաստիկ փքուններով (Սկար 20d) (Kües et al., 2016):

***Coprinopsis strossmayeri* (Schulzer) Redhead, Vilgalys & Moncalvo Գոմաղբասունկ բարդու**

Գլխարկը՝ փակված՝ 40.0×25.0 մմ, ձվաձև, էլիպսաձև, լայն գլանաձև, բացված՝ 45.0×60.0 մմ, կոնաձև, զանգականման, մոխրախրա-

գույն կամ գորշագույն, կենտրոնում՝ կեղտոտ դեղին, եզրերում՝ ավելի բաց, ամբողջովին պատված սպիտակ ծածկոցով, որը մասնատվում է սպիտակ կամ կրեմագույն լաթերի (Նկար 1b):

Դիմենաֆորի թիթեղները՝ խիտ, ազատ, սպիտակ, մոխրագույնից մուգ դարչնագույն, սև:

Ուժիկը՝ մինչև $120.0 \times 4.0\text{-}10$ մմ, սնամեջ, գլանաձև, թելիկավոր, սպիտակավուն, հիմքում՝ թեթևակի լայնացած, միցելիումի մնացորդներով: Առաջացնում է նարնջադարչնագույնից մուգ դարչնագույն, տրյուֆելների կամ բորբոսի հուտով ռիզոնորֆներ:

Սպորները՝ $6.9\text{-}8.9 \times 4.7\text{-}6.0 \times 4.5\text{-}5.2$ մկմ, ձվաձև, էլիպսաձև, մուգ կարմրադարչնագույն, կենտրոնային ծլման ելուստով:

Պոտղամարմինը նման է *Coprinopsis atramentaria* պոտղամարմնին:

Աճում է բնափայտի մնացորդներով հարուստ հողերում, քայլաբարձր բնափայտի վրա, քաղաքային այգիներում, անտառներում խճերով:

Ուտելի չէ:

Աշխարհում ունի սահմանափակ տարածվածություն:

Դայաստանում առաջին անգամ նկարագրվել է Երևանի տարածքում, բարդու ու թեղու բների մոտ (Badalyan *et al.*, 2011a) (Նկար 1b):

Գաղութը՝ սպիտակ, մետաքսամնամ՝ լավ արտահայտված միցելիալ ձգոններով, ավելի ուշ՝ բաց, իսկ կենտրոնում՝ մուգ կրեմագույն, ազարը՝ բաց դեղնավուն (Նկար 1e; 8a,b): Աճման միջին արագությունը՝ $5.3\text{-}7.2$ մմ/օր: Կուլտուրայում առաջացնում է կրեմագույն պրիմորդիումներ (Նկար 8c):

Դիկարիոնային հիֆերը ինտենսիվ վակուուլացված են, օժտված միակողմանի, հաճախադեպ, կլոր, աղեղնաձև, անցքով ճարմանդներով (Նկար 9a,b, e-l; 19c): Առկա են պարզ հիֆային օլակներ, քլամիդոսապորներ և կալցիումի օքսալատի բյուրեղներ (Նկար 9c,d,m; 20i) (Badalyan *et al.*, 2011a):

Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է խիտ միջուկով, հարթ պելետներ (Նկար 5b) (Badalyan *et al.*, 2008):

***Coprinus comatus* (O. F. Müll.) Pers.**

Գոմաղբասունկ սպիտակ

Գլխարկը՝ $5.0\text{-}15.0$ սմ տրամագծով, սկզբում՝ ձվաձև, էլիպսաձև, ավելի ուշ՝ զանգականման, մսոտ, սպիտակ, պատված խոշոր թեփուկ-ներով, ենթարկվում է ավտոլիզի:

Դիմենաֆորի թիթեղները՝ ազատ, լայն, խիտ, սպիտակ, ավելի ուշ՝

վարդագույնից սև:

Ոտիկը՝ 20.0×2.0 սմ, հիմքում՝ հաստացող, սնամեջ, սպիտակ, շարժուն օղակով:

Սպորները՝ $11.0-15.0 \times 6.0-8.0$ մկմ, էլիպսաձև, սև:

Աճում է պարարտ հողերում՝ քայքայվող բնափայտի վրա, անտառային բացատներում, մարգագետիններում, ճանապարհների եզրին, այգիներում:

Ուտելի է երիտասարդ ժամանակ: Դեղասունկ է:

Յայաստանում տարածված է Երևանի, Իջևանի, Սևանի, Զանգեզուրի և Լոռու ֆլորիստական շրջաններում (Բաղալյան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Հանգույան, 2008):

Գաղութը՝ սպիտակ, խավոտ, նոսր, բամբականման, հավասար եզրով, ագարը՝ կենտրոնում կարմրադաշնագույն: Աճման միջին արագությունը՝ $3.7-4.0$ մմ/օր:

Դիկարիոնային միցելիումն օժտված է կլորավուն, միակողմանի, հաճախադեպ, հիմնականում առանց անցքի ճարմանդներով (Նկար 18a; 19b): Առաջացնում է պարզ հիֆային օղակներ, նեմատոդ որսացող՝ անհարթ մակերեսով կլոր գլխիկներ ունեցող ճյուղավորված կառուցվածքներ, եզրի քլամիդոսպորներ, մոնոկարիոնային միցելիումը՝ նաև օիդիումներ, կալցիումի օքսալատի բյուրեղներ (Նկար 22a,b; 24a,c; 25i; 26b) (Badalyan *et al.*, 2011b; Kües *et al.*, 2016):

Խորքային կուլտուրայում միցելիումը առաջացնում է փխրուն, հարթ պելետներ (Նկար 5a) (Badalyan *et al.*, 2008):

Daedalea quercina (L.) Pers.

Կաղնու սպունգ

Պտղամարմինները՝ բազմամյա, խցանային, կիսաշրջանաձև, անհարթ, երբեմն՝ կոնցենտրիկ ակոսավոր մակերեսով, կրեմադեղնագույն, դժգույն օխրադաշնագույն, բաց մոխրագույն:

Դիմենաֆորը կազմված է սպիտակ փառով պատված հաստ միջնապատերով երկարավուն ծակոտիներից կամ լաբիրինթանման թիթեղներից:

Սպորները՝ $6.0-7.0 \times 2.5 - 3.75$ մկմ, էլիպսաձև, մի կողմից սեղմված, հիմքում՝ թեք սրացող, անգույն (Բոնդարչև, 1953):

Առաջացնում է բնափայտի գորշ փոտում:

Ուտելի չէ:

Հայաստանում նկարագրված է ֆլորիստական բոլոր շրջաններում՝ կաղնու, հաճարենու, բոխու և լայնատերև այլ ծառատեսակների բների ու կոճղերի վրա (Մելիք-Խաչատրյան, Մարտirosyan, 1971; Նահացյան, Տաւաչչյան, 1991):

Գաղութը՝ սպիտակ, բրդաբեզայանման, կոնցենտրիկ խիտ շրջաններով, թույլ ծալքավոր, եզրը՝ հավասար, ագարը դեղնավուն: Աճման միջին արագությունը՝ 4.8 մմ/օր: Կուլտուրայում առաջացնում է հասուն, ձևավորված պտղամարմիններ:

Դիկարիոնային հիֆերը վակուուլացված են, ճարմանդները միակողմանի, հաճախադեպ, հսկա, փոքր, կլորավուն (Նկար 25k): Առկա են հիֆային օղակներ, լիմոնաձև քլամիդոսպորներ և ութանիստ բյուրեղներ:

Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է խիտ միջուկով հարթ պելետներ (Նկար 4b): Առկա են բազմաթիվ ապիկալ և ինտերկալար լիմոնաձև քլամիդոսպորներ (Badalyan, Sakeyan, 2007):

***Flammulina velutipes* (Curtis) Singer**

Կոճղասունկ ձմեռային, թավշյա ոտիկ

Գլխարկը՝ 3.0-8.0 սմ տրամագծով, կլորավուն, ուռուցիկ, դեղնավուն, ժամագագույն, հարթ, լորձոտ մակերեսով:

Դիմենաֆորի թիթեղները՝ սերտածած, լայն, նոսր, բաց դեղնավուն:

Ոտիկը՝ 7.0-8.0 x 0.5 սմ, գլանաձև, ամուր, թավշյա, վերևում՝ դեղնավուն, դեպի հիմքը՝ դարչնագույնից սև:

Սպորները՝ 7.0-8.0 x 5.0 մկմ, էլիպսաձև, անգույն:

Ածում է կենդանի կամ ընկած սաղարթավոր ծառերի կամ կոճղերի վրա խմբերով:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փտում:

Լայնորեն կուլտիվացվող հայտնի ուտելի դեղասունկ է:

Հայաստանում տարածված է Երևանի, Ապարանի, Լոռու և Իջևանի Փլորիստական շրջաններում (Բադալյան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Նահացյան, 2008):

Գաղութը՝ սպիտակ, ալրափոշենման, ավելի ուշ՝ կենտրոնից դեղնող, դեղնադարչնագույն, եզրը՝ թույլ արտահայտված, ագարը՝ տեղ-տեղ մուգ շագանակագույն (Նկար 3f): Աճման միջին արագությունը՝ 5.5-7.0 մմ/օր:

Կուլտուրայում հեշտությամբ առաջացնում է պտղամարմիններ (Նկար 6ի):

Դիկարդիոնային միցելիումի ճարմանդները միակողմանի են, հաճախադեպ, մանր, կլորավուն: Առկա են բազմաթիվ էլիպսաձև քլամիդոսպորներ ($7.2\text{-}8.0 \times 11.2\text{-}14.4$ մկմ), գլանաձև արթոսպորներ, հիֆային օղակներ և ձողիկաննան բյուրեղներ (Badalyan, Sakeyan, 2005; Badalyan *et al.*, 2006):

***Fomes fomentarius* (L.) Fr.**

Աբերասունկ իսկական

Պտղամարմինը՝ բազմամյա, կարծր, սմբակաձև, մակերեսը՝ կոնցենտրիկ ակոսավորված, պատված մինչև 2.0 մմ հաստության բաց մոխրագույնից սև, հազվադեպ՝ դեղնավուն կեղևով:

Դիմենաֆորը խողովակավոր՝ կլորավուն ծակոտիներով, բաց մոխրագույն կամ փայտագույն, սեղմելուց մգանում է:

Սպորները՝ $14.0\text{-}18.0 \times 24.0 \times 5.0\text{-}6.0\text{-}8.0$ մկմ, անգույն, երկարավուն, էլիպսաձև, երբեմն՝ միակողմանի տափակ, սպորային փոշին՝ դեղնավուն (Բոնդարցև, 1953):

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փտում: Մակաբույժ է:

Ոչ ուտելի հայտնի դեղասունկ է:

Դայաստանում տարածված է բոլոր ֆլորիստական շրջաններում՝ կաղնու, հաճարի, բոխու, հացենու և այլ ծառատեսակների բների, ընկած ճյուղերի ու կոճղերի վրա (Բաղալյան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, Մարտirosյան, 1971; Հանագյուլյան, Տաշլախչյան, 1991):

Գաղութը՝ սպիտակ, բամբականման, եզրը՝ վատ արտահայտված, կենտրոնում՝ սեղմված, ավելի ուշ՝ կրեմադարչնագույն, բրդաբամբակազամշանման, զամշակաշվենման, ագարը՝ դեղնադարչնագույնից մուգ դարչնագույն: Աճման միջին արագությունը՝ $5.6\text{-}7.5$ մմ/օր: Կուլտուրայում առաջացնում է հասուն, ձևավորված պտղամարմիններ:

Դիկարդիոնային միցելիումն օժտված է կլորավուն կամ աղեղնաձև, հիմնականում առանց անցքի, միակողմանի ճարմանդներով (Նկար 25ի; 27ա): Առկա են հիֆային հանգույցներ, կանոնավոր հիֆային օղակներ, ապիկալ հիֆային փքումներ, ձողիկաձև, քառանիստ և ութանիստ բյուրեղներ (Նկար 27ե,f,p): Անամորֆը ներկայացված է կլորավուն ինտերկալար քլամիդոսպորներով ($7.1\text{-}8.2 \times 7.4\text{-}8.8$ մկմ), գլանաձև (3.6-3.7 ×

20.9-22.1 մկմ) և թալիկ (2.6-3.3 x 5.1-8.1 մկմ) արթրոսպորներով (Նկար 27i,j) (Badalyan et al., 2015): Ծերացող կուլտուրայում առկա են կլորավոլուն, հաստապատ կուտիկուլային բջիջներ:

Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է սնամեջ, հարթ մակերեսով պելետներ (Նկար 4a): Դիֆերը վակուոլացված են: Առկա են արթրոսպորներ, հսկա, գլանաձև (8.2-14.6 x 14.2-35.6 մկմ) և կլորավոլուն կուտիկուլային բջիջներ (Badalyan et al., 2007):

***Fomitopsis pinicola* (Sw.) P. Karst.**

Աբեթասունկ եզրագարդված

Պտղամարմինը՝ բազմամյա, նստադիր, բարձիկանման, սմբակաձև, մակերեսը՝ ակոսավոր, պատված դեղին, ժանգագույն, կարմրավուն, գոտիհական փայլուն կեղևով, հիմքի մոտ՝ համարյա սև: Եզրը՝ սուր կամ բթացած, կլորավուն, սկզբում՝ դժգույն, ապա՝ մգացող, փայտախցանյին, կոտրելիս՝ կրեմագույն կամ գորշավուն՝ ժանգագույն երանգով:

Դիմենաֆորի խողովակների միջնապատերը՝ հաստ, պատված սպիտակ փառով, ծակոտիները՝ կլորավուն, բութ եզրերով, մակերեսը՝ կրեմագույն, սեղմելիս՝ մգանում է:

Սպորները՝ 6.0-8.0 x 3.5-4.0 մկմ, ձվաձև, էլիպսաձև, հիմքում՝ ելուստով, խոշոր կաթիլով:

Առաջացնում է բնափայտի գորշ և սպիտակ փտում: Մակաբույժ է:

Ուտելի չէ:

Օժտված է դեղաբանական հատկություններով:

Յայաստանում հանդիպում է իջևանի և Զանգեզուրի Փլորիստական շրջաններում կաղնու, հաճարենու և չինարի կոճղերի կամ ընկած բնափայտի վրա (Мелик-Хачатряն, Мартirosyan, 1971; Հանգյօլյան, Տափախչյան, 1991):

Գաղութը՝ սպիտակ, բրդաբամբականման, ավելի ուշ՝ բրդաքեչայանման, եզրը՝ սեղմված, ազարը՝ անգույն: Աճման միջին արագությունը՝ 4.6-6.3 մմ/օր: Կուլտուրայում առաջացնում է պրիմորդիումներ և ծևավորված, հասուն պտղամարմիններ:

Դիկարիոնային միցելիումի հիֆերը վակուոլացված են, ճարմանդները՝ հաճախադեպ, միակողմանի, փոքր՝ կլորավուն կամ հսկա՝ աղեղնաձև (Նկար 27b,c): Առկա են բազմաթիվ օվալաձև քլամիդոսպորներ (6.1-9.1 x 8.7-15.9 մկմ), գլանաձև արթրոսպորներ՝ օիդիումներ (3.8-

5.3 x 26.4-34.9 մկմ), ծողիկածև և քառանիստ բյուրեղներ (Նկար 21a; 27k,m,q) (Badalyan *et al.*, 2015):

Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է խիտ միջուկով հարթ պելետներ (Նկար 4c): Առկա են քլամիդոսպորներ:

Ganoderma adspersum (Schulzer) Donk Վրեժասունկ հարավային, Եվրոպական

Պտղամարմինը՝ բազմամյա, բութ եզրով, երկարությունը՝ 7.0-60.0 սմ, լայնությունը՝ 5.0-25.0 սմ, հաստությունը՝ 3.0-30.0 սմ, վերին մակերեսը՝ մուգ շագանակագույն, անհարթ կեղևով, պատված դարչնագույն սպորային փոշով (Նկար 1c):

Դիմենաֆորի խողովակները՝ դարչնագույն, կլորավուն, սպիտակից բաց դեղնաօխրագույն:

Սպորները՝ 8.0-13.0 x 5.5-9.0 մկմ, դարչնագույն, օվալ, գագաթում՝ կտրված:

Դիմնականում հանդիպում է լայնատերև ծառատեսակների բների հիմքում (Phillips, 1981):

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փտում: Մակաբույժ է:

Ուտելի չէ:

Դայաստանում առաջին անգամ նկարագրվել է 2012 թ. Երևանի տարածքում՝ հացենու, կաղնու, թթենու և ակացիայի վրա (Badalyan *et al.*, 2012): Դետագայում հայտնաբերվել է նաև Ապարանի և Իջևանի ֆլորիստական շրջաններում՝ հացենու, հաճարենու, կաղնու և լայնատերև այլ ծառերի վրա (Բաղալյան, Ղարիբյան, 2017, այս գիրքը) (Նկար 1c):

Գաղութը՝ սպիտակ, բամբակաքեչայաննան, ավելի ուշ՝ զամշակաշվենման, կրեմադեղնավուն, եզրը՝ սեղմված, հավասար, ագար՝ դեղնավուն, տեղ-տեղ՝ բաց դարչնագույն, կենտրոնում՝ ճաքճած (Նկար 1f): Ամճան միջին արագությունը՝ 4.9-6.0 մմ/օր:

Դիկարիոնային միցելիումի հիֆերը վակուոլացված են, ճարմանդները՝ հաճախադեպ, միակողմանի, փոքր, կլոր, անցքով և առանց անցքի: Ծերացող կուլտուրայում առկա են կլորավուն, հիալինային կուտիկուլային բջիջներ կամ քլամիդոսպորաննան փրումներ (4.4-5.3 x 6.0-9.8 մկմ), քառանիստ բյուրեղներ (Նկար 21f; 27s) (Badalyan *et al.*, 2015; Badalyan, Kües, 2015):

Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է մարդ, խիտ մի-

ջուկով, հիմնականում հարթ, կաշվենման պելետներ (Նկար 4h): Առկա են վակուոլացված հիֆեր, ապիկալ փրումներ և քլամիդոսպորներ:

***Ganoderma appianatum* (Pers.) Pat. (=*Ganoderma lipsiense*) Աբեթասունկ տափակ**

Պտղամարմինը՝ բազմամյա, երկարությունը՝ 10.0-60.0 սմ, լայնությունը՝ 5.0-30 սմ, հաստությունը՝ 2.0-8.0 սմ, անհարթ, ալիքաձև, ակոսավոր մակերեսով՝ դժգույն, մոխրագույն կամ շագանակագույն:

Դիմենաֆորը՝ խողովակավոր, դարչնագույն, ծակոտիները՝ կլորավուն՝ սպիտակից մինչև դարչնագույն, սեղմելիս մգանում է:

Սպորները՝ 6.5-8.5 x 4.5-6.0 մկմ, էլիպսաձև, գագաթում՝ կտրված, դարչնագույն՝ հաճախ կաթիլով (Phillips, 1981):

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փտում: Մակարույժ է:

Ուտելի չէ:

Դայաստանում հանդիպում է ֆլորիստական բոլոր շրջաններում՝ կաղնու, հաճարենու, բոխու, հացենու, ուռենու և լայնատերև այլ ծառատեսակների բների ու կոճերի վրա (Բաղալյան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, Մարտirosյան, 1971; Հանագյուլյան, 1991):

Գաղութը՝ սպիտակ, տեղ-տեղ թափանցիկ, բամբակաալրափոշենման, ավելի ուշ՝ ձիթապտղադարչնագույն, եզրը՝ սեղմված կամ բարձրացող, ագարը՝ տեղ-տեղ դարչնագույն (Նկար 2d): Աճման միջին արագությունը՝ 3.5-6.0 մմ/օր: Կուլտուրայում առաջացնում է պրիմորդիումներ և պտղամարմիններ:

Դիկարիոնային միջելիումի հիֆերը վակուոլացված են, ճարմանդները՝ հաճախադեպ, միակողմանի, կլոր՝ անցքով և առանց անցքի: Առկա են կանոնավոր հիֆային օղակներ, հազվադեպ՝ քառանիստ բյուրեղներ (Նկար 27t) (Badalyan et al., 2015):

Խորքային կուլտուրայում առաջացնում է թույլ մազմզոտ կամ հարթ, կաշվենման պելետներ (Նկար 4g):

***Ganoderma lucidum* (Curtis) P. Karst. Աբեթասունկ լաքապատ**

Պտղամարմինը՝ կլորավուն, հովհարած կամ բողբոջանման, թույլ ակոսավոր, կազմված կմճռոտ գլխարկից և կողքային, երբեմն՝ ուղղահայաց, հազվադեպ՝ կենտրոնային ոտիկից՝ պատված շիկակարմրա-

վուն, ապա՝ մուգ կարմիր կամ կարմրաշագանակագույն, փայլուն, լաքապատ կեղևով:

Դիմենաֆորի խողովակները՝ երկարավուն, ծակոտիները՝ կլորավուն, մանր, սկզբում՝ սպիտակավուն, կրենագույն, այնուհետև՝ շագանակագույն:

Սպորմերը՝ $8.0-13.0 \times 6.0-7.5$ մկմ, ձվաձև, օվալ, գագաթում կտրված, գորտնուկավոր, դեղնագորշավուն, կաթիլով (Բոհդարցե, 1953):

Աճում է լայնատերև ծառատեսակների՝ կաղնու, հաճարենու, շագանակենու, հացենու, թխու կոճղերի, երբեմն՝ փշատերևայինների՝ եղևնու վրա:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փտում: Մակաբույժ է:

Ուտելի չէ:

Շատ հայտնի և լայնորեն կուլտիվացվող դեղասումկ է:

Հայաստանում հանդիպում է Ապարանի, Լոռու, Իջևանի, Սևանի և Զանգեզուրի ֆլորիստական շրջաններում (Բաղալյան, Ղարիբյան, 2008; Մելիկ-Խաչատրյան, Մարտirosյան, 1971; Հանագյոլյան, Տաւաչչյան, 1991):

Գաղութը՝ սպիտակ, բրդաբանբականնան, կենտրոնում՝ ավելի խիտ, եղրը՝ սեղմված կամ բարձրացող, ագարը՝ տեղ-տեղ բաց կամ մուգ դարչնագույն (Նկար 2e): Աճման միջին արագությունը՝ $4.8-6.1$ մմ/օր: Կուլտուրայում առաջացնում է պրիմորդիումներ և պտղամարմիններ (Նկար 6c):

Դիկարիոնային միցելիումի հիֆերը վակուուլացված են, ճարմանդները՝ հաճախադեպ, միակողմանի, կլորավուն՝ անցքով կամ առանց անցքի (Նկար 27d): Առկա են հիֆային օղակներ, ապիկալ հիֆային փրումներ, կլոր, հաստապատ, դարչնագույն կուտիկուլային բջիջներ, ականտոցիտաննան կառուցվածքներ (Նկար 21g; 27g,h): Բնորոշ են կլոր, օվալաձև թամիլոսպորներ ($4.3-6.8 \times 4.5-10.2$ մկմ), գրանուլային պարունակությամբ գլանաձև արթրոսպորներ՝ օիդիումներ ($3.4-5.1 \times 7.8-15.6$ մկմ) (Նկար 27l,n), քառանիստ կամ ութանիստ բյուրեղներ (Նկար 27r) (Badalyan *et al.*, 2015):

Խորբային կուլտուրայում, շտամից կախված, առաջացնում է խիտ միջուկով, անհարթ, կաշվեննան (Gl-4, Gl-5), փիսրուն միջուկով՝ բամբակափաթիլաննան (Gl-1-3, Glu1) կամ հարթ, սնամեջ (Glu13) պելետներ (Նկար 4f): Առկա են վակուուլացված հիֆեր, ապիկալ հիֆային փրումներ, հազվադեպ՝ ութանիստ բյուրեղներ (Badalyan *et al.*, 2007):

***Ganoderma resinaceum* Boud.**

Աբերասունկ խեժոտ

Պտղամարմինը՝ 10.0-45.0 սմ, կիսաշրջանաձև, հիմնականում նստադիր, երբեմն՝ հաստ ոտիկով, պատված լաքապատ, դեղնավուն, ապա՝ մուգ կարմրաշագանակագույն կամ սև, փայլուն, հաճախ՝ խամրած, սպորաֆիոզվ ծածկված կեղևով: Եզրը՝ սովորաբար բթացած, սպիտակ կամ կրեմագույն:

Հիմենաֆորը՝ սպիտակ, կրեմագույն, ապա՝ գորշ շագանակագույն, ծակոտիները՝ կլորավուն, խողովակները՝ 0.5-2.0 սմ:

Սպորները՝ 9.0-11.0 x 5.0-7.0 մկմ, էլիպսաձև, ձվաձև, հարթ կամ նուրբ ցանցավոր, վերևում՝ կտրված, հաճախ՝ կաթիլով: Սպորային զանգվածը կավաղեղնավունից մինչև ժանգագույն:

Աճում է հարավային երկրներում, հիմնականում կենդանի ծառերի՝ կաղնու, ուռենու և հաճարենու վրա (Բոնդարցե, 1953):

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փոտում:

Ուտելի չէ:

Հայաստանում նկարագրված չէ:

Գաղութը՝ սպիտակ, ապա՝ կրեմակիտրոնադեղնավուն, բամբակափոշենման, աճը՝ ճառագայթաձև, եզրը՝ սեղմված կամ բարձրացող, ագարը՝ դեղնավուն (Նկար 2f): Աճման միջին արագությունը՝ 8.5-9.6 մմ/օր:

Դիկարիոնային միցելիումի հիֆերը վակուոլացված, ճարմանդմերը՝ հաճախադեպ, միակողմանի, կլոր՝ անցքով կամ առանց անցքի: Առատորեն առաջացնում է տեսակին բնորոշ կլորավուն, օվալաձև կամ լիմոնաձև քլամիդոսպորներ՝ գաստերոսպորներ (7.9-8.5 x 10.6-13.7 մկմ) (Նկար 27օ): Առկա են քառանիստ և ութանիստ բյուրեղներ (Նկար 21b):

Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է հարթ, կաշվենման պելետներ: Առկա են հիֆային փջումներ և բազմաթիվ կլորավուն կամ լիմոնաձև գաստերոսպորներ:

***Hericium erinaceus* (Bull.) Pers.**

Ողնեսունկ փշոտ

Պտղամարմինը՝ կլորավունից տանձաձև, հաճախ՝ լայնակի ձգված, սուրստրատին ամրացող մասում նեղացող, փոքրիկ ոտիկով, հազվադեպ՝ նստադիր, սկզբում՝ մսոտ, ավելի ուշ՝ կարծր, սպիտակավուն, վար-

դագույն երանգով, եզրերում՝ ծալված, կոպիտ փշանման ելուստներով:

Յիմենաֆորը՝ փշոտ, փշերը՝ երկար, սուր, գլանաձև, ուղիղ կամ թույլ ծալված՝ կախված, սպիտակ, վարդագույն երանգով:

Սպորները՝ $5.0-7.0 \times 4.5-6.0$ մկմ, էլիպսաձև, կլորավուն կամ ձվաձև, խոշոր կաթիլով:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փտում: Մակաբույժ է:

Ուտելի է:

Աշխարհում լայնորեն կուլտիվացվող հայտնի դեղասունկ է:

Դայաստանում հանդիպում է Իջևանի և Զանգեզուրի Փլորիստական շրջաններում՝ կենդանի կաղնու, հաճարենու և լայնատերև այլ ծառատեսակների վրա (Մելիք-Խաչատրյան, Մարտիրօսյան, 1971; Հանագյոլյան, Տաւաչչյան, 1991): Գրանցված է Դայաստանի Կարմիր գրքում (Թամանյան և ուրիշ., 2010):

Գաղութը՝ սպիտակ, ալրաբամբականման, բամբականման, ագարը՝ դարչնագույն: Աճնան միջին արագությունը՝ 1.4 մն/օր: Կուլտուրայում հեշտությամբ առաջացնում է պտղամարմիններ:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները՝ հաճախադեպ, միակողմանի: Առկա են հիֆային փքումներ և օվալ քլամիդոսպորներ ($5.6-6.4 \times 8.8-14.5$ մկմ):

Hypholoma fasciculare (Huds.) P. Kumm.

Կոճղասունկ կեղծ, ծծմբադեղին

Գլխարկը՝ $3.0-5.0$ սմ տրամագծով, զանգականման, ավելի ուշ՝ կլորավուն, փռված, ծծմբադեղին, կենտրոնում մուգ թնբիկով, եզրը՝ փաթիլավոր:

Յիմենաֆորի թիթեղները՝ սերտածած, խիտ, լայն, ծծմբադեղին:

Ոտիկը՝ $5.0-15.0 \times 0.5-1.0$ սմ, հիմքում՝ բարակող, թեքված, վերևի մասում՝ բաց դեղին, հիմքում՝ գորշ:

Սպորները՝ $5.0-8.0 \times 4.0-5.0$ մկմ, էլիպսաձև, դարչնագույն, մանուշակագույն երանգով:

Աճում է լայնատերև և փշատերև ծառատեսակների բների և կոճղերի վրա խմբերով:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փտում:

Թունավոր է:

Դայաստանում տարածված է Երևանի, Ապարանի, Իջևանի, Լոռու,

Զանգեզուրի և Մեղրու Փլորիստական շրջաններում (Բաղայան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Բադալյան, 1993; Հանագյուլյան, 2008):

Գաղութը՝ սպիտակ, մետաքսանման, սաղափե փայլով, ճառագայթած սեգմենտավորված, ալիքավոր, ավելի ուշ՝ միցելիալ ձգոններով: Միցելիումը և ագարը՝ բաց լիմոնագույնից մուգ դեղնադարչնագույն: Աճման միջին արագությունը՝ 2.0-2.7 մմ/օր: Կուլտուրայում հեշտությամբ առաջացնում է պտղամարմիններ:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները հաճախադեպ, կլորավուն, միակողմանի, հազվադեպ՝ երկկողմանի, անցքով կամ առանց անցքի (Նկար 25d,f): Առկա են արթրոսպորներ ($1.6-3.1 \times 2.0-10.0$ մկմ) և կլորավուն, անհարթ մակերեսով ապիկալ քլամիդոսպորներ ($4.0-4.2 \times 3.9-4.0$ մկմ), տձև, ասեղնաձև, քառանիստ և ութանիստ բյուրեղներ (Նկար 22c,d-f) (Гарифова, Бадалян, 1986; Гарифова и др., 1986; Kües et al, 2016):

Hypholoma lateritium (Schaeff.) P. Kumm.

Կոճղասունկ կեղծ, աղյուսակարմիր

Գլխարկը՝ 3.0-10.0 սմ տրամագծով, աղյուսակարմիր, կենտրոնում՝ ավելի մուգ, եզրերում՝ կախված սպիտակ թեփուկներով:

Ցիմենաֆորի թիթեղները՝ սերտածած, կեղտոտ դեղինից ծիթապտղագույն:

Ոտիկը՝ $5.0-10.0 \times 1.0-1.5$ սմ, թեփուկավոր, ամուր, հիմքում՝ բարակող, վերին մասում՝ ժանգադեղնավուն:

Սպորները՝ $6.0-7.0 \times 3.0-4.0$ մկմ, էլիպսաձև, մուգ մանուշակագույն, յուղի 1-2 կաթիլով:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փոտում:

Թունավոր է:

Ցայաստանում հանդիպում է Ապարանի, Իջևանի, Լոռու և Զանգեզուրի Փլորիստական շրջաններում (Բաղայան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Հանագյուլյան, 2008):

Գաղութը՝ սպիտակ, բամբակաթավավշանման, բաց դեղնանարնջագույն, ագարը՝ դեղինից շագանակագույն: Աճման միջին արագությունը՝ 2.5 մմ/օր: Կուլտուրայում հեշտությամբ առաջացնում է պտղամարմիններ:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները միակողմանի են, կլորավուն, հաճախադեպ: Առկա են արթրոսպորներ:

***Kuehneromyces mutabilis* (Schaeff.) Singer & A. H. Smith
Կոճղասունկ ամառային**

Գլխարկը՝ 3.0-6.0 սմ տրամագծով, ուռուցիկ, ավելի ուշ՝ փոփած, դեղնավուն, գորշ, վառ օխրագույն թմբիկով, թույլ թեփուկավոր կամ հարթ:

Յիմենաֆորի թիթեղները՝ թույլ վայր իջնող, լայն, խիտ, ժանգագույն:

Ոտիկը՝ 4.0-8.0 x 0.5-1.0 սմ, ուղիղ, սնամեց, հիմքում՝ մուգ դարչնագույն, թաղանթանման օղակով, որից վերև՝ փաթիլանման թեփուկավոր, իսկ ներքև՝ թավշյա:

Սպորները՝ 6.8-7.2 x 3.8-4.8 մկմ, ձվաձև, էլիպսաձև, օխրագույնից գորշ:

Աճում է ծառերի բների և կոճղերի վրա խմբերով:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փոտում:

Ուտելի դեղասունկ է:

Հայաստանում տարածված է Ապարանի, Իջևանի և Լոռու ֆլորիստական շրջաններում (Բաղալյան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Հանգյույն, 2008):

Գաղութը՝ սպիտակ, թավշյա, օդային միցելիումը՝ ճառագայթաձև, ալիքավոր: Աճնան միջին արագությունը՝ 1.5-2.5 մմ/օր: Կուլտուրայում հեշտությամբ առաջացնում է պտղամարմիններ:

Դիկարիոնային միցելիումն օժտված է հաճախադեպ, կլորավուն, միակողմանի ճարմանդներով: Առկա են արթրոսպորներ և մանր բյուրեղներ:

***Laetiporus sulphureus* (Bull.) Murrill
Աբերասունկ ծծմբադեղին, բնափայտի ծուտիկ**

Պտղամարմինը՝ դեղին՝ նարնջագույն, վարդագույն երանգով, հովհարած՝ կղմինդրանման դասավորված, երիտասարդ ժամանակ՝ մսոտ, հետագայում՝ կոշտ, հեշտ կոտրվող, մակերեսը՝ ալիքավոր, պատված սպիտակավուն փառով:

Յիմենաֆորի խողովակները՝ կարծ՝ մինչև 4.0 մմ երկարությամբ, կլորավուն, ծծմբադեղին:

Սպորմերը՝ $5.0-7.0 \times 3.5-4.5$ մկմ, ձվածև կամ էլիպսաձև, հաճախ մեկ կենտրոնային կաթիլով, բաց դեղին (Բոնդարցեա, 1953):

Աճում է ամռանը հիմնականում լայնատերև ծառատեսակների բների և կոճղերի վրա:

Առաջացնում է բնափայտի գորշ փոտում:

Ուտելի է երիտասարդ ժամանակ: Դեղասունկ է:

Հայաստանում տարածված է Երևանի, Իջևանի, Լոռու, Զանգեզուրի և Մեղրու ֆլորիստական շրջաններում (Բաղալյան և Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, Մարտirosյան, 1971; Հանագյուլյան, 1991):

Գաղութը՝ բաց դեղնավուն, ծիրանագույն, ավելի ուշ՝ նարնջագույն, ալրափոշեննան, հատիկավոր, եղրը՝ թափանցիկ, ագարը՝ համարյա անփոփոխ, բաց նարնջագույն: Աճման միջին արագությունը՝ $4.8-6.1$ մմ/օր:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանումերը հազվադեպ են, փոքր, առանց անցքի, միակողմանի: Առկա են բազմաթիվ ապիկալ և ինտերկալար ալլորիկ տիպի քլամիդոսպորներ ($4.8-6.5 \times 12.0-20.0$ մկմ)՝ *Sporotrichum versisporum* անամորֆ, հազվադեպ՝ գլանաձև, երկկորիզանի օիդիումներ՝ արթրոսպորներ ($6.5-10.5 \times 9.6-25.0$ մկմ) (Նկար 21d) (Badalyan, Sakeyan, 2004; Clémençon, 2012; Kües et al, 2016):

Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է խիտ միջուկով, հարթ, նարնջագույն պելետներ (Նկար 4d): Առկա են *S. versisporum* ալլորիկ քլամիդոսպորներ և արթրոսպորներ (Badalyan, Sakeyan, 2007):

***Lentinula edodes* (Berk.) Pegler**

Շիհտակե, սև սունկ

Գլխարկը՝ $5.0-15.0$ սմ տրամագծով, գնդաձև, կլորավուն, սպիտակավունից դարչնագույն, թեփուկավոր:

Հիմենաֆորի թիթեղները՝ սեղմված, սպիտակ:

Ոտիկը՝ $3.0-5.0 \times 0.8-1.3$ սմ, թեք, հիմքում՝ կոնաձև, թեփուկավոր, սպիտակ:

Սպորմերը՝ $5.8-6.4 \times 2.8-3.3$ մկմ, էլիպսաձև, փոքրիկ ծլման ելուստով:

Աճում է կաղնու, բարդու, թթենու, հաճարենու և լայնատերև այլ ծառատեսակների բնափայտի վրա, խմբերով:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փոտում:

Աշխարհում հայտնի լայնորեն կուլտիվացվող արժեքավոր ուտելի

դեղասունկ է: Տարածված է Արևելյան Ասիայում, Հարավային Ամերիկայում (Andary *et al.*, 1991):

Դայաստանում նկարագրված չէ:

Գաղութը՝ սպիտակ, օդային միցելիումը՝ ճառագայթաալիքածն, ագարը՝ դարչնագույն: Աճնան միջին արագությունը՝ 2.8-3.2 մմ/օր: Կուլտուրայում առաջացնում է միցելիալ ձգոններ, պրիմորդիումներ:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները միակողմանի են, հաճախաբեա, կլորավուն, աղեղնածն, իիմնականում անցքով (Նկար 25a,b,e,g): Առկա են հիֆային օղակներ և ութանիստ բյուրեղներ (Նկար 23a,b; 24e):

Lentinus tigrinus (Bull.) Fr.

Լենտինուս վագրային

Գլխարկը՝ 5.0-10 սմ տրամագծով, դեպի ներս շրջված եզրերով, ծագարանման, մակերեսը՝ մուգ թեփուկավոր:

Շիմենաֆորի թիթեղները՝ վայր իջնող, նեղ, անհավասար ատամնավոր եզրով, կրեմագույնից դեղնավուն:

Ոտիկը՝ 3.0-8.0 x 1.5 սմ, հիմքում՝ հաստացող, արմատանման ձգված, մակերեսը՝ օղակածն դասավորված թեփուկներով, վաղ անհետացող թաղանթանման օղակով:

Սպորները՝ 6.5-8.0 x 3.5 մկմ, էլիպսածն, անգույն:

Պտղամիսը՝ սպիտակ, ոտիկի հիմքում՝ մուգ, սեղմելիս՝ կարմրող:

Աճում է անտառներում, պուրակներում՝ բարդու, ուռենու և լայնատերև այլ ծառատեսակների կոճղերի վրա:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փոտում:

Ուտելի է:

Դայաստանում տարածված է Երևանի, Լոռու և Իջևանի Փլորիստական շրջաններում (Բաղալյան, Պարիբյան, 2008; Մելիկ-Խաչատրյան, 1980, Հանգյուղի, Տափախչյան, 1991):

Գաղութը՝ սպիտակ, բամբականման, ավելի ուշ՝ բաց դարչնագույն, կաշվետիպ, ագարը՝ անփոփոխ: Աճնան միջին արագությունը՝ 6.0-7.2 մմ/օր: Կուլտուրայում հեշտությամբ առաջացնում է ծևավորված պտղամարմիններ (Նկար 6a):

Դիկարիոնային միցելիումն օժտված է միակողմանի, կլորավուն անցքով կամ առանց անցքի ճարմանդներով: Առկա են կլորավուն և լիմոնածն թլամիդոսպորներ, ասեղնածն բյուրեղներ:

Lepista nuda (Bull.) Cooke Լեպիստա մանուշակագույն

Գլխարկը՝ 4.0-5.0 սմ տրամագծով, ուռուցիկ, մսոտ, վերևից սեղմած, մոխրադարչնագույնից մանուշակագույն, եզրերը՝ բարակ, դեպի ներս շրջված:

Ցիմենաֆորի թիթեղները՝ հավասար, խիտ, համարյա ազատ, մանուշակագույն:

Ոտիկը՝ 4.0-10.0 x 1.0-2.5 սմ, դեպի հիմքը հաստացող, ամուր, վերեվում ալրոտ, մանուշակագույն:

Սպորները՝ 6.0-7.0 x 4.0-5.0 մկմ, էլիպսաձև, վարդագույն:

Աճում է անտառներում, մարգագետիններում, դաշտերում:

Ուտելի է:

Հայաստանում տարածված է Երևանի, Իջևանի, Լոռու և Դարձագոյագի Փլորիստական շրջաններում (Բաղալյան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Հանգիւլյան, 2008):

Գաղութը՝ բաց մանուշակագույն, խավոտ, եզրը՝ հավասար: Աճում է դանդաղ. միջին արագությունը՝ 1.5-1.7 մմ/օր:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները միակողմանի են, փոքր անցքով, երկարավուն, մեղալիոնաձև, հիֆերի մակերեսը գորտնուկավոր (Նկար 25c; 26c): Առկա են արթրո- և քլամիդոսպորներ, քառանիստ և տձև բյուրեղներ:

Mycena inclinata (Fr.) Quél. Միցենա թեքված

Գլխարկը՝ 2.0-3.0 սմ տրամագծով, զանգականման, թմբիկով, դեղնամոխրագույն:

Ցիմենաֆորի թիթեղները՝ կպած, սպիտակամոխրագույն:

Ոտիկը՝ 6.0-8.0 սմ, բարակ, սնամեջ, սպիտակամոխրագույն, փայլուն:

Սպորները՝ 8.0-9.5.0 x 4.8-6.0 մկմ, անգույն:

Աճում է կաղնու կոճղերի, քայքայված բների կամ անտառային թաղիքի վրա մեծ խմբերով:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փտում:

Ուտելի չէ:

Դայաստանում հանդիպում է Իջևանի, Սևանի, Լոռու և Զանգեզուրի ֆլորիստական շրջաններում (Բադայան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Հանգույան, 2008):

Գաղութը՝ բամբականման, սպիտակ, ավելի ուշ՝ կրեմադարչնագույն: Աճման միջին արագությունը՝ 3.5 մմ/օր:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները հաճախադեպ են, միակողմանի, մանր, կլորավուն: Առկա են հիֆային օղակներ և օիդիումներ՝ արթրոսպորներ:

***Pholiota populnea* (Pers.) Kuypers & Tjall. Beuk. Թեփուկասունկ քայքայող**

Գլխարկը՝ 5.0-20.0 սմ տրամագծով, ուռուցիկ, կլորավուն, սպիտակադեղնավուն, կենտրոնում՝ ավելի մուգ, թմբիկով՝ լայն, սեղմված թեփուկներով:

Ոտիկը՝ 3.0-7.0 x 2.0-3.0 սմ, կենտրոնային, երբեմն՝ արտակենտրոն, սպիտակադեղնավուն, մետաքսյա, փաթիլանման սպիտակ թեփուկներով, հիմքի մոտ՝ ուռուցիկ՝ արմատանման, փքված, օղակը՝ սպիտակ, փաթիլավոր, անհետացող:

Դիմենաֆորի թիթեղները՝ խիտ, թույլ սերտածած, ոտիկի վրա ծալքերով իջնող, սկզբում՝ սպիտակ, հետո՝ ծխախոտադարչնագույն:

Սպորները՝ 7.5-8.0 x 5.0 մկմ, էլիպսաձև, ձվաձև, դեղնագորշ:

Աճում է հիմնականում բարդու կամ լայնատերև այլ ծառերի կամ կոճղերի վրա:

Առաջացնում է բնափայտի գորշ փոտում:

Ուտելի է:

Դայաստանում հանդիպում է Երևանի, Լոռու և Իջևանի ֆլորիստական շրջաններում (Բադայան, Ղարիբյան, 2008; Հանգույան, 2008):

Գաղութը՝ սպիտակ, բրդաքեչայանման, տեղ-տեղ ավելի խիտ, հետաքայում՝ փոշենման, տեղ-տեղ դարչնագույն, ագարը՝ գունատ: Աճման միջին արագությունը՝ 2.6 մմ/օր: Դեշտությամբ պտղամարմիններ է առաջացնում կուլտուրայում (Նկար 6b):

Դիկարիոնային միցելիումն օժտված է կլորավուն, միակողմանի, անցքով կամ առանց անցքի ճարմանդներով: Առկա են ապիկալ և ինտերկալար լինոնաձև քլամիդոսպորներ, եզակի հիֆային օղակներ, ալոցիստեր և ութանիստ բյուրեղներ:

Piptoporus betulinus (Bull.) Karst.

Աբերատունկ կեչու, կեչու սպունգ

Պտղամարմինը՝ միամյա, երկարությունը՝ 4.0-20.0 սմ, լայնությունը՝ 5.0-20.0 սմ, հաստությունը՝ 2.0-6.0 սմ, նստադիր կամ սաղմնային ոտիկով, մսոտ կամ նուրբ խցանային, սմբակածև, կլորավուն: Սակերեսը՝ հարթ, բաց մոխրագույն, դեղնավուն կամ փայտագույն, կեղևը բարակ, հետագայում՝ գունատվող, ճաքճած, եզրերը՝ կլորավուն:

Դիմենաֆորի խողովակները՝ 2.0-8.0 մմ, կլորավուն:

Սպորները՝ 4.5-6.0 x 1.25-1.5 մկմ, գլանածև, թույլ ծռված, անգույն (Бондарцев, 1953):

Առաջացնում է բնափայտի գորշ փտում: Մակարույժ է:

Ուտելի չէ:

Դայաստանում տարածված է Իջևանի, Լոռու և Սևանի ֆլորիստական շրջաններում՝ կենդանի կեչու և ընկած ճյուղերի վրա (Բաղդայան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, Մարտirosյան, 1971; Հանացյուլյան, Տափախչյան, 1991):

Գաղութը՝ սպիտակ, բամբակափաթիլանման, կենտրոնում՝ խիտ, եզր՝ հավասար, ագարը՝ անփոփոխ: Աճման միջին արագությունը՝ 3.6-4.9 մմ/օր: Կուլտուրայում առաջացնում է պտղամարմիններ:

Դիկարիոնային հիֆերը վակուոլացված են, ճարմանդները հաճախադեպ, անցքով, միակողմանի, փոքր, կլորավուն և հսկա, աղեղնածև: Առկա են անսեռ թալիկ օվալ արթրոսպորներ, հազվադեպ՝ բլաստիկ սպորներ, ծերացող կուլտուրայում՝ երկարավուն, օվալածև կուտիկուլային բջիջներ, քառանիստ և ութամիստ բյուրեղներ (Badalyan, Sakeyan, 2004):

Խորբային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է խիտ միջուկով մազմզոտ պելետներ (Սկար 4e): Դիֆերը ինտենսիվ վակուոլացված են: Առկա են արթրոսպորներ և գլանածև կուտիկուլային բջիջներ:

Pleurotus cornucopiae (Paulet) Rollanot

Ոստրեսունկ առաստ, եղջյուրածև

Պտղամարմինները աճուն են կղմինդրանման դասավորված, խմբերով:

Գլխարկը՝ 4.0-8.0 սմ տրամագծով, ձագարածև, եղջյուրածև, անգույն, սպիտակավուն, գորշավուն:

Դիմենաֆորի թիթեղները՝ մինչև ոտիկի հիմքը վայր իջնող, միջին խտության, սպիտակ:

Ոտիկը՝ կենտրոնային կամ արտակենտրոն, գլխարկի գույնի, հիմքում՝ քեչայանման:

Սպորները՝ $6.5-11.0 \times 3.0-4.0$ մկմ, գլանաձև, ձգված, ձվածև, երբեմն՝ թեքված:

Աճում է փշատերև և լայնատերև անտառներում՝ թեղու, հաճարենու և այլ ծառերի կոճղերի կամ ընկած բների վրա, խմբերով:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փտում:

Հայտնի ուտելի դեղասունկ է:

Հայաստանում հանդիպում է Ապարանի, Երևանի, Իջևանի, Լոռու և Զանգեզուրի Փլորիստական շրջաններում (Բաղալյան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Խանգյուլյան, 2008):

Գաղութը՝ սպիտակ, բամբականման, կենտրոնում՝ խիտ, աճում է միցելիալ ձգոններով: Աճման միջին արագությունը՝ 6.3 մմ/օր: Կուլտուրայում հեշտությամբ առաջացնում է պտղամարմիններ:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները հաճախադեպ են, կլորավուն, միակողմանի: Առկա են հիֆային օղակներ, արթոսապորներ:

***Pleurotus eryngii* (DC.) Quél.**

Ոստրեսունկ տափաստանային

Պտղամարմինները աճում են առանձին կամ փոքր խմբերով:

Գլխարկը՝ $8.0-15.0$ սմ տրամագծով, մսոտ, սպիտակավուն, թեփուկավոր:

Դիմենաֆորի թիթեղները՝ վայր իջնող, լայն, նոսր, սպիտակավուն:

Ոտիկը՝ $4.0-5.0 \times 1.0-1.5$ սմ, արտակենտրոն, երբեմն՝ կողքային, հիմքում՝ հաստացող, սպիտակ:

Սպորները՝ $7.0-9.0 \times 4.0$ մկմ, ձգված ձվածև, անգույն:

Աճում է հովանոցազգիների *Eryngium* և *Ferula* ցեղերի տեսակների արնատների վրա: Թույլ մակարույժ է:

Լայնորեն կուլտիվացվող ուտելի դեղասունկ է:

Հայաստանում հանդիպում է Երևանի Փլորիստական շրջանում (Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Խանգյուլյան, 2008): Գրանցված է Հայաստանի Կարմիր գրքում (Թամանյան և ուրիշ, 2010):

Գաղութը՝ սպիտակ, փարթամ, բամբակաքեչայանման, կոնցենտ-

որիկ շրջաններով, եզրը՝ անհավասար նոսրացող, հաճախ ձգոններով, ագարը՝ բաց դեղնավում: Կուլտուրայում հեշտությամբ առաջացնում է պտղամարմիններ: Միցելիումի աճման միջին արագությունը՝ 3.2-6.4 մմ/օր:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները հաճախադեպ են, կլորավուն, միակողմանի, հազվադեպ երկկողմանի: Առկա են հիֆային օղակներ, հիֆային փքուններ, արթրոսպորներ, նեմատոդ որսացող՝ հիմքում լայնացող ոտիկով, կլորավուն բլաստիկ կառուցվածքներ, ինչպես նաև ուղղանկյուն, ձողիկաձև և տձև բյուրեղներ:

***Pleurotus ostreatus* (Jacq.) P. Kumm.**

Ոստրեսունկ սովորական, կախասունկ, ականջասունկ

Պտղամարմինները աճում են կղմինդրանման դասավորված, խմբերով:

Գլխարկը՝ 10.0-20.0 սմ տրամագծով, անհավասար, կենտրոնում սեղմված, սպիտակավունից մոխրագույն, դարչնագույն, գորշավուն:

Հիմենաֆորի թիթեղները՝ վայր իջնող, լայն, նոսր, սպիտակավուն, եզրերում՝ ավելի մուգ:

Ոտիկը՝ 2.0-4.0 x 2.0 սմ, ապակենտրոն կամ բացակայում է, հիմքում՝ խավոտ, սպիտակավուն:

Սպորները՝ 9.0-11.0 x 4.0-6.0 մկմ, էլիպսաձև, անգույն:

Աճում է սաղարթավոր ծառերի բների և կոճուրի վրա:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փտում:

Լայնորեն կուլտիվացվող շատ հայտնի ուտելի դեղասունկ է:

Հայաստանում տարածված է Երևանի, Ապարանի, Իջևանի, Լոռու և Զանգեզուրի Փլորիստական շրջաններում (Բադայան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Հանագյուլյան, 2008):

Գաղութը՝ սպիտակ, ավելի ուշ՝ դեղնավուն, փարթամ, բամբակաբրդանման, կոնցենտրիկ շրջաններով, եզրը՝ արտահայտված, ագարը՝ անգույն (Նկար 3a): Աճման միջին արագությունը՝ 6.2-7.3 մմ/օր: Կուլտուրայում հեշտությամբ առաջացնում է ձևավորված պտղամարմիններ:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները միակողմանի են, հաճախադեպ, հազվադեպ՝ երկկողմանի, կլորավուն, երբեմն՝ անցքով: Առկա են արթրոսպորներ, եզակի քլամիդոսպորներ, նեմատոդ որսացող, լայնացող ոտիկով կլորավուն, արտազատող թջջներ, մեծ քանակությամբ բյուրեղներ (Նկար 24d) (Kües et al., 2016):

Polyporus squamosus (Huds.) Fr.

Աբեթասունկ թեփուկավոր

Պտղամարմինները՝ միամյա, առանձին, երբեմն՝ իրար միացած: Գլխարկը՝ 5.0-50.0 սմ տրամագծով, կլորավուն, հովհարած, կենտրոնում՝ սեղմված, մսոտ, մակերեսը՝ կրեմագույն, դեղնավուն, պատված կոնցենտրիկ շրջաններով դասավորված մուգ գորշ, խոշոր թեփուկաներով: Եզրը՝ բարակ, սուր, թեթև ալիքավոր, պտղամիսը՝ սպիտակավուն, մսոտ, ավելի ուշ՝ կաշվետիպ:

Ոտիկը՝ 2.0-14.0 սմ երկարությամբ, ամուր, կրեմագույն, հիմքում՝ փքված:

Դիմենաֆորի խողովակները՝ կարծ, ցանցած, հետագայում՝ երկարավուն, հաստ միջնապատերով, ծակոտինները՝ ատամնավոր եզրով, մակերեսը՝ կրեմագույն, գորշավուն:

Սպորները՝ 14.0-16.0 x 4.0-6.0 մկմ, երկարավուն, էլիպսած, բարակ պատերով, խոշոր կամ մի քանի մանր կաթիլներով, անգույն:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փոտում:

Ուտելի է երիտասարդ ժամանակ:

Աճում է Դայաստանի Փլորիստական բոլոր շրջաններում՝ կենդանի և ընկած տարրեր ծառատեսակների բնափայտի վրա (Բադյան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, Մարտիրօսյան, 1971; Հանագյուլյան, Տառախչյան, 1991):

Գաղութը՝ սպիտակ, քեչայանման, ավելի ուշ՝ փոշենման, կենտրոնում՝ նարնջադարչնագույն, եզրը՝ արտահայտված, ագարը՝ տեղ-տեղ շագանակագույն: Աճման միջին արագությունը՝ 7.5-7.8 մմ/օր: Կուլտուրայում առաջացնում է պտղամարմիններ:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները միակողմանի են, կլորավուն, հաճախակադեմ: Առկա են անսեռ թալիկ արթրոսպորներ և օվալ քլամիդոսպորներ:

Polyporus varius (Pers.) Fr.

Աբեթասունկ փոփոխվող

Պտղամարմինները՝ միամյա, աճում են մեկական կամ խմբերով, հովհարած, տափակ, երբեմն՝ փքված, կաշվենման, ավելի ուշ՝ կեղեվախցանային: Մակերեսը՝ հարթ, ճառագայթանման թեթևակի գծավոր-

ված, դժգույն, օխրագույնից դեղնավուն, եզրերում՝ սուր, ժանգագույն, ավելի ուշ՝ գունաթափվող:

Ոտիկը՝ կողքային, ապակենտրոն կամ կենտրոնային, 0.5-5.0 սմ, հարթ, վերևում՝ կրեմադեղնավուն, հիմքի մոտ՝ մուգ շագանակագույն, սև:

Պոտղամիսը՝ բարակ, դեղնավուն, կաշվեննան, չորանալիս՝ փայտանան:

Դիմենաֆորի խողովակները՝ 1.0-3.0 մմ, ոտիկի վրա իջնող, ծակոտիմները՝ կլորավուն՝ 4.0-6.0 x 1.0 մմ, խողովակաշերտը՝ կրեմագույնից դեղնաօխրագույն:

Սպորները՝ 6.0-9.0 x 3.0-3.5 մկմ, էլիպսաձև, գլանաձև, իլիկաձև, պարունակությունը՝ հատիկավոր:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փտում:

Ուտելի չէ:

Դայաստանում տարածված է Երևանի, Իջևանի, Լոռու, Դարձագյաղի, Զանգեզուրի և Մեղրու Փլորիստական շրջաններում՝ ընկած լայնատերև ծառատեսակների բնափայտի վրա (Բադայան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, Մարտirosyan, 1971; Հանագյուղ, Տափախչյան, 1991):

Գաղութը՝ սպիտակ, սկզբում՝ քեչայաննան՝ կոնցենտրիկ շրջաններով, ավելի ուշ՝ կաշվետիպ, բաց դարչնագույն, ագարը՝ բաց դարչնագույն: Աճնան միջին արագությունը՝ 5.0 մմ/օր: Դեշտությամբ պտղամարմիններ է առաջացնում կուլտուրայում:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները հաճախադեպ են, կլորավուն, միակողմանի: Առկա են անսեռ արթոռսպորներ՝ օիդիումներ, մեծ քանակությամբ բյուրեղներ:

***Psathyrella candelleana* (Fr.) Maire**

Պսատիրելա Կանդոլեա

Գլխարկը՝ 4.0-8.0 սմ տրամագծով, լայն, զանգականման, ճառագյաթաձև կնճռոտած, ճաքճպող, երեմն՝ մասնավոր ծածկոցի մնացորդներով, օխրագույն, դարչնագույն:

Դիմենաֆորի թիթեղները՝ սերտածած, խիտ, մոխրագույն, մանուշակագույն, մուգ դարչնագույն, սպիտակ եզրերով:

Ոտիկը՝ 7.0-10.0 x 0.5-0.8 սմ, գլանաձև, սնամեջ, սպիտակավուն, կրեմագույն, մետաքսյա, նուրբ փաթիլավոր:

Սպորները՝ 6.0-10.0 x 4.0-5.0 մկմ, օվալ, հարթ մակերեսով, ծլման ելուստով, կարմրագորշ:

Աճում է անտառներում և այգիներում՝ ընկած ծառերի վրա, մեծ խմբերով:

Ուտելի դեղասունկ է:

Հայաստանում տարածված է Երևանի և Իջևանի ֆլորիստական շրջաններում (Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Հանգյույն, 2008):

Գաղութը՝ սպիտակ, ավելի ուշ՝ դեղնավուն, փարթամ, բամբականան, կենտրոնում նոսր, եղող՝ անհավասար, ագարը՝ դեղնավուն: Աճման միջին արագությունը՝ 5.5-7.2 մմ/օր:

Դիկարիոնային հիֆերի գրեթե յուրաքանչյուր սեպտան օժտված է միակողմանի, փոքր, կլոր ծարմանդներով՝ հիմնականում՝ առանց անցքի: Առկա են պարզ հիֆային օղակներ, քլամիդոսպորներ, գլանաձև կամ ձողիկաձև բյուրեղներ:

***Schizophyllum commune* Fr.**

Ճեղքաթերթիկ սովորական

Պտղամարմինը՝ 1.0-3.0 սմ տրամագծով, նստադիր, բողբոջանման, խեցենման, երբեմն՝ թաթաձև, մակերեսը՝ խավոտ, կոշտ մազմզոտ, մոխրագույն:

Նիմենաֆորի թիթեղները՝ ճառագայթաձև, մոխրագույն:

Ուտելի բացակայում է:

Սպորները՝ 5.0-6.0 x 2.0-3.0 մկմ, գլանաձև, անգույնից թույլ վարդագույն:

Աճում է կենդանի և ընկած ծառերի, մշակված փայտանյութի վրա խմբերով:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փտում: Մակաբույժ է:

Ուտելի չէ: Հայտնի դեղասունկ է:

Հայաստանում հանդիպում է Երևանի, Իջևանի, Լոռու և Զանգեզուրի ֆլորիստական շրջաններում (Բաղդայան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, 1980):

Գաղութը՝ սպիտակ, խավոտ, խիտ, բամբակափաթիլամնան, ագարը՝ անգույն: Աճման միջին արագությունը՝ 6.5-7.5 մմ/օր: Հեշտությամբ պտղամարմիններ է առաջացնում կուլտուրայում (Նկար 6d):

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները հաճախադեպ են, հսկա, մանր, կլորավուն, միակողմանի, հիմնականում առանց անցքի: Առ-

կա են կլորավուն կամ էլիպսաձև քլամիդոսպորներ ($4.5-7.0 \times 6.5-14.5$ մկմ), տեսակին բնորոշ հիֆային տուբերկուլներ՝ տղբացիստերի նման ուղղահայաց կարծ ելուստներ, բազմաթիվ քառանիստ բյուրեղներ (Նկար 21c; 26f) (Badalyan, Kües, 2015; Kües et al., 2016):

***Suillus luteus* (L.) Roussel Յուղասունկ սովորական, ուսկեղեղին**

Գլխարկը՝ $5.0-10.0$ սմ տրամագծով, բարձիկանման, դեղնավուն, դարչնաշագանակագույն, լորձոտ: Պտղամիսը՝ սպիտակադեղնավուն:

Ցիմենաֆորի խողովակները՝ դեղին, ծակոտիները՝ կլորավուն:

Ոտիկը՝ $6.0-10.0 \times 1.0-2.0$ սմ, գլանաձև, վերևում դեղնավուն, ներքեվում՝ գորշ: Օղակը՝ լայն, սպիտակավուն, մանուշակագույն երանգով:

Սպորները՝ $7.5-9.8 \times 3.0-3.5$ մկմ, իլիկաձև, դեղնավուն, գորշ:

Աճում է փշատերև անտառներում, առաջացնում է միկորիզա:

Յայտնի ուտելի դեղասունկ է (Badalyan, 2012):

Յայաստանում տարածված է Ապարանի, Սևանի, Իջևանի, Լոռու և Զանգեզուրի Փլորիստական շրջաններում (Բադայան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, 1980; Հանգյուլյան, 2008):

Գաղութը՝ թավշյա, խիտ, թմբիկաձև, կրեմագույն, ավելի ուշ՝ կակաոյի երանգով, մուգ դարչնագույն էքսուլտատով, եզրը՝ հավասար, բաց կրեմագույն, ագարը՝ մուգ դարչնագույն (Նկար 3c): Աճման միջին արագությունը՝ 1.0 մմ/օր:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները կլորավուն են, միակողմանի, հաճախադեպ: Առկա է տեսակին բնորոշ հիֆերի գույգ ճյուղավորում (Նկար 26e) (Բիսչե ս ծր., 1983):

***Trametes gibbosa* (Pers.) Fr. Տրամետես սապատավոր**

Պտղամարմինները՝ խցանային, կիսաշրջանաձև, բարձիկանման կամ տափակ, հիմքում՝ թմբիկով, նստադիր, երկարությունը՝ $5.0-15.0$ սմ, լայնությունը՝ $3.0-10.0$ սմ, հաստությունը՝ $1.0-4.0$ սմ: Սակերեսը՝ թավշյա կամ քեչայանման, գոտիական, սպիտակից մոխրագույն, դեղնավուն, երբեմն՝ ջրիմուռների առկայությամբ՝ կանաչավուն, հիմքում՝ ավելի մուգ, եզրը՝ հավասար, բութ:

Աճում է մեկական կամ կղմինդրանման դասավորված խմբերով:

Դիմենաֆորի խողովակները՝ $0.3\text{-}0.5 \times 1.2$ մմ, հաստապատ, սպիտակավուն կամ բաց դեղին, ծակոտիները՝ համարյա ուղղանկյուն կամ ձգված, տեղ-տեղ լարիդինթանման:

Սպորները՝ $4.0\text{-}5.0 \times 2.0\text{-}2.5$ մկմ, անգույն, գլանաձև, մի կողմից՝ սեղմված, հիմքում՝ թեթև ձգված:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փուում (Բոնդարցև, 1953):

Ուտելի չեղած:

Դայաստանուն լայնորեն տարածված է ֆլորիստական բոլոր շրջաններում՝ կաղնու, հաճարենու, բոխու և լայնտերև այլ ծառատեսակների ընկած ճյուղերի, կոճղերի վրա (Մելիկ-Խաչատրյան, Մարտիրօսյան, 1971; Հանագյուլյան, Տափախչյան, 1991):

Գաղութը՝ սպիտակ, բաց կրեմագույն, բամբակաբրդաքեչայանման, ավելի ուշ՝ ալրանման, կրեմագույն, ագարը՝ դեղնավուն: Աճման միջին արագությունը՝ $5.0\text{-}5.8$ մմ/օր:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները միակողմանի են, մանր, կլորավուն, հաճախսաղեաց: Առկա են կլորավուն քլամիդոսպորներ:

Խորքային կուլտուրայում միցելիումը առաջացնում է հարթ, սնամեջ պելտներ: Առկա են հիֆային փլումներ:

***Trametes hirsuta* (Wulfen) Pilát**

Տրամետես կոշտամազ

Պտղամարմինը՝ կոշտ կաշվենման, տափակ, կիսաշրջանաձև կամ բողբոջանման, նստաղիր, երկարությունը՝ $3.0\text{-}10.0$ սմ, լայնությունը՝ $1.5\text{-}5.0$ սմ, հաստությունը՝ $0.3\text{-}1.0$ սմ, մակերեսը՝ գոտիական ակոսավոր, պատված կոշտ մազիկներով, դեղնավուն, մոխրագույն, ժանգագույն, հասուն ժամանակ՝ ավելի մուգ, եզրը՝ հաստացող, կլորավուն, ամբողջական կամ ալիքավոր, բլթակավոր, քեչայանման, հաճախ ժանգագույն կամ ավելի մուգ:

Աճում են մեկական, հաճախ կղմինդրանման դասավորված խմբերով:

Դիմենաֆորի խողովակները կարծ են, ծակոտիները՝ կլորավուն՝ $0.2\text{-}5.0 \times 0.4$ մմ, եզրերը՝ բութ, սպիտակավուն, դեղնավուն կամ մոխրագույն: Դիմենիալ շերտում հանդիպում են ողկույզանման հիֆային խրձեր:

Սպորները՝ $6.0\text{-}8.0 \times 2.0\text{-}3.0$ մկմ, անգույն, հարթ, գլանաձև, հիմքում՝ թեթև ձգված:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փուում:

Ուտելի չէ:

Հայաստանում լայնորեն տարածված է ֆլորիստական բոլոր շրջաններում՝ կաղնու, հաճարենու, բոխու, կեչու, հացենու և այլ լայնատերև ծառատեսակների ընկած ճյուղերի և կոճղերի վրա (Մելիք-Խաչատրյան, Մարտirosyan, 1971; Հանգյույն, Տափախչյան, 1991):

Գաղութը՝ սպիտակ, բամբակաբրդաննան, դեպի եզրը՝ նոսրացող, ավելի ուշ՝ խիտ, բրդաքչայաննան, ագարը՝ անփոփոխ: Աճման միջին արագությունը՝ 3.0-4.3 մմ/օր:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները միակողմանի են, մանր, կլորավուն, հաճախադեպ: Առկա են անսեռ քլամիդոսպորներ և օիդիումներ՝ արթոսպորներ:

***Trametes versicolor* (L.) Lloyd**

Տրամետես բազմագույն

Պտղամարմինները՝ իովիարածև, երկարությունը՝ 1.0-6.0 սմ, լայնությունը՝ 1.0-10.0 սմ, հաստությունը՝ 0.1-0.5 սմ, նստադիր, հաճախ՝ հիմքներով սերտաճած: Մակերեսը՝ թավշյա, մոխրագույնի, դեղինի, կրեմագույնի և շագանակագույնի տարբեր երանգների, երբեմն՝ սև կոնցենտրիկ շրջաններով, եզրը՝ ալիքավոր, ավելի բաց, պտղամիսը՝ բարակ, սպիտակ, կաշվետիա: Աճում է կղմինդրաննան դասավորված խմբերով:

Դիմենաֆորի խողովակները՝ կարծ, ծակոտիները՝ կլորավուն՝ 3.0-5.0 x 1.0 մմ, նուրբ ատամնավոր եզրերով, սպիտակավուն կամ կրեմագույն:

Սպորները՝ 5.0-7.0 x 2.0-2.5 մկմ, անգույն, գլանածև, մի կողմից՝ սեղմված, հիմքում՝ սրված:

Առաջացնում է բնափայտի սպիտակ փտում:

Ուտելի չէ: Հայտնի դեղասունկ է:

Հայաստանում լայնորեն տարածված է ֆլորիստական բոլոր շրջաններում՝ տարբեր լայնատերև ծառատեսակների ընկած ճյուղերի և կոճղերի վրա (Բադյայան, Ղարիբյան, 2008; Մելիք-Խաչատրյան, Մարտirosyan, 1971; Հանգյույն, Տափախչյան, 1991):

Գաղութը՝ սպիտակ, սկզբում բրդաննան, ավելի ուշ՝ ալրազամշաննան, եզրերում՝ նոսրացող, ագարը՝ անփոփոխ: Աճման միջին արագությունը՝ 4.7-6.3 մմ/օր:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները միակողմանի են, մանր,

կլորավուն, հաճախադեպ: Առկա են արթրոսպորներ ($7.0-10.5 \times 11.0-14.5$ մկմ), քլամիդոսպորներ, ապիկալ հիֆային փրումներ, քառանիստ և ձողիկածև բյուլեղներ:

***Volvariella bombycina* (Schaeff.) Singer**

Առվարիելա մետաքսյա

Գլխարկը՝ $8.0-20.0$ սմ տրամագծով, մետաքսյա, գնդածև, զանգակածև, ավելի ուշ՝ փուլած, արտահայտված կենտրոնային թմբիկով, սպիտակ, ապա՝ դեղնավուն:

Ոտիկը՝ $8.0-15.0 \times 1.0-2.0$ սմ, կարծր, թելիկավոր, սպիտակ, առանց օղակի, հիմքում՝ լայն, բլթակավոր վոլվայով:

Յիմենաֆորի թիթեղները՝ ազատ, հաճախադեպ, սպիտակավուն, հասունանալիս՝ վարդագույն:

Սպորները՝ $7.0-10.0 \times 5.0-6.5$ մկմ, էլիպսածև, ձվածև, հարթ, վարդագույն:

Աճում է կենդանի և մեռած լայնատերև ծառատեսակների բների վրա, հաճախ՝ փչակներում:

Ուտելի է:

Հայաստանում նկարագրված է Երևանի և Իջևանի Փլորիստական շրջաններում (Խանգյուղ, 2008): Գրանցված է Հայաստանի Կարմիր գրքում (Թամանյան և ուրիշ, 2010):

Գաղութը՝ բաց դեղնակրեմագույն, փարթամ, նոսր, թափանցիկ, բարձր, ավելի ուշ՝ հատիկավոր, եզրը՝ հավասար, ագարը՝ դեղնավուն (Նկար 3b): Աճման միջին արագությունը՝ 7.9 մմ/օր: Կուլտուրայում առաջացնում է պրիմորդիումներ:

Դիկարիոնային միցելիումի ճարմանդները միակողմանի են, կլորավուն: Առկա են ցեղին բնորոշ բլաստիկ օվալ քլամիդոսպորներ (Նկար 21e) (Clémançon, 2012):

Աղյուսակ 1. Որո՞շ ազադիկումիցետային սմերի միջեւիում մոդուլուուղիսահան նկարագրությունը
աճման 6-րդ օրը քաղցու-սպար և քաղցու-չուր սննդամիջավայրերի վրա (ρH 6.0, 25°C)

Կարգ / Ընտանիք / տեսակ	Գաղութ	Միցելիում	Անամորոֆ
Agaricales Agaricaceae <i>Coprinus comatus</i>	Սպիրուս, իսկական, ճուղ, բամբականնան, եղր՝ հավասար, ագար՝ կեծուրունուն կարմրադարչնագում; *ԱԱ _{նիշ} = 3.7-4.0 մմ/օր	Կլորավուն, միաւորդանի՝ հաճախաբեակ, իհսնականում առանց անցքի; առկա են պարզ հիփային օղակներ, նեմառող բյուրեղներ	Արթոսպորիններ՝ միցելիում առանց սկրիպտի իստոգլիզուած ունեցող ճուրուկուկած կառուցվածքներ, բյուրեղներ
Mycenaceae <i>Mycena inclinata</i>	Սպիրուս, բամբականնան, ապելի ուշ՝ կրեմատարչնագում; ԱԱ _{նիշ} = 3.5 մմ/օր	Խորքային կուլտուրայուն առաջացնում է կիխրուն, հարթ պելեսներ	Նկարագրված չէ
			Արթոսպորիններ (օղիփուսներ)

Omphalotaceae <i>Lentinula edodes</i>	Սպիտակ, ճառագույթաալիքաձմ, ազարը՝ դարչնագույն; ԱԱ _{միջ} = 2.8-3.2 մմ/օր; առաջացնում է միցելիալ ձգոններ, պրիմորդիոններ	ճարմանդները՝ կլորավուն, աղեղնաձև, հիմնականուն անցքով, միակողմանի; առկա են իհֆային օղակներ, ութանիստ բյուրեղներ	Նկարագրված է
Physalaciaceae <i>Armillaria mellea</i>	Սպիտակ, բամբակամման, ավելի ուշ՝ մուգ շագանակագույն, կոնցենտրիկ շրջաններով, կաշվենման, եզրը՝ բլթակավոր կամ ալիքաձմ, ագար՝ մուգ շագանակագույն; ԱԱ _{միջ} = 0.8-1.2 մմ/օր; առաջացնում է ծնապիրված ոիզոռնորդներ	ճարմանդները բացակայում են; առկա են բազմաթիվ աճատունուժներ, իհալիմային կուտակուլային բջիջներ	Նկարագրված է
<i>Flammulina velutipes</i>	Սպիտակ, ալրավիշտենման, ավելի ուշ՝ կենտրոնից դեղմող, դեղնադրաշմագույն, եզրը՝ թույլ արտահայտված, ագար՝ տեղ-տեղ մուգ շագանակագույն; ԱԱ _{միջ} = 5.5-7.0 մմ/օր; հեշտությամբ առաջացնում է պրումարմիններ	ճարմանդներ՝ միակողմանի, մամր, կլորավուն, հաճախարեա; առկա են իհֆային օղակներ, ձողիկաննան բյուրեղներ	Արթոսպորմեր (օիփիուսներ), քլամիդոսպորմեր

Pleurotaceae <i>Pleurotus cornucopiae</i>	Սպիտակ, բամբակամնամ, կենդորնում խիտ, միջեւիալ ձգոնմերով; $ԱԱ_{փթ} = 6.3$ մմ/օր; հեշտոթյամբ առաջացնում է պտղամարմիններ	ճարմաճորմերը՝ կլորավոլ, հաճախողանահի, առկա են հիֆային օղակներ	Արթրոսպորներ
<i>Pleurotus eryngii</i>	Սպիտակ, փարթաճ, բամբակաթչայամնամ, կոնցենտրիկ շրջաններով, ծգոններով, եզրով՝ անհավասար, ագալո՛՝ դեղնավում; $ԱԱ_{փթ} = 3.2\text{--}6.4$ մմ/օր; հեշտոթյամբ առաջացնում է պտղամարմիններ	ճարմաճորմերը՝ կլորավոլ, միակողմանի, հազվադեպ երկպորմանի, հաճախարենակարգ առկա են հիֆային օղակներ և կիրումներ, նեճատող դրասցող կլորավոլն թևատիկ կառուցվածքներ, ուրիանալու, ձողիկածս և տձև բյուրեղներ	Արթրոսպորներ
<i>Pleurotus ostreatus</i>	Սպիտակ, ավելի ուշ՝ դեղնավում, փարթաճ, բամբակաթրորնամնամ, կոնցենտրիկ շրջաններով, եզրով՝ արտահայտված, ագալո՛՝ ամգում; $ԱԱ_{փթ} = 6.2\text{--}7.3$ մմ/օր; հեշտոթյամբ առաջացնում է պտղամարմիններ	ճարմաճորմերը՝ միակողմանի, հազվադեպ երկպորմանի, հաճախարենակարգ կլորավոլն, երթեմն անցքով; առկա են նեճատող դրասցող արտազատող կլորավոլն բջիջներ, բյուրեղներ	Արթրոսպորներ, քլամիդորնապորներ

Pleurotaceae <i>Volvariella bombycinia</i>	Բաց դեղնակրնեմագույն, փարթան, թափանցիկ, նոսր, վեր բարձրացող, ավելի ուշ՝ հատիկապող, եզրը՝ հավասար, ագարը՝ դեղնավուն; $AU_{\text{միջ}} = 7.9 \text{ մմ/օր};$ առաջացնում է պիխոնություններ	ճարմանդները՝ միակողմանի, կլորապուճ՝ քլամիդոսպորներ	Բլաստիկ
Psathyrellaceae <i>Coprinellus bisporus</i>	Սպիտակ, դեղնավուն, բամբակաբեչայամնամ, ավելի ուշ՝ տեղ-տեղ մուգ, դեղին, ժամֆագույն; $AU_{\text{միջ}} = 4.2-4.6 \text{ մմ/օր};$ առաջացնում է պտղամարմիններ	ճարմանդները բացակայում են կամ կերծ են; առկա են կամճակող հիֆային օղակներ, ալոցիստներ, հիֆոցիստներ	Քլամիդոսպորներ, <i>Ozonium</i> տիպի միցելիուն

<i>Coprinellus curtus</i>	Սպիրոտակ, քեչչայաննան, ավելի ուշ՝ տեղ-տեղ դեղմադրաբնագույնից բաց ժամագույն, դեպի եզրը հաստիկավոր, արանձնանա շրջաններուն; ԱԱ _{ջիջ} = 4.2-4.7 մմ/օր; առաջացնուն է խաճերով արդանավորիներ	ճարմաններոց կերծ են կան բացակայում են: առկա են կամոնավոր իիֆային օղակներ, իիֆողաստեր, թուրենեներ	<i>Ozonium</i> տիպի միցելիում
<i>Coprinellus disseminatus</i>		Խորդային կուստուրայուն առաջացնուն է իիվ տփու ճամաց միջուկով մածնզոտ պելետներ	Նկարագրված չէ Նկարագրված կամ միցելիում
		Կարտառական, ոչ հաճախակի, միջուկով մածնզոտ պելետներ; առկա են կամոնավոր իիֆային օրականեր	Կարտառական, ոչ հաճախակի, միջուկով մածնզոտ պելետներ; առկա են օրականեր

<i>Coprinellus domesticus</i>	Սպիրոտակ, քեչայանման, ավելի ուշ՝ միջեւիում, տեղ-տեղ ժամգագույն; ԱՄ _{ջր} = 5.4-5.6 մմ/օր; առաջացնում է պտղամարմիններ՝ ոտիկի հիմքով <i>Ozonium</i> -ի ժամգագույն միջեւիումով	ճարմանդմերը բացակայում են; առկա են կանոնավոր հիֆային օղակներ, հիֆոցիստեր միցելիում	<i>Hormographiella verticillata</i> արթրոսպորներ, <i>Ozonium</i> տիպի միցելիում
<i>Coprinellus ellisii</i>	Սպիրոտակ, իսիտ բամբականման, ավելի ուշ՝ բաց դեղմապումից նուզ ճարճշագույն, տեղ-տեղ ժամգագույն, ագարը՝ դեղմանիմ; ԱՄ _{ջր} = 6.4 մմ/օր; հազվադեպ առաջացնում է պտղամարմիններ	ճարմանդմերը բացակայում են կամ կերծ են; առկա են եզակի ալոցիստեր, կանոնավոր հիֆային օղակներ, բյուրեղմեր	<i>Hormographiella</i> արթրոսպորներ, <i>Ozonium</i> և <i>Hormographiella</i> տիպերի սինանանդրֆոներ
		խորքային կուլտուրայում առաջացնում է իսիտ միջուկով մազնոտ պելետներ	<i>H. verticillata</i> արթրոսպորներ

<i>Coprinellus flocculosus</i>	Սպիտակ, ավելի ուշ՝ տեղ-տեղ թուլ դեղնաժամբագույն, բամբականման, աճը՝ ճառագայթաձև, կենտրոնում՝ ճողոք, սեղմված, ազար՝ թուլ դեղնավուն; ԱԱ _{փիզ} = 4.7-5.0 մմ/օր; առաջացնում է պրիմորդիումներ և պտղամարմիններ	ճարմանըները կեղծ են կամ բացակայում են; առկա են կանոնավոր և ամկանոն հիֆային օղակներ, ալոցիտներ, հիֆոցիստեր	<i>Ozonium</i> տիպի միցելիում
<i>Coprinellus micaceus</i>	Սպիտակ, խավոտ, բամբականման, եզրը՝ հավասար, աճը՝ ճառագայթաձև, ավելի ուշ՝ կենտրոնում սեղմված, ազար՝ մոգ կարմրադարչնագույն; ԱԱ _{փիզ} = 4.3-5.3 մմ/օր; հեշտությամբ առաջացնում է պտղամարմիններ	Խորքային կուլտուրայում առաջացնում է խիսրուն, մազմղոտ պելետներ	Բլամիդոսպորուներ, <i>Ozonium</i> տիպի միցելիում

<i>Coprinellus radians</i>	Սպիտակ, փարթամ, ալեւի ուշ՝ կեմադրմից դեղնուղ, մուգ դեղին, դարչնաժամագույն, եզրը՝ բարձրացող, նոսր, ազար՝ դեղնավուն, ԱԱ _{փիզ} = 4.7 մմ/օր	ճարմանդմերը բացակայում են կամ կեղծ են; առկա են ալոցիստներ, հիֆոցիստներ, կանոնավոր հիֆային օղակներ, բյուրեղմեր	<i>Ozonium</i> , հազվադեպ <i>Hormographella</i> տիպերի սինա-ճամորֆներ
<i>Coprinellus</i> aff. <i>radicans</i> I (շտամներ 1-2PS, 1-1C)	Սպիտակ, փարթամ, ճարչագայթաձև, ալեւի ուշ՝ կենտրոնությամբ մուգ, կիտրոնարեղմագույն, ազար՝ դեղնավուն, ԱԱ _{փիզ} = 5.4-6.4 մմ/օր	ճարմանդմերը բացակայում են կամ կեղծ են: Առկա են ալոցիստներ, հիֆոցիստներ, կանոնավոր հիֆային օղակներ	Չկարագուսած է՝ <i>Ozonium</i> սինաի միցելիում
		խորքային կուտուրայուս առաջացնում է փիրուս մազմզոտ պելետներ	Նկարագրված է՝

<i>Coprinellus aff. radians</i> II (շատ C35)	Սպիրուս, ավելի ուշ՝ դեղին, մուգ ճարմջագույն, բամբակամման, խիտ; $A_{\text{vph}} = 6.3 \text{ մմ/օր};$ հեշտությամբ առաջացնում է պտղամարմիններ	ճարմանդեղ բացակայում են կամ կերծ են; առկա են կամոճավոր հիֆային օղակներ	<i>Ozonium</i> և <i>Hormographiella</i> տիպերի սինանամորֆներ
<i>Coprinellus aff. radians</i> III (շատ Cb ₁)	Սպիրուս, փարթամ, ավելի ուշ՝ ճուզ դեղին, դեղինամարմջագույն, բամբակաթեչայամման, կոնցենտրիկ շրջաններով; $A_{\text{vph}} = 6.4 \text{ մմ/օր};$ առաջացնում է եղակի պտղամարմիններ	ճարմանդեղ բացակայում են կամ կերծ են; առկա բազմաթիվ կամոճակոր հիֆային օղակներ	<i>Ozonium</i> և <i>Hormographiella</i> տիպերի սինանամորֆներ
		խորքային կուլտուրայում առաջացնում է խիտ միջուկով հաղթ պելետներ	<i>Hormographiella</i> տիպի արթրոսպորներ

<i>Coprinellus xanthothrix</i>	Սպիտակ, բամբակաթեզայանձնան, ճուղոր, գորեթեն թափանցիկ, տերև-տեղ դեղմավուն, դեղնամարմճագույն, աղիքի ուշ՝ բաց դադուղնագույն եղանգով, եզրով՝ հավասար, աղաղող՝ բաց շագանակագույն; $\text{ԱՄ}_{\text{միջ}} = 5.3-6.5 \text{ մմ/օր};$ հեշտությամբ ժառացնելուն է աղողանարմիններ	ճարմանդները բացակայում են կամ կերծ են; առկա են բազմաթիվ կամոմավոր հիֆային օղակներ և ապիկալ փրուններ սինանամորֆներ	Քլամիդոսպորներ, <i>Ozonium</i> և <i>Hormographiella</i> տիպերի սինանամորֆներ
--------------------------------	--	--	--

<i>Coprinopsis atramentaria</i>	Սպիտակ, բամբակաթեշայամնամ, ճուղ, ավելի ուշ՝ կենդրոնում դեղնավում, ազար՝ աճիովոյս; ԱՄ _{միջ} = 2.5-3.5 մմ/օր	Չիֆերը՝ վակուումացված էն; ճարմանդներ՝ փոքր, կլորավոր, միակողմանի, հիմնավաճում առանց անցքի, հաճախարժեա	Նկարագրված է
<i>Coprinopsis cinerea</i>	Սպիտակ, իսպոտ, բամբակավաճանման, ավելի ուշ՝ կրնմագում, բաց դարչնագույն, ազար՝ դարչնագույն; ԱՄ _{միջ} = 4.1-4.5 մմ/օր; առաջացնում է կլորավում, մուգ դարչնագույն սևերոցիումներ և պտղանարվիններ	ճարմանդներ՝ փոքր, կլորավոր, ձգված, առանց անցքի, միակողմանի, հաճախարժեա; առևս են պարզ հիֆային օղակներ, բյուրենմեր	Արիթոսպորներ՝ <i>Hormographiella aspergillata</i> , քլամիդոսպորներ
		Խորքային կուլտուրայում միցելիումն առաջացնում է հարթ մակերեսով պելեստներ	<i>H. aspergillata</i> արթոսպորներ հարթ պելեստներ

<i>Coprinopsis cothurnata</i>	Սպիտակ, բորբաքեչայանման, ազարդ՝ աճիտկողս; $\text{ԱԱ}_{\text{ջր}} = 3.3 \text{ մմ/օր}$	Բարձրանդները են; զուգահեռ հիֆերը միացած են բազմաթիվ՝ աճաստոնոգերով՝ առաջացնելով հիֆային ձգոններ; առկա են արգ և բարդ հիֆային օղակներ	Բարձրանդները են; զուգահեռ հիֆերը միացած են բազմաթիվ՝ աճաստոնոգերով՝ առաջացնելով հիֆային ձգոններ; առկա են արգ և բարդ հիֆային օղակներ
<i>Coprinopsis strossmayeri</i>	Սպիտակ, մետաքսանման, լավ արտահայտված միցելիալ ձգոններով, ավելի ուշ՝ բաց, կենտրոնում՝ մուգ կրեմնագույն, ազարդ բաց դեղնավուն; $\text{ԱԱ}_{\text{ջր}} = 5.3-7.2 \text{ մմ/օր};$ առաջացնում է կրեմնագույն պրիմոնդիումներ	Չիֆերը՝ վակուուլացված, ճարմանդները՝ հաճախադեպ, միակաղընմանի, կլոր, աղեղնաձև, անցքով; առկա են պարզ հիֆային օղակներ, բյուրեղներ	Չիֆերը՝ վակուուլացված, ճարմանդները՝ հաճախադեպ, միակաղընմանի, կլոր, աղեղնաձև, անցքով; առկա են պարզ հիֆային օղակներ, բյուրեղներ

<i>Psathyrella candelleana</i>	Սպիրոակ, ավելի ուշ՝ դեղնավուն, բամբակաճման փառթան, կենտրոնում՝ նոսր, եղու՝ անհավասար, ագրոց՝ դեղնավուն; ԱԱ _{իդք} = 5.5-7.2 մմ/օր	ճարմաճորմեր՝ կլորավուն, միակողմանի, հիմնավաճում առանց անցքի, հաճախարժեալ; առվա են պարզ իհֆային օղակներ, զլամածն կամ ձողիկածն բյուրեղներ	Քլամիդոսարուներ Պիրոսապուներ, քամիդոսարուներ
Strophariaceae <i>Hypoloma fasciculare</i>	Սպիրոակ, մետաքսասնան, սադափե կիալըով, ճառագայթեանձ, սեզմենտակորված, ալիքավոր, ավելի ուշ՝ վիցելիս ձգուներով, միցելիումն և ագարու՝ բաց լիսննագումից նուգ դերմադաշմագույն; ԱԱ _{իդք} = 2.0-2.7 մմ/օր;	ճարմաճորմեր՝ կլորավուն, միակողմանի, հազարեա երկկողմանի, հաճախարժեա, անցքով կամ առանց անցքի; առևս են տծն, ասեղասձն, քառակիստ, ութանիստ բյուրեղներ	

<i>Hypholoma lateritium</i>	Սպիտակ, բամբակաթաղանձնան, բաց դեղնամարնջագույն, ագար՝ դեղնինից շագամակագույն; $\text{ԱԱ}_{\text{ջիջ}} = 2.5 \text{ մմ/օր};$ հեշտությամբ առաջացնում է պոլիամարինիներ	ճարմանդներ՝ կլորավուն, միակողմանի՝ հաճախարեակ; առկա են դյուրենդներ	Վրթոսպորմեր
<i>Kuehneromyces mutabilis</i>	Սպիտակ, թավշև, ճառագայթածմ, ալիքավոր; $\text{ԱԱ}_{\text{ջիջ}} = 1.2-2.5 \text{ մմ/օր};$ հեշտությամբ առաջացնում է պոլիամարինիներ	ճարմանդներ՝ միակողմանի, կլորավուն, հաճախարեակ; առկա են նաև բյուրեներ	Վրթոսպորմեր
<i>Pholiota populinæa</i>	Սպիտակ, բրդաթեզանձնան, տեղ-տեղ խիտ, հետագայում՝ փոշենման, տեղ-տեղ դարչնագույն, ագար՝ գումաստ; $\text{ԱԱ}_{\text{ջիջ}} = 2.6 \text{ մմ/օր};$ հեշտությամբ առաջացնում է պոլիամարինիներ	ճարմանդներ՝ միակողմանի, կլորավուն, անգրիս կտածությունը օղակներ, ալղիտաներ, ութամիստ բյուրեներ	Քլամիդոսպորմեր

Schizophyllaceae <i>Schizophyllum commune</i>	Սպիտակ, խավոտ, խիտ, բամբակափաթիլանձնան, ագարը՝ ամօղուն, ԱԱ _{միջ} = 6.5-7.5 մմ/օր; հեշտությամբ առաջացնում է պտղանարմիններ	ճարմանդները՝ կլորավուն, հաճախատինայ, միակողմանի, մասն և հսկա, հիմնականուն առանց անցքի, առկա են տեսավոն բնորոշ հիֆային ելուստներ՝ տուքերկումներ, քառամիաստ բյուրեղներ	Քլամիդոսպորներ
Tricholomataceae <i>Lepista nuda</i>	Բաց մամուշակագույն, խավոտ, եզրն՝ հավասար: ԱԱ _{միջ} = 1.5-1.7 մմ/օր	ճարմանդները՝ միակողմանի, երկարավուն, մեղալիոնածած, փոքր անցքով, հիֆերի մակերեսն գորտնուկապիլի: առևս են քառանիստ և տծա բյուրեղներ	Արթորոսպորներ, քամիդոսպորներ
Boletales Suillaceae <i>Suillus luteus</i>	Սպիտակ, թափշյա, խիտ, թմբիկածև, կրեմագույն, ավելի ուշ՝ կապարի երանգով, նուգ դարչնագույն էքսուրպատով, եզրը՝ հավասար, բաց կրեմագույն, ագարը՝ մուգ դարչնագույն; ԱԱ _{միջ} = 1.0 մմ/օր	ճարմանդները՝ միակողմանի, կրորավուն, հաճախարենք: առկա է տեսավոն բնորոշ հիֆերի զույգ ճուղակակորուն	Ակարազովածք ՀՀ Ակարազովածք ՀՀ

Polyporales Polyporaceae <i>Daedalea quercina</i>	<p>Սպիրոտակ, բորբաքեչայանման, Նիստ կղճցենտրիկ շրջանմերով, թույլ ծալքավոր, եզրը՝ հավասար, ագապոր՝ դեղնավում, $\text{ԱՄ}_{\text{սիջ}} = 4.8$ նմ/օր; առաջացնում է ատրանարմիններ</p>	<p>Յիֆերը՝ վակուուլացված, ճարմանդմերը՝ հաճախադեպ, հսկա և փոքր, միավողմանի; առկա են հիֆային օղակներ, ութանիստ բյուրեղներ</p>	<p>Քլամիդոսապրոններ</p>
---	---	---	-------------------------

<i>Fomes fomentarius</i>	Սպիտակ, բամբականման, կենսողութում՝ սեղմած, ավելի ուշ՝ կրեմադարչճագույն, բողոքաքամբազամբան, զամշակաշվենման, ագար՝ դեղնադարչճագույնից սուզ դարչճագույն, եղո՞՝ վաս արտահայտված; ԱԱ _{ջիջ} = 5.6-7.5 մմ/օր; առաջացնում է պտղանարմիններ	Յիֆերու՝ վակուուլացված, ճարմանդներո՝ մանր, կլորավոր կան աղեղնաձև, հիմնականում՝ առանց անցքի, միակորմանի; առկա են իհֆային հանգուցներ, դարչճագույն կլորավոր կուտիկուլային բջիջներ, կանոնավոր հիֆային օղակներ, ձողիկաձև, քառամիստ և ութանիստ բյուրեղներ	Արդյուսպողներ, ցանիդրոսպորներ
--------------------------	---	--	----------------------------------

<i>Fomitopsis pinicola</i>	<p>Սպիտակ, բորբաքանքավաճճան, ավելի ուշ՝ բրոքեցախանճան, եզրո՛ սեղմած, ագալո՛ աճգույն; ԱԱ_{փղ} = 4.6-6.3 մմ/օր; առաջացնում է պրիմուրդիումներ և առողջանայիններ</p>	<p>Չիֆեռո՛ վակուումացված՝ ճարմանդմեռո՛ համախարեկ, միակողմանի, աղեղնածն, հսկա կամ փոքր; առկա են ձողիկաձև, քառանիստ բյուրեղներ</p>	<p>Արթորոսկոպիումներ, թափանցիկ կուտարդարում միջուկով հարթ պենտունի բարձրացման է խիստ միջուկով հարթ պենտունի</p>	<p>Չիֆեռո՛ վակուումացված, ճարմանդմեռո՛ համախարեկ, միակողմանի, փոքր, կոր, ացոռվ. և արանցանցքի; առևս են կրակիչը վրավախուն կիրակացնում քիչը քիչը պիզուներ, քարտուզներ</p>	<p>Չիֆեռո՛ վակուումացված, ճարմանդմեռո՛ համախարեկ, միակողմանի, փոքր, կոր, ացոռվ. և արանցանցքի; առևս են կրակիչը վրավախուն կիրակացնում քիչը քիչը պիզուներ, քարտուզներ</p>	<p>Քամիդուսագրուներ թափանցիկ կուտարդարում առաջացնում է նայր, կոր միջուկով, հայր, կաշվենճ պենտուներ; առևս են հիֆային փրուրներ</p>
<i>Ganoderma adspersum</i>		<p>Սպիտակ, բամբակաքեչայնմանա, ավելի ուշ՝ զանգակառվենմանան, կորո՛ սեղմանած, հսկասար, ագալո՛ դժունագույն, տեղ- տեղ բաց դալոչնագույն, սեղմանածի օրունունիկ կենսատրունակուն, եզրո՛</p>		<p>Սպիտակ, բամբակաքեչայնմանա, ավելի ուշ՝ զանգակառվենմանան, կորո՛ սեղմանած, հսկասար, ագալո՛ դժունագույն, տեղ- տեղ բաց դալոչնագույն, սեղմանածի օրունունիկ կենսատրունակուն, եզրո՛</p>		

<i>Ganoderma lucidum</i>	<p>Սպիտակ, բրդաբանքավաճառամ, կենտրոնալ՝ ավելի խիտ, եղդ՝ սեղնված կամ բարձրացող, ագար՝ տեղ-տեղ բաց կամ մուգ դարչնագույն;</p> <p>$AW_{\text{միջ}} = 4.8-6.1 \text{ մմ/օր};$</p> <p>առաջացնում է պրիմորդիումներ և պտղամարմիններ</p>	<p>Չիֆելը՝ վակուուացված, ճարմանդներով՝ միակումանի, կլոր՝ անցքով և արանց անցքի, հաճախարժեակ, առկա են ականոնցիւամբնամ կառուցվածքներ, կրողակն հաստապատ, դարչնագույն</p> <p>Կրտսեկուլային բժիշներ, հիփային օղակներ և փրումներ, քառանիստ և ութամիստ բյուրեղներ</p>	<p>Նորդային կուսադրայում առաջացնում է խիստ միջջկուլպ, անկարգ, կաշունութեան կամ փիխուց միջուկով, բանբակափաթիւսնամաց կամ հայու, սնամնեց պեղատներ; առկա են ավիկալ հիփային փրումներ, ութամիստ բյուրեղներ</p>	<p>Արթոսպորումներ, քարարապորուներ</p>
--------------------------	---	---	--	---

<i>Ganoderma resinaceum</i>	Սպիտակ, կրնմակիտումադելմասլոմ, բամբակախոշնման, աճը՝ ճառագայթաձև, եղր՝ սեղմկած կամ բայրձրացող, ազարը՝ դեղմափում; ԱԱ _{ՖՊԸ} = 8.5-9.6 մմ/օր	Յիֆերը՝ վակուուլացված, ճարմանմերը՝ միակողմանի, կլոր, անցքով կամ առանց անցքի, հաճախաբեսվ; առևս են քառամիստ և ութամիստ բյուրեղմեր	Քլամիդոսպորներ (Գաստերոսպորներ) Խորքային կուլտուրայում առաջացնում է հարթ, կաշվեմնան պենտմեր; առկա են հիֆային փրումներ	Քլամիդոսպորներ (Գաստերոսպորներ)
<i>Laetiporus sulphureus</i>	Բաց դեղմափում, ծիրամագույմ, ավելի ուշ՝ ճարմճագույմ, ալրափոշեմնման, հատիկավոր, եղր՝ թափանցիկ, ազարը՝ անկոկուս, թույլ ԱԱ _{ՖՊԸ} = 4.8-6.1 մմ/օր	ճարմանմերը՝ եզակի, փոքր, առանց անցքի, միակողմանի փրումներ	Արթոսպորներ, ալվարիկ Քլամիդոսպորներ՝ <i>Sporotrichum versicolor</i>	Ալվարիկ Քլամիդոսպորներ՝ <i>S. versicolor</i>
		Խորքային կուլտուրայում առաջացնում է խիտ միջուկով, հարթ, ճարմճագույմ պենտմեր		

<i>Lentinus tigrinus</i>	Սպիտակ, բամբակամման, ավելի ուշ՝ բաց դաշտագույն, կաշվետիահ, ագար՝ աճինփոխա սա = 6.0-7.2 մմ/օր; հեշտությամբ առաջացնում է պտղանարմիններ	ճարմանդներ՝ կլորավուն, ամքրով կան առանց անցքի, միակողմանի; առկա են ասեղուածն բյուրեղներ	Քամիդոսարդուներ
<i>Piptoporus betulinus</i>	Սպիտակ, բամբակասիաթիլամման, վեճտրուն՝ խիստ, եղու՝ հավասար, ագար՝ աճինփոխ; սա = 3.6-4.9 մմ/օր; առաջացնում է պտղանարմիններ	Նիֆերը՝ վակուուացված, ճարմանդներ՝ միակողմանի, հաճախարժեա, օվալ, ամքրով, փոքր՝ կլորավուն և հսկա՝ աղեղնածն; առկա են օվալածն կուտիկուլային բջիջներ, քառամիտ և ութանիստ բյուրեղներ	Աղթոսարդուներ Աղթոսարդուներ

<i>Polyporus squamosus</i>	Սպիտակ,քեչայաննան,ավելի ուշ՝ փոշենման,կենդրութեան՝ճարճախառնութեան ժամանակամանի,կլուսան,միակողմանամբ,կամ առաջանակագույն,եզրը՝արտահայտված,ազար՝տեղ-տեղ շագանակագույն;ԱՆ _{ՀՀ} =7.5-7.8 մմ/օր;	միակողմանամբ,կլուսան,հաճախարեակ	
<i>Polyporus varius</i>	Սպիտակ,սկարունդքչափացնուն է առաջացագնում է պալանարիններ	Սպիտակ,սկարունդքչափացնուն է առաջացագնում է պալանարիններ	Արդարանարիններ ճարճանանաման ժամանակամանի,կլուսան,հաճախարեակ

<i>Trametes gibbosa</i>	Սպիտակ, բաց կրեմագույն, բամբակաթորաքչայանման, ավելի ուշ՝ ալրանման, կրեմագույն, ազարը՝ դեղնավուն; ԱԱ _{փր} = 5.0-5.8 մմ/օր	ճարմանդները՝ միակողմանի, մանր, կլորավուն, հաճախարեն կարագրված չէ	Քամիդոսպորիներ
<i>Trametes hirsuta</i>	Սպիտակ, բամբակաթորանման, դեպի եզրը նորացող, ավելի ուշ՝ խիտ, բրդաքչայանման, ազարը՝ աճիտիկուն; ԱԱ _{փր} = 3.0-4.3 մմ/օր	ճարմանդները՝ միակողմանի, մանր, կլորավուն, հաճախարեն կարագրված չէ	Աղթոսպորիներ, քլամիդոսպորիներ
<i>Trametes versicolor</i>	Սպիտակ, բրդանման, ավելի ուշ՝ ալրազամշանման, եզրուն՝ նորացող, ազարը՝ աճիտիկուն; ԱԱ _{փր} = 4.7- 6.3 մմ/օր	ճարմանդները՝ միակողմանի, մանր, կլորավուն, հաճախարեն; առկա են ապիկալ հիֆային փրումներ, քառանիստ և ձողիկածն բյուրեղներ	Աղթոսպորիներ, քլամիդոսպորիներ

Russulales Hericiaceae <i>Hericium erinaceus</i>	Սպիտակ, ալրաբաճբակամնամ, բամբակամնամ, ազար՝ դարչնագույն; $ԱՄ_{դիջ} = 1.4$ մմ/օր; առաջացնում է պտղամարմիններ	ճարմաճողները՝ միակողմանի, հաճախարեսպ; առկա են հիֆային փրումներ	Քլամիդոսապոններ
--	---	---	-----------------

(*) $ԱՄ_{դիջ}$ - միցելիումի աճմամ միջին արագություն

Table 1. Morphological characteristics of mycelia of selected Agaricomycetes mushrooms on the 6th day of growth on malt-extract agar and malt-extract media (pH 6.0, 25°C)

Order/Family/Species	Colony	Mycelium	Anamorph
Agaricales Agaricaceae <i>Coprinus comatus</i>	White, fleecy, cottony, sparse, margin smooth, agar red-brownish in the centre; *GR _{avr} = 3.7-4.0 mm/d	Clamps are round-shaped, one-sided, mainly without slit; simple hyphal loops, nematode trapping branched structures with round-shaped, verrucose heads and crystals are present	Arthrospores (oidia in monokaryotic mycelium), chlamydospores
		In submerged culture forms fragile, smooth pellets	Not described
Mycenaceae <i>Mycena inclinata</i>	White, cottony, later creamy-brown-cinnamon; GR _{avr} = 3.5 mm/d	Clamps are round-shaped, one-sided, often; hyphal loops are present	Arthrospores (oidia)
Omphalotaceae <i>Lentinula edodes</i>	White, radially waved, agar brown; GR _{avr} = 2.8-3.2 mm/d; forms mycelial strands and primordia	Clamps are round- and arc-shaped, one-sided, mainly with slit; hyphal loops and octahedral crystals are present	Not described

Physalacriaceae <i>Armillaria mellea</i>	White, cottony, later dark brown, leathery, with concentric lines, margin undulate wavy, agar dark brown; $GR_{avr} = 0.8\text{-}1.2 \text{ mm/d}$; forms rhizomorphs	Clamps are absent; hyaline cuticular cells and numerous anastomosis are present	Not described
<i>Flemmulinia velutipes</i>	White, floury, later yellowish from the centre, yellowish brown, margin unexpressed, agar in some parts dark brown; $GR_{avr} = 5.5\text{-}7.0 \text{ mm/d}$; easily fruiting in group	Clamps are one-sided, small, round-shaped, often; rod-like crystals and hyphal loops are present	Arthrospores, chlamydospores
Pleurotaceae <i>Pleurotus cornucopiae</i>	White, cottony, dense in the centre with mycelial strands; $GR_{avr} = 6.3 \text{ mm/d}$; easily fruiting	Clamps are one-sided, round-shaped, often; hyphal loops are present	Arthrospores

<i>Pleurotus eryngii</i>	White, fluffy, cottony, felt, with concentric lines, margin with strands, unexpressed, agar yellowish; $GR_{avr} = 3.2\text{--}6.4 \text{ mm/d}$; easily fruiting	Clamps are round-shaped, one-, rarely two-sided, often; Hyphal loops, hyphal swellings, nematode trapping spherical blastic structures and different crystals are present	Arthrospheres
<i>Pleurotus ostreatus</i>	White, cottony-woolly, fluffy with concentric zones, later yellowish, margin well expressed, agar unchanged, $GR_{avr} = 6.2\text{--}7.3 \text{ mm/d}$; easily fruiting	Clamps are one-, rarely two-sided, round-shaped, often, rarely with slit; nematode trapping round-shaped blastic cells and crystals are present form	Arthrospheres, chlamydospores
Pluteaceae <i>Volvariella bombycina</i>	Light creamy-yellowish, fluffy, sparse, transparent, later rises, granular, margin smooth, agar yellowish; $GR_{avr} = 7.9 \text{ mm/d}$; forms primordia	Clamps are one-sided, round-shaped	Blastic chlamydospores

Psathyrellaceae <i>Coprinellus bisporus</i>	White, yellowish, cottony-felt, later in some places dark yellow, rusty; $GR_{avr} = 4.2\text{--}4.6 \text{ mm/d}$; forms fruiting bodies	Clamps are absent; pseudoclamps, regular hyphal loops, allocysts and hyphocysts are present	Chlamydospores, <i>Ozonium</i> type mycelium
<i>Coprinellus curvus</i>	White, felt, later in some places yellowish-brown, brown, light rusty with granular farinaceous circles; $GR_{avr} = 4.2\text{--}4.7 \text{ mm/d}$; easily fruiting in groups	Clamps are absent; Pseudoclamps, regular hyphal loops, hyphocysts, crystals are present	<i>Ozonium</i> type mycelium
<i>Coprinellus disseminatus</i>	White, cottony, fluffy, sparse in the centre, margin smooth, later yellowish, in some places rusty-brown, agar in some places dark brown; $GR_{avr} = 5.6\text{--}5.8 \text{ mm/d}$	In submerged culture forms dense, fleecy pellets	Not described

<i>Coprinellus domesticus</i>	White, felt, later mycelium and agar yellowish, in some places rusty; $GR_{avr} = 5.4\text{--}5.6$ mm/d; fruiting bodies often with rusty <i>Ozonium</i> mycelium at the base	Clamps are absent; regular hyphal loops, hypocysts are present In submerged culture forms dense, fleecy pellets	<i>Hormographiella verticillata</i> arthrospores, <i>Ozonium</i> type mycelium <i>H. verticillata</i> arthrospores
<i>Coprinellus ellisii</i>	White, dense cottony, later yellowish-orange, in some places rusty, agar yellowish; $GR_{avr} = 6.4$ mm/d; rarely fruiting	Clamps are absent; pseudoclamps, rare hypocysts, regular hyphal loops and crystals are present In submerged culture forms fragile, fleecy pellets	Chlamydospores, <i>Ozonium</i> and <i>Hormographiella</i> types synanamorphs <i>Hormographiella</i> type arthrospores

<i>Coprinellus flocculosus</i>	White, radially growing, later in some places yellowish-rusty, cottony, sparse and suppressed in the center, agar light yellowish; $GR_{avr} = 4.7\text{--}5.0 \text{ mm/d}$; forms primordia and fruiting bodies	Clamps are absent; pseudoclamps, allocysts, hyphocysts, regular and irregular hyphal loops are present	Ozonium type mycelium
<i>Coprinellus micaceus</i>	White, fleecy, cottony, radially growing, margin smooth, later suppressed in the center, agar dark red-brown, $GR_{avr} = 4.3\text{--}5.3 \text{ mm/d}$; easily fruiting	In submerged culture forms dence, fleecy pellets	Not described

<i>Coprinellus radians</i>	White, fluffy, later yellowish, dark yellow, brown-rusty from the center, margin raised, sparse, agar yellowish; $GR_{avr} = 4.7 \text{ mm/d}$	Clamps are absent; pseudoclamps, allocysts, hyphocysts, regular hyphal loops, crystals are present	Ozonium and <i>Hormographiella</i> (rarely) types synanamorphs
<i>Coprinellus</i> aff. <i>radians</i> I (strains 1-2PS, 1-1C)	White, fluffy, radially growing, later dark lemon-yellowish in the centre, agar yellowish; $GR_{avr} = 5.4\text{-}6.4 \text{ mm/d}$	Clamps are absent; pseudoclamps, allocysts, hyphocysts, regular hyphal loops are present	Chlamydospores, Ozonium type mycelium
<i>Coprinellus</i> aff. <i>radians</i> II (strain C35)	White, later yellowish, dark orange, cottony, dense; $GR_{avr} = 6.3 \text{ mm/d}$; easily fruiting	In submerged culture forms dense, fleecy pellets	Not described

<i>Coprinellus aff. radians</i> III (strain Cb ₁)	White, fluffy, later dark yellow, yellowish orange, cottony-felt with concentric rones; GR _{avr} = 6.4 mm/d; fruiting rarely	Clamps are absent; pseudoclamps and regular hyphal loops are present	Ozonium and <i>Hormographiella</i> types synanamorphs
<i>Coprinellus xanthothrix</i>	White, cottony-felt, sparse, almost transparent, in some places yellowish, yellow-orange, later light brown, margin uneven, agar light brown; GR _{avr} = 5.3-6.5 mm/d; easily fruiting	Clamps are absent; pseudoclamps, apical hyphal swellings, numerous regular hyphal loops are present	<i>Hormographiella</i> type arthrospores
<i>Coprinopsis atramentaria</i>	White, cottony-felt, sparse, later yellowish in the center, agar unchanged; GR _{avr} = 2.5-3.5 mm/d	In submerged culture forms dense, fleecy pellets	<i>Hormographiella</i> type arthrospores

<i>Coprinopsis cinerea</i>	White, velvety, cottony-sueded, later creamy, light brown, agar brown; $GR_{avr} = 4.1\text{--}4.5 \text{ mm/d}$; forms round-shaped, dark brown sclerotia and fruiting bodies	Clamps are small, round-shaped, elongated, one-sided, often, without slit; simple hyphal loops, crystals are present In submerged culture forms fragile, smooth pellets	<i>Hormographiella aspergillata</i> arthrospores, chlamydospores <i>H. aspergillata</i> arthrospores
<i>Coprinopsis cothurnata</i>	White, woolly-felt, agar unchanged; $GR_{avr} = 3.3 \text{ mm/d}$	Clamps are absent; hyphal cords formed by intensively anastomosed parallel hyphae; pseudoclamps, simple and complex hyphal loops are present	Atypic blastic chlamydospores
<i>Coprinopsis strossmayeri</i>	White, silky with well-developed mycelial cords, later light, dark creamy in the center, agar yellowish; $GR_{avr} = 5.3\text{--}7.2 \text{ mm/d}$; forms creamy primordia	Hyphae are vacuolated; clamps are one-sided, round- or bow-shaped; simple hyphal loops and crystals are present In submerged culture forms dense, smooth pellets	Chlamydospores Not described

<i>Psathyrella candolleana</i>	White, later yellowish, cottony, fluffy, sparse in the centre, margin uneven, agar yellowish; $GR_{avr} = 5.5\text{--}7.2 \text{ mm/d}$	Clamps are round-shaped, one-sided, often, mainly without slit; simple hyphal loops, cylindrical and rod-shaped crystals are present	Chlamydospores
Strophariaceae <i>Hypholoma fasciculare</i>	White, silky, radially segmented, wavy, later with mycelial cords, margin undulant, mycelium and agar from light lemon to dark yellowish-brown; $GR_{avr} = 2.0\text{--}2.7 \text{ mm/d}$; easily fruiting	Clamps are often, round-shaped, one-, rarely two-sided; unformed, needle- and rod-shaped tetrahedral and octahedral crystals are present	Arthrospheres, chlamydospores
<i>Hypholoma lateritium</i>	White, cottony-velvet, light yellow orange, agar yellowish brown; $GR_{avr} = 2.5 \text{ mm/d}$; easily fruiting	Clamps are often, round-shaped, one-sided; crystals are present	Arthrospheres
<i>Kuehneromyces mutabilis</i>	White, velvety, radially growing, undulant; $GR_{avr} = 1.2\text{--}2.7 \text{ mm/d}$; easily fruiting	Clamps are round-shaped, one-sided, often; small crystals are present	Arthrospheres

<i>Pholiota populinæ</i>	White, woolly-felt, denser in some places, later dusty, in some places brown, agar colorless; $GR_{avr} = 2.6 \text{ mm/d}$; easily fruiting	Clamps are round-shaped, one-sided, with or without slit; hyphal loops, allocysts, octahedral crystals are present	Chlamydospores
Schizophyllaceæ <i>Schizophyllum commune</i>	White, cottony-flaky, velvety, dense, agar colorless; $GR_{avr} = 6.5\text{--}7.5 \text{ mm/d}$; easily fruiting	Clamps are round-shaped, one-sided, often, small and giant, mainly without slit; species specific hyphal outgrowth tubercles and tetrahedral crystals are present	Chlamydospores
Tricholomataceæ <i>Lepista nuda</i>	Light violet, velvety, margin smooth; $GR_{avr} = 1.5\text{--}1.7 \text{ mm/d}$	Clamps are one-sided, elongated, medallion-shaped with small slit; surface of hyphae is warty	Athrospores, chlamydospores
Boletales Suillaceæ <i>Suillus luteus</i>	White, velvety, dense, convex, creamy, later cacao colour with dark brown exudate, margin creamy, light smooth, agar dark brown; $GR_{avr} = 1.0 \text{ mm/d}$	Clamps are one-sided, round-shaped, often; species specific paired hyphal branching is present	Not described

Polyphorales Polyphoraceae <i>Daedalea quercina</i>	White, woolly-felt with dense concentric lines, weakly plicate, margin well-expressed, agar yellowish; $GR_{avr} = 4.8$ mm/d; forms fruiting bodies	Hyphae are vacuolated; clamps are giant and small, one-sided, often; hyphal loops, octahedral crystals are present	Chlamydospores
<i>Fomes fomentarius</i>	White, cottony, suppressed in the center, later creamy-brown, woolly-cottony-suede, leathery-suede; agar from yellowish-cinnamon-brown to dark brown; margin not expressed; $GR_{avr} = 5.6\text{--}7.5$ mm/d; forms fruiting bodies	Hyphae are vacuolated; clamps are small, round- or arc-shaped, one-sided, often, mainly without slit; hyphal knots, round-shaped, thick-wall brownish cuticular cells, rod-like and tetrahedral crystals are present	Arthrospores, chlamydospores

<i>Fomitopsis pinicola</i>	White, woolly-cottony, later woolly-felt, margin suppressed, agar colorless; GR _{avr} = 4.6-6.3 mm/d; forms primordia and fruiting bodies	Hyphae are vacuolated; clamps are one-sided, small and giant, round- and bow-shaped; tetrahedral, rod-like crystals are present	Arthrospheres, chlamydospores
<i>Ganoderma adspersum</i>	White, cottony-felt, later chamois, leathery, creamy-lemon, margin suppressed, smooth, agar yellowish, in some places light brown and cracked in the center; GR _{avr} = 4.9-6.0 mm/d	In submerged culture forms dense, smooth pellets	Chlamydospores
		Hyphae are vacuolated; clamps are often, one-sided, small, round-shaped, with or without slit, thin-wall round-shaped hyaline cuticular cells or chlamydospore-like hyphal swellings, tetrahedral crystals are present	Chlamydospores

<i>Ganoderma applanatum</i>	White, in some places transparent, cottony-floury-dusty, later olive-brown, margin suppressed or raised, agar in some places brown; $GR_{avr} = 3.5 - 6.0 \text{ mm/d}$; forms primordia and fruiting bodies	Hyphae are vacuolated; clamps are often, one-sided, round-shaped, with or without slit; regular hyphal loops, tetrahedral crystals are present In submerged culture forms nappy or smooth, leathery pellets	Chlamydospores Not described
-----------------------------	---	--	-------------------------------------

<i>Ganoderma lucidum</i>	White, woolly-cottony, dense in the centre, margin suppressed or raised, agar in some places light to dark brown; GR _{avr} = 4.8-6.1 mm/d; forms primordia and fruiting bodies	Hyphae are vacuolated; clamps are round-shaped, one-sided, often, with or without slit; hyphal swellings, acanthocyt-like structures and round-shaped, thick-walled brownish cuticular cells, tetrahedral and octahedral crystals are present	Arthrospores, chlamydospores
		In submerged culture forms dense, not smooth, leathery or fragile, cottony flaky or smooth cored pellets; apical hyphal swellings and octahedral crystals are present	Not described

<i>Ganoderma resinaceum</i>	White, creamy-lemon-yellowish, cottony, floury-dusty, radially growing, margin suppressed or rises; agar yellowish; $GR_{avr} = 8.5\text{-}9.6 \text{ mm/d}$	Hyphae are vacuolated; clamps are round-shaped, one-sided, often, with or without slit; tetrahedral and octahedral crystals are present In submerged culture forms smooth, leathery pellets; hyphal swellings are present	Chlamydospores (gasterosporae)
<i>Laetiporus sulphureus</i>	Light orange, apricot yellow, later orange, floury-dusty, granular, margin transparent, agar unchanged, light orange; $GR_{avr} = 4.8\text{-}6.1 \text{ mm/d}$	Clamps are rare, one-sided, small, without slit In submerged culture forms dense, smooth, orange pellets	Arthrospores, <i>Sporotrichum versisporum</i> aleuvric chlamydospores <i>S. versisporum</i> aleuvric chlamydospores

<i>Lentinus tigrinus</i>	White, cottony, later light brown, leathery, agar unchanged; $GR_{avr} = 6.0\text{--}7.2 \text{ mm/d}$; easily fruiting	Clamps are round-shaped, one-sided, with or without slit; needle shaped crystals are present	Chlamydospores
<i>Piptoporus betulinus</i>	White, cottony, flaky, dense in the center; margin smooth, agar unchanged; $GR_{avr} = 3.6\text{--}4.9 \text{ mm/d}$; forms fruiting bodies	Hyphae are vacuolated; clamps are one-sided, often, oval-shaped, with slit, small round-shaped and giant arc-shaped; ellipsoid cuticular cells, tetrahedral and octahedral crystals are present	Arthrospores, blastospores
<i>Polyporus squamosus</i>	White, felt, later dusty, orange-brown in the centre, margin well expressed, agar in some places brown; $GR_{avr} = 7.5\text{--}7.8 \text{ mm/d}$; forms fruiting bodies	In submerged culture forms dense, pilose pellets; cylindrical cuticular cells are present	Arthrospores

<i>Polyporus varius</i>	White, felt, with concentric lines, later leathery, light brown, agar light brown; GR _{avr} = 5.0 mm/d; easily fruiting	Clamps are round-shaped, one-sided, often; crystals are present	Arthrospores
<i>Trametes gibbosa</i>	White, light creamy, cottony-woolly-felt, later floury, creamy, agar yellowish; GR _{avr} = 5.0-5.8 mm/d	Clamps are small, round-shaped, one-sided, often In submerged culture forms smooth, cored pellets; hyphal swellings are present	Chlamydospores Not described
<i>Trametes hirsuta</i>	White, cottony - woolly, sparser at the margin, later dense, woolly-felt, agar unchanged; GR _{avr} = 3.0-4.3 mm/d	Clamps are small, round-shaped, one-sided, often unchanged;	Arthrospores, chlamydospores
<i>Trametes versicolor</i>	White, woolly, later floury-suede, sparser at the margin, agar unchanged; GR _{avr} = 4.7-6.3 mm/d	Clamps are one-sided, small, round-shaped, often; apical hyphal swellings, tetrahedral and rod-like crystals are present	Arthrospores, chlamydospores

Russulales	White, cottony-floury, cottony, agar brown; $GR_{avr} = 1.4$ mm/d;	Clamps are one-sided, often; hyphal swellings are present	Chlamydospores
Hericaceae <i>Hericium erinaceus</i>	forms fruiting bodies		

(*) - GR_{avr} – average growth rate of mycelium

ԳԼՈՒԽ 2

ՍՆԿԱՅԻՆ ԿՈՒՏՏՈՒՐԱՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒՆԵՐԻ ԿԱՏԱԼՈԳ

Երևանի պետական համալսարանում սնկային կուլտուրաների հավաքածուի (ՍԿՀ-ԵՊՀ) հիմնադրման գլխավոր նպատակը Հայաստանում սնկերի կենսաբանության և կենսատեխնոլոգիայի, ինչպես նաև կենսաբժշկագիտության ոլորտներում ժամանակակից հիմնարար ու կիրառական գիտական հետազոտությունների իրականացումն է: Հավաքածուի առկայությունը կիրանի նաև երկրում սնկային պտղամարմինների՝ որպես բարձրարժեք սննդի, գյուղատնտեսական արտադրության հետագա զարգացումը:

Ներկայումս սնկային կուլտուրաների հավաքածուն պահպանվում է ԵՊՀ-ի Սնկերի կենսաբանության և կենսատեխնոլոգիայի լաբորատորիայում (ՍԿԿԼ): Այն ընդգրկում է 72 ցեղի 177 տեսակների 573 շտամներ: Ագարիկոմիցետային սնկերի հավաքածուն ներառում է 45 ցեղերի 120 տեսակների 484 շտամներ (47 մոնոկարիոնային և 437 դիկարիոնային), որոնցից 47 տեսակների 311 շտամներ դեղասնկեր են, 29 տեսակների 133 շտամներ՝ ուտելի, իսկ 5 տեսակների 10 շտամներ՝ բունավոր սնկեր: Ագարիկոմիցետային 4 տեսակներ՝ *Agaricus xanthodermus*, *Hericium erinaceus*, *Pleurotus eryngii*, *Volvariella bombycina* գրանցված են Հայաստանի Կարմիր գրքում (Թամանյան և ուր., 2010):

ՍԿՀ-ԵՊՀ ներառում է գենետիկորեն նույնականացված 38 տեսակների 210 շտամներ, որոնցից 4 տեսակների 51 շտամներ (*Coprinopsis strossmayeri* - 21 շտամ, *Coprinellus flocculosus* - 1 շտամ, *Coprinellus aff. radians* I - 8 շտամ, *Ganoderma adspersum* - 20 շտամ) Հայաստանում նկարագրվել են առաջին անգամ (Badalyan *et al.*, 2011a; 2012; 2015):

Սնկային հավաքածուների գերակշռող մասը՝ 288 շտամներ, անջատված են Հայաստանի, իսկ 83 շտամներ՝ Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, Ռուսաստանի և Վրաստանի տարածքներում հավաքված պտղամարմինների նմուշներից: Հավաքածուի 58 տեսակների 113 շտամներ ստացվել են տարբեր երկրների (Գերմանիա, Իտալիա, Բելգիա, ԱՄՆ, Իրան, Ֆրանսիա, Ռուսաստան և այլն) գիտական կենտրոններից կամ համալսարանական հավաքածուներից (MSU, IBK, TU, BU, KUL, GU,

DU, NCATSU, տես էջ 98): Որոշ տեսակների՝ *Flammulina velutipes*, *Pleurotus ostreatus*, ինչպես նաև կողարինային ու պոլիպորային սնկերի հավաքածուները ներկայացված են տեսակային և շտամային լայն բազմազանությամբ:

Միկրոսկոպիկ սնկերի հավաքածուն ներառում է 57 տեսակների 89 շտամ-ներ, որոնք պատկանում են Ascomycota և Deuteromycota բաժինների 27 ցեղերի: Դրանցից 12 տեսակների 41 շտամներ հայաստանի հողերից անջատված գեղփիլ կերատինոֆիլ սնկերի կուլտուրաներ են, որոնք մարդու և կենդանիների պոտենցիալ պաթոգեններ են: Միկրոմիցետների հավաքածուն ներառում է նաև ֆիտոպաթոգենների և դրանց անտագոնիստների 15 տեսակների 24 շտամներ, որոնցից 15-ը ստացվել են այլ երկրներից (Իտալիա, Բելգիա, Իրան):

Կուլտուրաների պահպանումը: Կուլտուրաները հիմնականում պահպանվում են ագարային սննդամիջավայրերի վրա, իսկ ագարիկոմիցետային սնկերի կուլտուրաները՝ նաև թորած ստերիլ ջրում, սառնարանային՝ 4-5°C պայմաններում:

Յուրաքանչյուր շտամի մաքրությունը և մորֆոլոգիական կայունությունը ստուգվում է եռամսյակը մեկ՝ մանրադիտակային և մանրէաբանական ընդունված մեթոդներով:

Հավաքածուներ ներառված ագարիկոմիցետային սնկերի գենետիկական ռեսուրսների, կենսաբանական և դեղաբանական առանձնահատկությունների ուսումնասիրման գիտական ծրագրերը ԵՊՀ-ում իրականացվում են միջազգային ակտիվ համագործակցության շրջանակներում (տես հրապ. ցանկը, էջ 163):

Կուլտուրաների կենսաբանական (մորֆոլոգիական, էկոլոգիական, ֆիզիոլոգիական) առանձնահատկությունների ուսումնասիրում: Միցելիումի մակրո- և միկրոմորֆոլոգիական առանձնահատկությունների, աճման մեթոդների (մակերեսային, խորքային), բարենպաստ պայմանների և առանձնահատկությունների ուսումնասիրությունները իրականացվում են տարբեր սննդամիջավայրերի, ջերմաստիճանի (5-37°C) և թթվայնության (ρH 3-14) պայմաններում:

Կուլտուրաների գենետիկական նույնականացում: Կուլտուրաների գենետիկական նույնականացումը իրականացվում է կորիզակային ռիբոսումալ ՂՄթ-ի տարբեր հատվածների նուկլեոտիդների հաջորդականության ֆիլոգենետիկական վերլուծության մեթոդներով:

Անկերի դեղաբանական հատկությունների ուսումնասիրում:

Ագարիկոնիցետային սնկերի հավաքածուները ներգրավված են դեղաբանական (հակասմկային, հակաբակտերիալ, հակավիրուսային, ինունախթանիչ, ֆիբրինոլիտիկ/թրոմբոլիտիկ, հակաօքսիդանտային, հակապրոտոզոային, միտոգեն/ռեգեներացնող և այլն) հատկությունների ուսումնասիրման ծրագրերում: Ստացված արդյունքները նպաստում են ուտելի սնկերի և դեղասմկերի ռեսուլսային ներուժի բացահայտմանը և բնական ծագման սնկային կենսատեխարտադրանքների ստացմանը (տե՛ս հրապ. ցանկը, էջ 163):

Հետազոտություններ բժշկական սնկաբանության և ֆիտոպաթոլոգիայի բնագավառներում: Միկրոսկոպիկ սնկերի հավաքածուի առկայությունը կնպաստի բժշկական սնկաբանության և ֆիտոպաթոլոգիայի ոլորտներում իրականացվող հետազոտությունների հետագա ծավալմանը, մասնավորապես Ցայաստանի հողերից անջատված կերատինոֆիլ սնկերի, մարդու, կենդանիների և բույսերի սնկային վարակների հարուցիչների ուսումնասիրմանը և վերջիններիս դեմ կենսաբանական պայքարի միջոցների մշակմանը:

Սնկային կուլտուրաների հավաքածուների կարգաբանական, էկոլոգիական, աշխարհագրական և գենետիկական բազմազանության ընդլայնմանն ուղղված աշխատանքները գտնվուն են ընթացքի մեջ:

Կատալոգային ուղեցույց

Ազարիկոմիցետային և միկրոսկոպիկ սմակերի կուլտուրամերը կատալոգում ներկայացված են ըստ համարների և լատիներեն տեսակային անվանումների այբբենական կարգի:

Յուրաքանչյուր կուլտուրայի համար բերվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- շտամի կատալոգային համարը և անվանումը;
- տեսակի լիարժեք, ներառյալ հեղինակ(ներ)ի լատիներեն անվանում(ներ)ը՝ ըստ Mycobank տվյալների բազայի;
- տեսակի հայերեն անվանում(ներ)ը;
- նմուշների հավաքման վայրը, տարեթիվը և բնական սուբստրատը, եթե հայտնի են:

Այլ լաբորատորիամերից ստացված շտամների համար նշվում են սուբստրատը և կուլտուրայում անջատման տարեթիվը (եթե հայտնի են) կամ հավաքածուում ընդունման տարեթիվը:

Ազարիկոմիցետային սմակերի շտամի անվանումից հետո նշվում են անջատման եղանակը՝ պտղամարմնի գլխարկից (C) կամ ոտիկից (S), ծագումը՝ պոլիսպորային (PS), մոնո- (MK) կամ դիկարիոնային (DK), կուլտուրայում առաջացած պտղամարմնից կրկնակի անջատված (FB):

Նեղասնկերի (♦), ուտելի (¤) և բունավոր (■) սմակերի, ֆիտոպաթոգենների (●), դրանց անտագոնիստների (Ø) և կերատինոֆիլ սմակերի (♣) տեսակները, ինչպես նաև ազարիկոմիցետային սմակերի գենետիկորեն նույնականացված շտամները (*) ցուցված են համապատասխան պայմանական նշաններով:

Սմակային կուլտուրամերի հավաքածուի հասցեն՝

Սմակերի կենսաբանության և կենսատեխնոլոգիայի լաբորատորիա
ֆարմացիայի ինստիտուտ
Երևանի պետական համալսարան
Ալեք Մանուկյան 1, 0025, Երևան, Հայաստան

Պատասխանատու՝ կ.գ.դ., պրոֆեսոր Ս. Մ. Բաղդայան
Հեռախոս՝ (+374) 060 710-852
Ֆաքս՝ (+374 10) 554 641
Էլ-փոստ՝ s.badalyan@ysu.am

CHAPTER 2

CATALOGUE OF FUNGAL CULTURE COLLECTIONS

The main goal of creating specialized Fungal Culture Collection of the Yerevan State University (FCC-YSU) is to carry out fundamental and applied research at international level in the fields of Fungal Biology and Biotechnology, as well as Biomedicine in Armenia. It will also assist in the development of mushroom growing agriculture industry in the country.

Presently, fungal culture collections are preserved at the Laboratory of Fungal Biology and Biotechnology (FBBL), Institute of Pharmacy, YSU. It comprises of 573 living fungal strains belonging to 177 species and 72 genera. Among them, 484 strains of 120 species from 45 genera of Agaricomycetes mushrooms (47 monokaryotic and 437 dikaryotic strains), 47 species and 311 strains possess medicinal properties, 29 species and 133 strains are edible and 5 species and 10 strains are poisonous. Within this collection, 4 species (*Agaricus xanthodermus*, *Hericium erinaceum*, *Pleurotus eryngii*, *Volvariella bombycina*) are registered in the Red Book of Armenia (Tamanyan et al., 2010/Թամանյան և ուր., 2010).

The FCC-YSU includes 38 species and 210 strains of genetically identified Agaricomycetes cultures. Among them, 4 species and 51 strains (*Coprinopsis strossmayeri* - 21 strains, *Coprinellus flocculosus* - 1 strain, *Coprinellus aff. radians* I - 8 strains, *Ganoderma adspersum* - 20 strains) were originally described in Armenia (Badalyan et al., 2011 b; 2012; 2015).

The majority of Agaricomycetes cultures - 288 strains were isolated from the territory of Armenia, while 37 strains from fruiting bodies collected in France, Germany, Russia and Georgia. The collection of 159 strains of 58 species was obtained from different institutions (MSU, IBK, TU, BU, KUL, GU, DU) of USA, Germany, Italy, Belgium, Iran, Russia and France (see p. 98). The collections of *Flammulina velutipes*, *Pleurotus ostreatus*, coprini and polypore mushrooms are represented by a wide diversity of species/strains/isolates.

The collection of microscopic fungi includes 89 strains of 57 species from 27 genera of phyla Ascomycota and Deuteromycota. Among them,

12 species and 41 strains are keratinophilic (geophilic) fungi, isolated from different types of Armenian soils, 15 species and 24 strains are phytopathogens and their antagonists.

Preservation of cultures. The fungal cultures are preserved in refrigerator at 4-5 °C on different agar media, whereas strains of Agaricomycetes fungi are additionally preserved in distilled water. During each renewal, the cultures are quarterly checked for purity and morphological patterns by appropriate microscopic and microbiological methods.

The study of genetic resources, biological characteristics and medicinal properties of mycelia of Agaricomycetes mushrooms is performed at the YSU in international collaboration with different institutions (see the list of publications, p. 163).

Study of biological (morphological, ecological, physiological) characteristics of cultures. The screening of macro- and micromorphological characteristics and growth parameters of mycelial colonies, elaboration of their optimal growth conditions are realized using different nutrient media, surface and submerged cultivation methods at different temperature (5-37 °C) and pH (3-14) conditions.

Genetic identification of cultures. Phylogenetic analyses of different parts of nuclear r-DNA sequences were used for taxonomic identification and verification of mycelial cultures.

Study of medicinal properties of mushrooms. The collections of Agaricomycetes mushrooms are used in studies of their antifungal, antibacterial, antiviral, immune-modulating, mitogenic/regenerative, fibrinolytic/thrombolytic, antioxidant and other medicinal properties. The obtained results reveal the resource potential of edible and medicinal mushrooms to develop new health enhancing mushroom-based biotech products (see List of publications p. 163).

Research in Medical Mycology and Phytopathology. The presence of collections of microscopic fungi allow the development of research in the fields of Medical mycology and Phytopathology in Armenia. It will assist in the creation of mushroom-based new antimycotic pharmaceuticals and biocontrol agents.

The expansion of taxonomic, ecological, geographical and genetic diversity of fungal culture collections are currently in progress.

Catalogue Guide

In the catalogue the collections of Agaricomycetes mushrooms and microscopic fungi are given by numbers and Latin names of species in an alphabetical order.

The following information is provided for each culture:

- catalogue number and name of strain;
- full Latin name of the species, including author(s) name(s) based on

Mycobank database;

- Armenian name(s) of species;
- place and date of sample collection, as well as a natural substrate (if they are available).

For species/strains obtained from other institutions, the place, substrate, date of culture isolation (if they are available) and/or date of receipt in collection are mentioned.

The following abbreviations were included in the strains' names of Agaricomycetes cultures: C and S - isolated from cap or stipe of fruiting bodies, PS, MK and DK - indicate, polysporic, mono- and dikaryotic origin of cultures, respectively, (FB) cultures reisolated from fruiting bodies developed in cultur conditions.

Medicinal mushrooms (♦), edible (¤) and poisonous (■) species, phytopathogenes (●) and their antagonists (Ø), keratinophilic species (♣), as well as genetically identified strains of Agaricomycetes fungi (*) are indicated by corresponding different symbols.

Address of the Fungal Culture collection:

Laboratory of Fungal Biology and Biotechnology
Institute of Pharmacy, Yerevan State University
1 Aleg Manoogian St.
0025, Yerevan, ARMENIA

Contact person: Prof. Susanna M. Badalyan

Tel.: (+374) 060 710-852
Fax: (+374 10) 554 641
E-mail: s.badalyan@ysu.am

**ՍՆԿԱՅԻՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒՆԵՐԻ ԵՎ ԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿ**

**LIST OF NAMES OF FUNGAL CULTURE
COLLECTIONS AND RESEARCH ORGANIZATIONS**

- **ACBR** – Austrian Center of Biological Resources and Applied Mycology
- **ATCC** – American Type Culture Collection
- **ATHUM** – Culture Collection of Fungi, University of Athens, Greece
- **BCCM** – Belgian Coordinated Collections of Microorganisms
- **BIN** – V. L. Komarov Botanical Institute, Russian Academy of Sciences, St.-Petersburg, Russia
- **BU** – Bologna University, Italy
- **CABI** – Centre of Agriculture and Biosciences International
- **CBS** – Centraalbureau voor Schimmelcultures (CBS), Fungal and Yeast Collection, Utrecht, Netherlands
- **CCBAS** – Culture Collection of Basidiomycetes, Institute of Microbiology, Prague, Czech Republic
- **CCF** – Culture Collection of Fungi, Charles University, Prague, Czech Republic
- **CCFC** – Canadian Collection of Fungal Cultures
- **CCTCC** – China Center for Type Culture Collection
- **CNCM** – Collection Nationale de Cultures de Microorganismes
- **CPCC** – Center for Culture Collection of Pharmaceutical Microorganisms, China
- **DSMZ** – Deutsche Sammlung von Mikroorganismen und Zellkulturen, Germany
- **DU** – Duke University, USA
- **ECCO** – European Culture Collections' Organisation
- **FCC-YSU** – Fungal Culture Collection, Yerevan State University, Armenia
- **FCUG** – Fungal Cultures, University of Goteborg, Sweden
- **GU** – Goettingen University, Germany
- **HAI** – Collection at the International Centre for Cryptogamic Plants and Fungi. Institute of Evolution, University of Haifa, Israel
- **HKUCC** – The University of Hong Kong Culture Collection

- **IBT** – Culture Collection of Fungi, Technical University of Denmark
- **IBK** – N.G. Kholodny Institute of Botany, National Academy of Sciences of Ukraine
- **ITEM** – Agro-Food Microbial Culture Collection, Bari, Italy
- **JCM** – Japan Collection of Microorganisms
- **JSCC** – Japanese Society for Culture Collections
- **K.U. Leuven** – Katholieke Universiteit Leuven, Belgium
- **MSU** – Lomonosov Moscow State University, Russia
- **MZKI** – Microbiological Culture Collections, National Institute of Chemistry, Ljubljana, Slovenia
- **NCATSU** – North Carolina Agriculture & Technology State University, USA
- **NCB** – National Culture Bank, Italy
- **NCPF** – National Collection of Pathogenic Fungi, UK
- **NCWRF** – National Collection of Wood Rotting Fungi, UK
- **MDC** – Microbial Depository Center, National Academy of Sciences, Armenia
- **RU** – Regensburg University, Germany
- **TAUFCC** – Fungal Culture Collection, Tel Aviv University, Israel
- **TFC** – Tartu Fungal Culture Collection
- **TU** – Toulouse University, France
- **UKFCC** – United Kingdom Federation for Culture Collections
- **UKNCC** – United Kingdom National Culture Collection
- **USFCC** – United States Federation of Culture Collections, USA
- **VKM** – All-Russian Collection of Microorganisms, Moscow, Russia
- **WFCC** – World Federation of Culture Collections

ԱԳԱՐԻԿՈՍԻՑԵՏԱՅԻՆ ՍՆԿԵՐԻ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

LIST OF CULTURES OF AGARICOMYCETES FUNGI

Amanita pantherina (DC.) Krombh. ■

Ճանճասպան հովազային

- 1001→ 201, DK, RU, Regensburg, Germany, 1993

Agaricus bisporus (I. E. Lange) Imbach. ♦ ☀

Համապատասխան երկսպորանի

- 1101→ Ag/I-1, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, September, 2007

Agaricus xanthodermus Genev. ■

Համապատասխան դեղնամաշկ

- 1201→ Ax/1, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, October, 2008

Agrocybe aegerita (V. Brig.) Vizzini. ♦ ☀

Ազրողիբե բարդու

- 1301→ Aa/2, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, elm tree, *Ulmus sp.*, 2010, October
- 1302→ 1, DK, BU, Bologna, Italy, 2000
- 1303→ 912, DK, Abas Abad Behshar, Iran, maple tree, *Acer sp.*, July, 2007

Agrocybe dura (Bolton) Sing. ☀

Ազրողիբե կարծո

- 1401→ Ad/1C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, May, 2013
- 1402→ Ad/1S, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, May, 2013

Agrocybe sp.

Ազրողիբե տեսակ

- 1501→ A/I-1C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, May, 2013
- 1502→ A/I-1S, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, May, 2013

Armillaria mellea (Vahl.) P. Kumm. ♦ ☀

Կոճղասունկ իսկական, աշնանային, մեղրասունկ

- 1601→ Am/1, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, stump of deciduous tree, October, 2010

***Auricularia auricula-judeae* (Bull.) J.Schröt. ♦ ☈
Առրիկուլարիա ականջանման**

- 1701→ 1053, DK, Abas Abad Behshar, Iran, beech-log, *Fagus sp.*, February, 2009

***Calvatia utriformis* (Bull.) Jaap. ☈
Գուրզասունկ պարկածն**

- 1801→ Cu/62, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, May, 2000

***Cantharellus cibarius* Fr. ♦ ☈
Աղվեսասունկ**

- 1901→ 561, DK, Lagim-sari, Iran, hornbeam tree, *Carpinus sp.*, October, 2007

***Climacodon septentrionalis* (Fr.) P. Karst.
Հյուսիսային ատամնասունկ**

- 2001→ 595, DK, Lagim-sari, Iran, hornbeam tree, *Carpinus sp.*, August, 2007

***Clitocybe clavipes* (Pers.) P. Kumm.
Զրուցակ զավագանասունկ**

- 2101→ Clc/1C, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, July, 2013

***Collybia longipes* Quél. (=*Xerula longipes*). ♦ ☈
Կոլիբիա երկարասունկ**

- 2201→ Cl/1S, DK, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, August, 2002
- 2202→ Cl/2S, DK, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, August, 2002

***Coprinellus angulatus* (Peck) Redhead, Vilgalys & Moncalvo
Գոմաղբասունկ Բուղիերի, ածխային**

- 2301→ C459*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002

***Coprinellus bisporus* (J. E. Lange) Vilgalys, Hopple & Jacg. Johnson**
Գոմաղբասունկ երկսպորանի

- 2401→ C403*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002
- 2402→ C406*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002

***Coprinellus curtus* (Kalchbr.) Vilgalys, Hopple & Jacg. Johnson**
Գոմաղբասունկ կարծլիկ

- 2501→ C311*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002
- 2502→ C71*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002
- 2503→ C71 FB*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002

***Coprinellus disseminatus* (Pers.) J. E. Lange ♦**
Գոմաղբասունկ ցրված

- 2601→ Cd/30*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 1998
- 2602→ C50*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002
- 2603→ C278*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002
- 2604→ G3-1/Da, DK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2605→ G3-1/M1, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2606→ G3-1/M2, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2607→ G3-1/M3, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2608→ G3-1/M4, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2609→ G3-1/M5, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2610→ G3-1/M6, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2611→ G3-1/M7, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2612→ G3-2/M1, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2613→ G3-2/M2, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2614→ G3-2/M3, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2615→ G3-2/M4, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2616→ G3-2/M5, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2617→ G3-2/M6, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2618→ G3-2/M7, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2619→ GP8/Da, DK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2620→ GP8/M1, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2621→ GP8/M2, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2622→ GP8/M3, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2623→ GP8/M6, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2624→ GP8/M9, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 2625→ GP8/M15, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011

***Coprinellus domesticus* (Bolton) Vilgalys, Hopple & Jacg. Johnson ♦
Գոմաղբասունկ ընտանի**

- 2701→ C72*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002

***Coprinellus flocculosus* (DC.) Vilgalys, Hopple & Jacg. Johnson
Գոմաղբասունկ բամբակափաթիլային, փափկամազ**

- 2801→ Cf/1C*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, April, 2002
- 2802→ C65*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002

***Coprinellus ellisii* (P. D. Orton) Redhead, Vilgalys & Moncalvo**

Գոմաղբասունկ էլիպիդի

- 2901→ C140*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002

***Coprinellus micaceus* (Bull.) Vilgalys, Hopple & Jacg. Johnson ♦ ☀
Գոմաղբասունկ շողացող**

- 3001→ Cm/I*, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, April, 1997
- 3002→ Cm/I, FB, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2008
- 3003→ Cm/10*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, April, 1997
- 3004→ Cm/S-II*, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, April, 1997
- 3005→ Cm/9-1C*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, May, 2001
- 3006→ Cm/9-2C*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, May, 2001
- 3007→ Cm/15C*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, September, 2001
- 3008→ Cm/15-2C*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, September, 2001
- 3009→ Cm/15-2S*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, September, 2001
- 3010→ Cm/15-3C*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, September, 2001
- 3011→ Cm/15-3S*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, September, 2001
- 3012→ Cm/15-4S*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, September, 2001
- 3013→ Cm/17S, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, April, 2013
- 3014→ Cm/17C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, April, 2013
- 3015→ 1-OH*, DK, GU, Goettingen, Germany, May, 2008
- 3016→ 2-OH*, DK, GU, Goettingen, Germany, May, 2008
- 3017→ 7-OH*, DK, GU, Goettingen, Germany, May, 2008

- 3018→ G2-1/M1, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3019→ G2-1/M2, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3020→ G2-1/M3, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3021→ G2-1/M4, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3022→ G2-1/M5, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3023→ G2-1/M6, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3024→ G2-1/M7, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3025→ G2-2/Da, DK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3026→ G2-2/M1, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3027→ G2-2/M2, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3028→ G2-2/M3, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3029→ G2-2/M4, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3030→ G2-2/M5, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3031→ G2-2/M6, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3032→ G2-2/M7, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011

***Copinellus radians* (Desm.) Vilgalys, Hopple & Johnson ♦**

Գոմաղբասունկ ճառագայթակիալ

- 3101→ C22*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002

***Copinellus aff. radians* I**

Պատկանում է գոմաղբասունկ ճառագայթակիալ տեսակին

- 3201→ Cr1/2PS*, DK, FCC-YSU, Gyumri, Shirak province, Armenia, on treated wood, June, 2002
- 3202→ Cr1/1C*, DK, FCC-YSU, Gyumri, Shirak province, Armenia, on treated wood, June, 2002
- 3203→ Cr/L1C*, DK, FCC-YSU, Gyumri, Shirak province, Armenia, on treated wood, November, 2002
- 3204→ Cr/L2C*, DK, FCC-YSU, Gyumri, Shirak province, Armenia, on treated wood, November, 2002
- 3205→ Cr/L2S*, DK, FCC-YSU, Gyumri, Shirak province, Armenia, on treated wood, November, 2002
- 3206→ Cr/L3C*, DK, FCC-YSU, Gyumri, Shirak province, Armenia, on treated wood, November, 2002
- 3207→ Cr/L4C*, DK, FCC-YSU, Gyumri, Shirak province, Armenia, on treated wood, November, 2002
- 3208→ Cr/L5C*, DK, FCC-YSU, Gyumri, Shirak province, Armenia, on treated wood, November, 2002

***Coprinellus aff. radians* II**

Պատկանում է գոմաղբասունկ ճառագայթափայլ տեսակին

- 3301→ C35*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002

***Coprinellus aff. radians* III**

Պատկանում է գոմաղբասունկ ճառագայթափայլ տեսակին

- 3401→ Cb1*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002

***Coprinellus xanthothrix* (Romagn.) Vilgalys, Hopple & Jacg. Johnson**

Գոմաղբասունկ ոսկեդեղին, ոսկեմազիկ

- 3501→ C144*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002
- 3502→ C144*, FB, DK, DU, Durham, USA, May, 2002
- 3503→ C482*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002
- 3504→ G1/Da, DK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3505→ G1/M1, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3506→ G1/M2, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3507→ G1/M3, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3508→ G1/M4, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3509→ G1/M5, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3510→ G1/M6, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3511→ G1/M7, MK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011
- 3512→ G2-1/S, DK, GU, Goettingen, Germany, October, 2011

***Coprinellus* sp. 1**

Գոմաղբասունկ տեսակ 1

- 3601→ C/I-1S, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, oak tree, *Quercus* sp., May, 2013
- 3602→ C/I-1C, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, oak tree, *Quercus* sp., May, 2013
- 3603→ C/I-2C, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, oak tree, *Quercus* sp., May, 2013

***Coprinellus* sp. 2**

Գոմաղբասունկ տեսակ 2

- 3701→ C/II-1S, DK, FCC-YSU, Masis, Ararat province, Armenia, deciduous tree, May, 2013

- 3702→ C/II-2S, DK, FCC-YSU, Masis, Ararat province, Armenia, deciduous tree, May, 2013

***Coprinellus* sp. 3**

Գոմաղբասունկ տեսակ 3

- 3801→ C/III-S, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, April, 2013

***Coprinopsis atramentaria* (Bull.) Redhead, Vilgalys & Moncalvo ♦**

Գոմաղբասունկ թանաքամոխրագույն

- 3901→ Ca/01-1C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, October, 2013
- 3902→ Ca/01-2C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, October, 2013
- 3903→ 182*, GU, Goettingen, Germany, October, 2015

***Coprinopsis cinerea* (Schaeff.) Redhead, Vilgalis & Moncalvo ♦**

Գոմաղբասունկ մոխրագույն

- 4001→ AmutBmut*, DK, GU, Goettingen, Germany, May, 2002
- 4002→ C344*, DK, GU, Goettingen, Germany, May, 2002

***Coprinopsis cothurnata* (Godey) Redhead, Vilgalys & Moncalvo**

Գոմաղբասունկ փողոս

- 4101→ C145*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002

***Coprinopsis gonophylla* (Quél.) Redhead, Vilgalys & Moncalvo**

Գոմաղբասունկ գռնոֆիլային

- 4201→ C399*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002

***Coprinopsis lagopides* (P. Karst.) Redhead, Vilgalys & Moncalvo**

Գոմաղբասունկ «Ճագարի թար»

- 4301→ C262*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002

***Coprinopsis maysoidispora* (Redhead & Traquair) Redhead,**

Vilgalys & Moncalvo

Գոմաղբասունկ անկյունասպորային

- 4401→ C219*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002

***Coprinopsis strossmayeri* (Schulzer) Redhead, Vilgalys & Moncalvo**

Գոմաղբասունկ բարդու

- 4501→ Cs/15-1C*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree,
Fraxinus sp., May, 2002

- 4502→ Cs/15-1S*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree, *Fraxinus sp.*, May, 2002
- 4503→ Cs/15-2C*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree, *Fraxinus sp.*, May, 2002
- 4504→ Cs/15-2C*, FB, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree, *Fraxinus sp.*, May, 2002
- 4505→ Cs/15-3C*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree, *Fraxinus sp.*, May, 2002
- 4506→ Cs/15-3C*, FB, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree, *Fraxinus sp.*, May, 2002
- 4507→ Cs/I-1S*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, plane tree, *Platanus orientalis*, May, 2005
- 4508→ Cs/I-2S*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, plane tree, *Platanus orientalis*, May, 2005
- 4509→ Cs/I-3S*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, plane tree, *Platanus orientalis*, May, 2005
- 4510→ Cs/I-4S*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, plane tree, *Platanus orientalis*, May, 2005
- 4511→ Cs/I-5C*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, plane tree, *Platanus orientalis*, May, 2005
- 4512→ Cs/I-5S*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, plane tree, *Platanus orientalis*, May, 2005
- 4513→ Cs/I-6C*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, plane tree, *Platanus orientalis*, May, 2005
- 4514→ Cs/I-6S*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, plane tree, *Platanus orientalis*, May, 2005
- 4515→ Cs/16C*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree stump, *Fraxinus sp.*, April, 2008
- 4516→ Cs/16S*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree stump, *Fraxinus sp.*, April, 2008
- 4517→ Cs/17C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, elm tree, *Ulmus sp.*, May, 2011
- 4518→ Cs/18, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, poplar tree, *Populus sp.*, May, 2011
- 4519→ Cs/19, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, poplar tree, *Populus sp.*, May, 2011
- 4520→ Cs/20, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, poplar tree, *Populus sp.*, May, 2011
- 4521→ Cs/21C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree, *Fraxinus sp.*, April, 2015

***Coprinus comatus* (O. F. Müll.) Pers. ♦ ☀**

Գոմաղբասունկ սպիտակ

- 4601→ Cc/IV*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, June, 1993
- 4602→ Cc/1C*, DK, FCC-YSU, Armenia, May, 1998
- 4603→ Cc/1*, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, November, 2001
- 4604→ Cc/2*, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, November, 2001
- 4605→ Cc/3S*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, May, 2002
- 4606→ Cc/6S*, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, May, 2002
- 4607→ Cc/8S*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, May, 2002
- 4608→ Cc/9S*, DK, FCC-YSU, Aratashen village, Armavir province, Armenia, April, 2004
- 4609→ Cc/9PS*, DK, FCC-YSU, Aratashen village, Armavir province, Armenia, April, 2004
- 4610→ Cc/10C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, May, 2012
- 4611→ Cc/10S, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, May, 2012
- 4612→ Cc/11C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, October, 2015
- 4613→ Cc/11S, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, October, 2015
- 4614→ C53*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002
- 4615→ C108*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002

***Coprinus patouillardii* Quél.**

Գոմաղբասունկ Պատույարի

- 4702→ C312*, DK, DU, Durham, USA, May, 2002

***Daedalea quercina* (L.) Pers. ♦**

Կաղնու սպունգ

- 4801→ Dq/3, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, oak tree stump, *Quercus sp.*, September, 2014
- 4802→ Dq/4, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, oak tree stump, *Quercus sp.*, September, 2014
- 4803→ Dq/5, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, oak tree stump, *Quercus sp.*, September, 2014
- 4804→ Dq/6, DK, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, oak tree stump, *Quercus sp.*, June, 2015
- 4805→ Dq/1, DK, FCC-YSU, South of France, oak tree stump, *Quercus sp.*, November, 2002

- 4806→ Dq/2, DK, FCC-YSU, South of France, oak tree stump, *Quercus* sp., November, 2002

***Flammulina elastica* (Lasch) Redhead & R. H. Petersen ☈**
Կոճղասունկ էլաստիկ

- 4901→ SB317*, DK, RU, Regensburg, Germany, November, 1993

***Flammulina velutipes* (Curtis) Singer ♦ ☈**
Կոճղասունկ ծմեռային, թավշյա ոսկիկ

- 5001→ SBI-2*, DK, FCC-YSU, Kotayk province, Armenia, poplar tree stump, *Populus* sp., 1999
- 5002→ SBII-2*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, oak tree stump, *Quercus* sp., 2000
- 5003→ SBII-3*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, oak tree stump, *Quercus* sp., 2000
- 5004→ SBII-4*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, oak tree stump, *Quercus* sp., 2000
- 5005→ SBIII-2*, DK, FCC-YSU, Kotayk province, Armenia, oak tree stump, *Quercus* sp., 1998
- 5006→ SBIV-1*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, pine tree, *Pinus* sp., 2000
- 5007→ Fv/V-1*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, pine tree, *Pinus* sp., 1998
- 5008→ Fv/V-2*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, pine tree, *Pinus* sp., 1998
- 5009→ SBV-3*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, pine tree, *Pinus* sp., 1998
- 5010→ Fv/V-4*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, pine tree, *Pinus* sp., 1998
- 5011→ SBVI-1*, DK, FCC-YSU, Dilijan, Tavush province, Armenia, deciduous tree, November, 2000
- 5012→ SBIX-1*, DK, FCC-YSU, Dilijan, Tavush province, Armenia, oak tree, *Quercus* sp., November, 2000
- 5013→ Fv/47, DK, FCC-YSU, Dilijan, Tavush province, Armenia, oak tree, *Quercus* sp., November, 2000
- 5014→ SB71*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, November, 1998
- 5015→ Fv/78, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, November, 1998
- 5016→ SB99* DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, grapevine, *Vitis* sp., 1999

- 5017→ SB02*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, grapevine, *Vitis* sp., 2002
- 5018→ SB10*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree, 2002
- 5019→ SB20*, DK, FCC-YSU, Dilijan, Tavush province, Armenia, deciduous tree, 2002
- 5020→ SBI'- 4*, DK, FCC-YSU, Nor Kharberd village, Ararat province, Armenia, deciduous tree, 2002
- 5021→ SBII'- 1*, DK, FCC-YSU, Nor Kharberd village, Ararat province, Armenia, deciduous tree, 2002
- 5022→ SBIII'- 3*, DK, FCC-YSU, Nor Kharberd village, Ararat province, Armenia, deciduous tree, 2002
- 5023→ Fv/III'- 4*, DK, FCC-YSU, Nor Kharberd village, Ararat province, Armenia, deciduous tree, 2002
- 5024→ Fv/III'- 5*, DK, FCC-YSU, Nor Kharberd village, Ararat province, Armenia, deciduous tree, 2002
- 5025→ SBIV'- 1*, DK, FCC-YSU, Nor Kharberd village, Ararat province, Armenia, deciduous tree, 2002
- 5026→ SBF-1*, DK, FCC-YSU, Paris, France, oak tree stump, *Quercus* sp., October, 2000
- 5027→ F-2*, DK, FCC-YSU, Paris, France, oak tree stump, *Quercus* sp., October, 2000
- 5028→ F-3*, DK, FCC-YSU, Paris, France, oak tree stump, *Quercus* sp., October, 2000
- 5029→ SBR-9*, DK, MSU, Moscow, Russia, ash tree, *Fraxinus* sp., 1995
- 5030→ 1038, DK, Abas Abad Behshar, Iran, beech tree, *Fagus* sp., December, 2008
- 5031→ 83, DK, Abas Abad Behshar, Iran, beech tree, *Fagus* sp., December, 2008
- 5032→ Fv/F-1, MK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001
- 5033→ Fv/F-2, MK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001
- 5034→ Fv/4, MK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001
- 5035→ Fv/17, MK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001
- 5036→ Fv/23, MK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001
- 5037→ Fv/24, MK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001

***Flammulina rossica* Redhead & R. H. Petersen ☈**
Առջասունկ ռուսական

- 5101→ SBR-12*, DK, MSU, Moscow, Russia, aspen tree, *Populus tremulae*, 1998

***Fomes fomentarius* (L.) Fr. ♦**
Աբեթասունկ խլական

- 5201→ Ff/1*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, oak tree, *Quercus* sp., 2002
- 5202→ Ff/9*, DK, FCC-YSU, Ijevan, Tavush province, Armenia, hornbeam tree, *Carpinus* sp., July, 2005
- 5203→ Ff/3, DK, FCC-YSU, Ijevan, Tavush province, Armenia, hornbeam tree, *Carpinus* sp., July, 2005
- 5204→ Ffa/2*, DK, FCC-YSU, Berdavan village, Tavush province, Armenia, beech tree, *Fagus* sp., July, 2011
- 5205→ Ff/5, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, ash stump, *Fraxinus* sp., May, 2013
- 5206→ Ff/8, DK, FCC-YSU, Berdavan village, Tavush province, Armenia, walnut, *Juglans regia*, April, 2014
- 5207→ Ff/11, DK, FCC-YSU, Berdavan village, Tavush province, Armenia, beech tree, *Fagus* sp., April, 2014
- 5208→ Ff/12, DK, FCC-YSU, Berdavan village, Tavush province, Armenia, beech tree, *Fagus* sp., April, 2014
- 5209→ Ff/13, DK, FCC-YSU, Berdavan village, Tavush province, Armenia, beech tree, *Fagus* sp., April, 2014
- 5210→ Ff/14, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, deciduous tree, April, 2014
- 5211→ Ff/VIII*, DK, FCC-YSU, Berdavan village, Tavush province, Armenia, ash tree, *Fraxinus* sp., August, 2013
- 5212→ Ff/VIII-1*, DK, FCC-YSU, Berdavan village, Tavush province, Armenia, ash tree, *Fraxinus* sp., August, 2013
- 5213→ Ff/20*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, poplar tree, *Populus* sp., 2013
- 5214→ Ff/21*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, elm tree, *Ulmus* sp., June, 2014
- 5215→ Ff/15, DK, FCC-YSU, Solak village, Kotayk province, Armenia, white willow stump, *Salix alba*, July, 2015
- 5216→ Ff/16, DK, FCC-YSU, Solak village, Kotayk province, Armenia, white willow tree stump, *Salix alba*, July, 2015
- 5217→ Ff/17, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, deciduous tree, July, 2015
- 5218→ Ff/18, DK, FCC-YSU, Marmarik village, Kotayk province, Armenia, deciduous tree, August, 2015
- 5219→ Ff/22*, DK, FCC-YSU, Solak village, Kotayk province, Armenia, white willow stump, *Salix alba*, July, 2015

- 5220→ Ff/22-1, DK, FCC-YSU, Solak village, Kotayk province, Armenia, white willow stump, *Salix alba*, July, 2015
- 5221→ Ff/24, DK, FCC-YSU, Baghanis village, Tavush province, Armenia, beech tree, *Fagus sp.*, July, 2016
- 5222→ Ff/25, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, poplar tree stump, *Populus sp.*, July, 2016
- 5223→ Ff/26, DK, FCC-YSU, lake Parz litch, Dilijan, Tavush province, Armenia, hornbeam tree, *Carpinus sp.*, July, 2016
- 5224→ Ff/Y19, DK, FCC-YSU, Yekaterinburg, Russia, balsam poplar tree, *Populus balsamifera*, April, 2016
- 5225→ Ff/Y23, DK, FCC-YSU, Yekaterinburg, Russia, balsam poplar, *Populus balsamifera*, April, 2016
- 5226→ 1018*, DK, FCC-YSU, Abas Abad Behshar, Iran, beech tree, *Fagus sp.*, October, 2008
- 5227→ FF-T1*, DK, Zvenigorod Biostation MSU, Moscow region, Russia, birch tree, *Betula sp.*, 2011
- 5228→ FF-T2*, DK, Zvenigorod Biostation MSU, Moscow region, Russia, birch tree, *Betula sp.*, 2011
- 5229→ FF-T3*, DK, Zvenigorod Biostation MSU, Moscow region, Russia, poplar tree, *Populus sp.*, 2011
- 5230→ FF-T5*, DK, Zvenigorod Biostation MSU, Moscow region, Russia, birch tree, *Betula sp.*, 2011
- 5231→ FF-G6*, DK, Zvenigorod Biostation MSU, Moscow region, Russia, poplar tree, *Populus sp.*, 2010
- 5232→ FA-1*, DK, Troitsk, Moscow region, Russia, poplar tree, *Populus sp.*, 2010
- 5233→ FA-3*, DK, Troitsk, Moscow region, Russia, poplar tree, *Populus sp.*, 2010
- 5234→ 980706.7*, DK, GU, Goettingen, Germany, deciduous tree, 2014

***Fomitella fraxinea* (Bull.) Ryvarden ♦**

Արեքասունկ հացենու

- 5301→ Fof-1*, DK, BU, Castelnuovo Rangone, Modena, Italy, false acacia, *Robinia pseudoacacia*, November, 2013

***Fomitopsis pinicola* (Sw.) P. Karst. ♦**

Արեքասունկ եղբազարդված

- 5401→ Ha/1*, DK, FCC-YSU, South of France, deciduous tree, November, 2002

- 5402→ Ha/2, DK, FCC-YSU, South of France, deciduous tree, November, 2002
- 5403→ Ha/3*, DK, FCC-YSU, South of France, deciduous tree, November, 2002
- 5404→ Ha/4, DK, FCC-YSU, South of France, deciduous tree, November, 2002
- 5405→ Fp-2*, DK, Troitsk, Moscow region, Russia, deciduous tree stump, 2010
- 5406→ Fp-3*, DK, Troitsk, Moscow region, Russia, birch tree, *Betula* sp., 2010
- 5407→ Fp-5*, DK, Troitsk, Moscow region, Russia, birch tree, *Betula* sp., 2010
- 5408→ Fp-6*, DK, Troitsk, Moscow region, Russia, deciduous tree stump, 2010
- 5409→ Fp-7*, DK, Troitsk, Moscow region, Russia, spruce tree, *Picea* sp., 2010
- 5410→ FPA-11*, DK, Troitsk, Moscow region, Russia, spruce tree, *Picea* sp., 2011
- 5411→ Fp-Z2*, DK, Zvenigorod Biostation MSU, Moscow region, Russia, birch tree deadfall, *Betula* sp., August, 2015
- 5412→ Fp-15*, DK, Zvenigorod Biostation MSU, Moscow region, Russia, spruce tree deadfall, *Picea* sp., August, 2015
- 5413→ Fp-16*, DK, Zvenigorod Biostation MSU, Moscow region, Russia, spruce tree deadfall, *Picea* sp., August, 2015
- 5414→ BOFpi-1*, DK, BU, Montese, Modena, Italy, fir tree, *Abies alba*, November, 2013

***Ganoderma adspersum (Schulzer) Donk* ♦**

Արեասունկ հարավային, եվրոպական

- 5501→ Ga/1*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree, *Fraxinus* sp., October, 2002
- 5502→ Ga/2-1*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, mulberry tree, *Morus alba*, November, 2005
- 5503→ Ga/2-2*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, mulberry tree, *Morus alba*, November, 2005
- 5504→ Ga/2-3*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, mulberry tree, *Morus alba*, November, 2005
- 5505→ Ga/2-4*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, mulberry tree, *Morus alba*, October, 2010
- 5506→ Ga/3*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, acacia tree stump, *Acacia* sp., October, 2010

- 5507→ Ga/9*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree, *Fraxinus* sp., June, 2011
- 5508→ Ga/5*, DK, FCC-YSU, Tsiternakaberd park, Yerevan, Armenia, oak tree stump, *Quercus* sp., May, 2013
- 5509→ Gad/6*, DK, Berdavan village, Tavush province, Armenia, oak tree, *Quercus* sp., August, 2013
- 5510→ Ga/7*, DK, Yerevan, Armenia, ash tree, *Fraxinus* sp., September, 2013
- 5511→ Gad/8*, DK, Berdavan village, Tavush province, Armenia, deciduous tree, August, 2013
- 5512→ Gad/II*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree stump, *Fraxinus* sp., July, 2012
- 5513→ Gad/III*, DK, FCC-YSU, Tsiternakaberd park, Yerevan, Armenia, deciduous tree stump, May, 2013
- 5514→ Gad/10*, DK, FCC-YSU, Tsiternakaberd park, Yerevan, Armenia, deciduous tree stump, September, 2014
- 5515→ Gad/11*, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, beech tree stump, *Fagus* sp., September, 2014
- 5516→ Gad/13, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, deciduous tree, July, 2015
- 5517→ Gad/03*, DK, FCC-YSU, Batumi, Georgia, deciduous tree, August, 2013
- 5518→ Gad/VII*, DK, FCC-YSU, Batumi, Georgia, deciduous tree, August, 2013
- 5519→ Ga-4*, DK, Abas Abad Behshar, Iran, beech tree, *Fagus* sp., August, 2008
- 5520→ 1016*, DK, Zagmarz-Behshar, Iran, deciduous tree, August, 2008

***Ganoderma applanatum* (Pers.) Pat. (=*Ganoderma lipsiense*) ♦**
Արեթասունկ տափակ

- 5601→ Gap/I-1*, DK, FCC-YSU, Berdavan village, Tavush province, Armenia, dead beech tree, *Fagus* sp., July, 2011
- 5602→ Gap/I-2*, DK, FCC-YSU, Berdavan village, Tavush province, Armenia, dead beech tree, *Fagus* sp., July, 2011
- 5603→ Gap/I-3*, DK, FCC-YSU, Berdavan village, Tavush province, Armenia, dead beech tree, *Fagus* sp., July, 2011
- 5604→ Gap/I-4*, DK, FCC-YSU, Berdavan village, Tavush province, Armenia, dead beech tree, *Fagus* sp., July, 2011

- 5605→ Gap/02*, DK, FCC-YSU, near Aghveran resort, Arzakan village, Kotayk province, Armenia, oak tree stump, *Quercus* sp., August, 2013
- 5606→ Gap/IV, DK, FCC-YSU, near Aghveran resort, Arzakan village, Kotayk province, Armenia, oak tree stump, *Quercus* sp., August, 2013
- 5607→ Gap/Y5, DK, FCC-YSU, Yekaterinburg, Russia, white birch tree, *Betula pubescens*, April, 2016
- 5608→ GA-Z1*, DK, Troitsk, Moscow region, Russia, deciduous tree, 2010
- 5609→ GA-Z2*, DK, Troitsk, Moscow region, Russia, deciduous tree, 2010
- 5610→ G-1*, DK, Zvenigorod Biostation MSU, Moscow region, Russia, poplar tree, *Populus* sp., 2010
- 5611→ G-2*, DK, Zvenigorod Biostation MSU, Moscow region, Russia, poplar tree, *Populus* sp., 2010
- 5612→ G-4*, DK, Zvenigorod Biostation MSU, Moscow region, Russia, poplar tree, *Populus* sp., 2010
- 5613→ GA-T3*, DK, Moscow region, Russia, deciduous tree, 2011
- 5614→ GA-T4*, DK, Moscow region, Russia, deciduous tree, 2011
- 5615→ GA-M2*, DK, Bitsev park, Moscow, Russia, aspen tree deadfall, *Populus tremula*, November, 2015
- 5616→ GA-M3*, DK, Bitsev park, Moscow, Russia, aspen tree deadfall, *Populus tremula*, November, 2015
- 5617→ GA-M6*, DK, Bitsev park, Moscow, Russia, aspen tree deadfall, *Populus tremula*, November, 2015
- 5618→ GA-M8*, DK, Bitsev park, Moscow, Russia, aspen tree deadfall, *Populus tremula*, November, 2015
- 5619→ GA-M9*, DK, Bitsev park, Moscow, Russia, aspen tree deadfall, *Populus tremula*, November, 2015
- 5620→ Gan Z1*, DK, Zvenigorod Biostation MSU, Moscow region, Russia, spruce tree deadfall, *Picea* sp., August, 2015

***Ganoderma lucidum (Curtis) P. Karst.* ♦**

Աբերասունկ լաքապատ

- 5701→ GI/4*, DK, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, oak tree, *Quercus* sp., August, 2002
- 5702→ GI/5*, DK, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, oak tree, *Quercus* sp., August, 2002
- 5703→ GI/6*, DK, FCC-YSU, Dilijan, Tavush province, Armenia,

deciduous tree stump, July, 2013

- 5704→ GI/7-1*, DK, FCC-YSU, Berdavan village, Tavush province, Armenia, beech tree stump, *Fagus sp.*, August, 2013
- 5705→ GI/7-2*, DK, FCC-YSU, Berdavan village, Tavush province, Armenia, beech tree stump, *Fagus sp.*, August, 2013
- 5706→ GI/1-3*, DK, FCC-YSU, France, oak tree, *Quercus sp.*, November, 2002
- 5707→ GI/8, DK, FCC-YSU, Batumi, Georgia, deciduous tree, August, 2015
- 5708→ Glu13*, DK, commercial strain, BU, Bologna, Italy, October, 2009
- 5709→ Glu1*, DK, BU, Bressanone, Bolzano, Italy, sweet chestnut tree, *Castanea sativa*, October, 2009
- 5710→ Glu2*, DK, BU, Gubbio, Perugia, Italy, broad leaved tree, November, 2013
- 5711→ Glu16*, DK, BU, Siena, Italy, holm oak, *Quercus ilex*, November, 2013

***Ganoderma resinaceum* Boud. ♦**

Աբերասունկ խեժնուն

- 5801→ Gr/F-1*, DK, FCC-YSU, Paris, France, deciduous tree stump, October, 2000
- 5802→ Gr/F-2*, DK, FCC-YSU, Paris, France, oak tree, *Quercus sp.*, November, 2002
- 5803→ Gr-5*, DK, Zagemarz-Behshar, Iran, beech tree, *Fagus sp.*, August, 2008
- 5804→ Gr-3*, DK, Zagemarz-Behshar, Iran, poplar tree, *Populus sp.*, August, 2008
- 5805→ 1093*, DK, Zagemarz-Behshar, Iran, European hornbeam, *Carpinus betulus*, October, 2011
- 5806→ Gre-4*, DK, BU, Castelnuovo Rangone, Modena, Italy, English oak, *Quercus robur*, November, 2013

***Hericium erinaceus* (Bull.) Pers. ♦ ☱**

Ողնեսունկ փշոտ

- 5901→ He/1, DK, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, deciduous tree, June, 2015
- 5902→ 1015, DK, Ali Abad katul, Iran, beech tree, *Fagus sp.*, July, 2008

***Hericium cirrhatum* (Pers.) Nikol.** ☐

Ոզնեսունկ բեղիկավոր

- 6001→ Hc/10, DK, FCC-YSU, Noyemberyan, Tavush province, Armenia, beech tree, *Fagus sp.*, August, 2013

***Hypholoma fasciculare* (Huds.) P. Kumm.** ♦ ■

Կոճղասունկ կեղծ, ծծմբադեղին

- 6101→ Hf/I-1, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, deciduous tree stump, September, 2002
- 6102→ Hf/I-2, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, deciduous tree stump, September, 2002
- 6103→ Hf/I-3, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, deciduous tree stump, September, 2002
- 6104→ Hf/I-4, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, deciduous tree stump, September, 2002
- 6105→ Hf/F, DK, FCC-YSU, France, October, 2000
- 6106→ 1057, DK, Abas-Abad Behshar, Iran, persimmon tree, *Diospyros sp.*, March, 2009

***Hypholoma lateritium* (Schaeff.) P. Kumm.** ■

Կոճղասունկ կեղծ, աղյուսակարմիր

- 6201→ Hs/1, DK, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, deciduous tree stump, 1998

***Inonotus hispidus* (Bull.) P. Karst.**

Ինոնոտոս մազմզուն

- 6301→ Inh/1*, DK, FCC-YSU, Berdavan village, Tavush province, Armenia, mulberry tree, *Morus alba*, July, 2013

***Kuehneromyces mutabilis* (Schaeff.) Singer & A. H. Sm.** ♦ ☐

Կոճղասունկ ամառային

- 6401→ PS, DK, Regensburg, Germany, November, 1993
- 6402→ 319, DK, RU, Regensburg, Germany, November, 1993

***Laccaria laccata* (Scop.) Cooke** ☐

Լաքասունկ վարդագույն

- 6501→ 283, DK, BU, Bologna, Italy, October, 2000

***Laetiporus sulphureus* (Bull.) Murrill ♦ ☿**

Արեթասունկ ծծմբաղեղին, բնափայտի ճուտիկ

- 6601→ Ls/1, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, deciduous tree, September, 2002
- 6602→ Ls/2, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree, October, 2008
- 6603→ Ls/3, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, acacia tree, *Acacia* sp., October, 2008
- 6604→ Ls/4, DK, FCC-YSU, Noyemberyan, Tavush province, Armenia, deciduous tree, September, 2008
- 6605→ Ls/5-1, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree, *Fraxinus* sp., October, 2013
- 6606→ Ls/5-2, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree, *Fraxinus* sp., October, 2013
- 6607→ Ls/6, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, acacia tree, *Acacia* sp., November, 2015
- 6608→ 685, DK, Abas Abad Behshar, Iran, iron wood tree, *Parrotia* sp., August, 2007

***Lentinula edodes* (Berk.) Pegler ♦ ☿**

Շիխակե, սև սունկ

- 6701→ Le/1, DK, commercial strain, FCC-YSU, France, 1998
- 6702→ Le/3, DK, commercial strain, FCC-YSU, France, November, 2002,
- 6703→ Le/4, DK, commercial strain FCC-YSU, France, November, 2002
- 6704→ 351, DK, commercial strain, IBK, Kiev, Ukraine, 1989

***Lentinus tigrinus* (Bull.) Fr.**

Լենտինուս վագրային

- 6801→ Lt/2, DK, FCC-YSU, Garni village, Kotayk province, Armenia, deciduous tree, September, 1998
- 6802→ Lt/3, DK, FCC-YSU, Garni village, Kotayk province, Armenia, deciduous tree, September, 1998
- 6803→ Lt/4, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree, September, 2011
- 6804→ Lt/10, DK, FCC-YSU, France, deciduous tree, October, 2001
- 6805→ 1048, DK, Zagmarz-Behshar, Iran, poplar tree, *Populus* sp., December, 2008

Lentinus sp.

Լենտինոս տեսակ

- 6901→ L/I-1, DK, FCC-YSU, Tsiternakaberd park, Yerevan, Armenia, deciduous tree stump, November, 2001

Lepista nuda (Bull.) Cooke ♦ ☀

Լեպիստա մանուշակագույն

- 7001→ Ln/20, DK, FCC-YSU, Armenia, May, 1994
- 7002→ Ln/1, DK, FCC-YSU, France, June, 1998
- 7003→ Ln/2, DK, FCC-YSU, France, June, 1998

Lepista personata (Fr.) Cooke ☀

Լեպիստա մանուշակագույն ոտիկով

- 7101→ Lp/3, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, March, 2016

Macrolepiota procera (Scop.) Singer ♦ ☀

Սունկ-հովանց բարձր

- 7201→ Mp/1, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, July 2003

Marasmius oreades (Bolton) Fr. ♦ ☀

Կոճղասունկ մարգագետնային

- 7301→ Mo/5, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, July, 2000

Mycena inclinata (Fr.) Quél.

Միցենա թերված

- 7401→ 59, DK, Fek astel-Behshar, Iran, hornbeam tree, *Carpinus* sp., April, 2007

Omphalotus olearius (DC.) Singer ■

Օմֆալոտոս յուղային

- 7501→ 1032, DK, Kolet-Neka, Iran, iron wood tree, *Parrotia* sp., October, 2008

Panellus stipticus (Bull.) P. Karst. ♦

Պանելլոս տոտիա

- 7601→ 961, DK, Abas Abad Behshar, Iran, beech tree, *Fagus* sp., October, 2007

***Phellinus igniarius* (L.) Quél. ♦**

Արեթասունկ ուռենու

- 7701→ C6B,* DK, GU, Goettingen, Germany, May, 2002
- 7702→ 1010, DK, Abas Abad Behshar, Iran, beech tree, *Fagus* sp., October, 2008

***Phellinus tremulae* (Bondartsev) Bondartsev & P. N. Borisov**

Արեթասունկ կաղամախու

- 7801→ Ptr/02, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, aspen tree, *Populus tremulae*, July, 2013

***Phellinus tuberculosus* (Baumg.) Niemelä**

Արեթասունկ սալորենու

- 7901→ Ptu/04, DK, FCC-YSU, Martuni, Gegharkunik province, Armenia, sweet cherry, *Cerasus avium*, June, 2013
- 7902→ Ptu/05, DK, FCC-YSU, Solak village, Kotayk province, Armenia, plum tree, *Prunus* sp., July, 2015

***Phellinus robustus* (P. Karst.) Bourdot & Galzin**

Արեթասունկ կաղնու, կարծր

- 8001→ Pro/01, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, oak tree, *Quercus* sp., July, 2013
- 8002→ Pro/02, DK, FCC-YSU, Abovyan, Kotayk province, Armenia, willow tree, *Salix* sp., July, 2016
- 8003→ Pro/03, DK, FCC-YSU, Abovyan, Kotayk province, Armenia, willow tree, *Salix* sp., July, 2016
- 8004→ Pro/04, DK, FCC-YSU, Abovyan, Kotayk province, Armenia, willow tree, *Salix* sp., July, 2016

***Phellinus* sp. 1**

Ֆելինուս տեսակ 1

- 8101→ P/I, DK, FCC-YSU, Berdavan village, Tavush province, Armenia, beech tree stump, *Fagus* sp., August, 2013

***Phellinus* sp. 2**

Ֆելինուս տեսակ 2

- 8201→ P/II, DK, FCC-YSU, Berdavan village, Tavush province, Armenia, beech tree, *Fagus* sp., August, 2013

***Phellinus* sp. 3**

Յելինուս տեսակ 3

- 8301→ P/III, DK, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, oak tree, *Quercus* sp., June, 2015

***Pholiota alnicola* (Fr.) Singer**

Թեփուկասունկ լաստենու

- 8401→ 55, DK, TU, Toulouse, France, April, 1994

***Pholiota aurivella* (Batsch) P. Kumm. ♦ ☀**

Թեփուկասունկ ոսկեգույն

- 8501→ Pha/1, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, weeping willow tree, *Salix babylonica*, October, 2010
- 8502→ 872, DK, TU, Toulouse, France, April, 1994

***Pholiota populnea* (Pers.) Kuyppez & Tjall. - Beuk. (Brond.) Gill. ♦**

Թեփուկասունկ քայլայող

- 8601→ Php/1, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, deciduous tree, November, 2000
- 8602→ Php/3, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree, October, 2002
- 8603→ Php/3-1, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree, October, 2002
- 8604→ Php/3-1, FB, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree, 2015

***Pholiota* sp.**

Թեփուկասունկ տեսակ

- 8701→ Ph/I-1, DK, FCC-YSU, Jrvezh village, Kotayk province, Armenia, weeping willow tree, *Salix babylonica*, 2004

***Piptoporus betulinus* (Bull.) P. Karst. ♦**

Արեքասունկ կեչու, կեչու սպունգ

- 8801→ Pb/2, DK, FCC-YSU, France, oak tree stump, *Quercus* sp., November, 2002
- 8802→ Pb/3, DK, FCC-YSU, France, oak tree stump, *Quercus* sp., November, 2002

- 8803→ Pb/4, DK, FCC-YSU, France, oak tree stump, *Quercus* sp., November, 2002

***Pleurotus cornucopiae* (Paulet) Rolland ♦ ☈**

Ոստրետունկ առաստ, եղջուրածն

- 8901→ Pc/3, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree, September, 2001
- 8902→ Pc/4, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree, September, 2001
- 8903→ Pc/1, DK, FCC-YSU, France, August, 1998

***Pleurotus eryngii* (DC.) Quél. ♦ ☈**

Ոստրետունկ տափաստանային

- 9001→ Pe/6C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, September, 1998

***Pleurotus ostreatus* (Jacq.) P. Kumm. ♦ ☈**

Ոստրետունկ սովորական, կախասունկ, ականջասունկ

- 9101→ SB8*, DK, FCC-YSU, Garni village, Kotayk province, Armenia, deciduous tree, June, 1998
- 9102→ SB10*, DK, FCC-YSU, Armenia, deciduous tree, September, 1983
- 9103→ Po/16S*, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, poplar tree, *Populus* sp., October, 2000
- 9104→ SB16C*, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, poplar tree, *Populus* sp., October, 2000
- 9105→ SB17*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, poplar tree, *Populus* sp., June, 2000
- 9106→ SB18*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree, June, 2000
- 9107→ SB19*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree, June, 2000
- 9108→ SB20*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree, November, 2001
- 9109→ SB21*, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, oak tree stump, *Quercus* sp., November, 2001
- 9110→ SB23*, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, oak tree stump, *Quercus* sp., November, 2001
- 9111→ SB24*, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, oak tree stump, *Quercus* sp., November, 2001

- 9112→ SB25*, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, elm tree stump, *Ulmus sp.*, March, 2002
- 9113→ SB26* DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, mulberry tree stump, *Morus alba*, November, 2001
- 9114→ SB26*, FB, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, mulberry tree stump, *Morus alba*, 2015
- 9115→ SB27*, DK, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, deciduous tree, 1998
- 9116→ SB30*, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, deciduous tree, April, 2003
- 9117→ Po/B1, DK, FCC-YSU, Armenia, deciduous tree, 2005
- 9118→ Po/B2, DK, FCC-YSU, Armenia, deciduous tree, 2005
- 9119→ 22, DK, FCC-YSU, Zagorsk, Russia, 1998
- 9120→ Po/28, DK, FCC-YSU, France, November, 2002
- 9121→ Po/29, DK, FCC-YSU, Italy, 2002
- 9122→ 1056, DK, Abas Abad Behshar, Iran, beech tree, *Fagus sp.*, July, 2009

***Pleurotus tuberregium* (Fr.) Singer (=*Lentinus tuberregium*) ♦ ☀**
Ոստրեսունկ արքայական, արքայական պալարասունկ

- 9201→ MBFBL 78*, DK, NCATSU, Greensboro, USA, December, 2005

***Polyporus brumalis* (Pers.) Fr.**
Աբերասունկ ձմեռային

- 9301→ Pb/2, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, deciduous tree, May, 2000

***Polyporus squamosus* (Huds.) Fr. ♦ ☀**
Աբերասունկ թեփուկավոր

- 9401→ Psq/II, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree, October, 2000
- 9402→ Psq/3 DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, deciduous tree, April, 2000
- 9403→ Psq/4, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree, May, 2008
- 9404→ Psq/5, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, poplar tree, *Populus sp.*, June, 2011

- 9405→ Psq/6, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, elm tree stump, *Ulmus sp.*, April, 2015
- 9406→ Psq/7, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree, *Fraxinus sp.*, September, 2015

***Polyporus varius* (Pers.) Fr.**

Աբերասունկ փոփոխվող

- 9501→ Pv/20, DK, FCC-YSU, Armenia, deciduous tree, 1993

***Psathyrella candolleana* (Fr.) Maire ♦ ☈**

Պատիրելա Կանդոլի

- 9601→ Psc/5C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, around ash tree stump, *Fraxinus sp.*, 2011
- 9602→ Psc/6C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, around ash tree stump, *Fraxinus sp.*, 2013

***Psathyrella* sp. 1**

Պատիրելա տեսակ 1

- 9701→ Ps/I-1C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, around oak tree stump, *Quercus sp.*, May, 2002
- 9702→ Ps/I-1S, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, May, 2002
- 9703→ Ps/I-2C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, around oak tree stump, *Quercus sp.*, May, 2002
- 9704→ Ps/I-2S, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, around oak tree stump, *Quercus sp.*, May, 2002

***Psathyrella* sp. 2**

Պատիրելա տեսակ 2

- 9801→ Ps/II-3C, DK FCC-YSU, Yerevan, Armenia, around ash tree stump, *Fraxinus sp.*, May, 2002
- 9802→ Ps/II-4C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, around ash tree stump, *Fraxinus sp.*, May, 2002

***Psathyrella* sp. 3**

Պատիրելա տեսակ 3

- 9901→ Ps/III-7C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, around elm tree stump, *Ulmus sp.*, May, 2002
- 9902→ Ps/III-7S, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, around elm tree stump, *Ulmus sp.*, May, 2002

- 9903→ Ps/III-8S, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, around elm tree stump, *Ulmus sp.*, May, 2002

Psathyrella sp. 4

Պատիրելա տեսակ 4

- 10001→ Ps/IV-1C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, around ash tree stump, *Fraxinus sp.*, May, 2014
- 10002→ Ps/IV-1S, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, around ash tree stump, *Fraxinus sp.*, May, 2014

***Schizophyllum commune* Fr. ♦**

ճեղքաբերիկ սովորական

- 10101→ Sch/1, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, deciduous tree stump, April, 2000
- 10102→ Sch/2, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, deciduous tree stump, April, 2000
- 10103→ Sch/IV-1, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree stump, *Fraxinus sp.*, September, 2002
- 10104→ Sch/IV-3, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree stump, *Fraxinus sp.*, September, 2002
- 10105→ Sch/IV-4, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, ash tree stump, *Fraxinus sp.*, September, 2002
- 10106→ Sch/IV-5, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia ash tree stump, *Fraxinus sp.*, September, 2002
- 10107→ Sch/V-1, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, oak tree stump, *Quercus sp.*, May, 2002
- 10108→ Sch/V-2, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, oak tree stump, *Quercus sp.*, May, 2002
- 10109→ Sch/V-3, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, oak tree stump, *Quercus sp.*, May, 2002
- 10110→ Sch/VI-1, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree stump, November, 2002
- 10111→ Sch/VI-2, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree stump, November, 2002
- 10112→ Sch/VII-1, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree stump, November, 2002
- 10113→ Sch/VII-2, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree stump, November, 2002

- 10114→ Sch/VII-3, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree stump, November, 2002
- 10115→ Sch/VII-4, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree stump, November, 2002
- 10116→ Sch/VIII, DK, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, hornbeam tree stump, *Carpinus* sp., June, 2015
- 10117→ 3, DK, GU, Goettingen, Germany, May, 2002
- 10118→ 323, DK, Koshhehdaran-Tonekabon, Iran, hornbeam tree, *Carpinus* sp., May, 2007

***Stropharia coronilla* (Bull.) Quél.**

Ստրոֆարիա ժանգազուն, զարդարված

- 10201→ Sc/40, DK, FCC-YSU, Dilijan, Tavush province, Armenia, June 1999
- 10202→ Sc/41C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, May, 2013

***Stereum subtomentosum* Pouzar**

Ստերոենոմ ճրբարեայավուն, դեղնող կեղևասունկ

- 10301→ 299, DK, Abas Abad Behshar, Iran, beech tree, *Fagus* sp., October, 2008

***Suillus luteus* (L.) Roussel ♦ ☀**

Յուլասունկ սովորական, ոսկեդեղին

- 10401→ SI/2, DK, FCC-YSU, Dilijan, Tavush province, Armenia, July, 1999
- 10402→ SI/3, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, June, 2008

***Trametes gibbosa* (Pers.) Fr. ♦**

Տրամետես սապատավոր

- 10501→ Tg/2, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, beech tree stump, *Fagus* sp., September, 2014
- 10502→ Tg/3*, DK, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, ash tree stump, *Fraxinus* sp., June, 2015
- 10503→ Tg/IV*, DK, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, oak tree, *Quercus* sp., June, 2015
- 10504→ Tg/I-1*, DK, FCC-YSU, France, oak tree, *Quercus* sp., November, 2002

- 10505→ Tg/Y4, DK, FCC-YSU, Yekaterinburg, Russia, boxelder maple, *Acer negundo*., April, 2016
- 10506→ Tg/Y5, DK, FCC-YSU, Yekaterinburg, Russia, boxelder maple, *Acer negundo*, April, 2016
- 10507→ 1020, DK, Abas Abad Behshar, Iran, beech tree, *Fagus* sp., August, 2008
- 10508→ CBS:900300.1*, DK, GU, Goettingen, Germany, October, 2014

***Trametes hirsuta* (Wulfen) Pilát ♦**

Տրամետս կոշտամազ

- 10601→ Th/1*, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, beech tree stump, *Fagus* sp., September, 2014
- 10602→ 142, DK, Fek astel-Behshar, Iran, hornbeam tree, *Carpinus* sp., October, 2007

***Trametes trogii* Berk. (=*Coriolopsis trogii*)**

Տրամետս Տրոգիի

- 10701→ 1050, DK, Abas Abad Behshar, Iran, beech tree, *Fagus* sp., August, 2008

***Trametes ochracea* (Pers.) Gilb. & Ryvarden**

Տրամետս օխրագույն

- 10801→ 78*, DK, GU, Goettingen, Germany, October, 2014

***Trametes versicolor* (L.) Lloyd ♦ (=*Coriolus versicolor*)**

Տրամետս բազմագույն

- 10901→ Cv/1*, DK, FCC-YSU, Tsitsernakaberd park, Yerevan, Armenia, deciduous tree stump, November, 2001
- 10902→ Cv/2-1, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, beech tree stump, *Fagus* sp., September, 2014
- 10903→ Cv/2-2, DK, FCC-YSU, Hankavan, Kotayk province, Armenia, beech tree stump, *Fagus* sp., September, 2014
- 10904→ Cv/7, DK, FCC-YSU, lake Parz litch, Dilijan, Tavush province, Armenia, deciduous tree, July, 2016
- 10905→ 53, DK, Fek astel-Behshar, Iran, hornbeam tree, *Carpinus* sp., March, November, 2007

***Trametes villosa* (Sw.) Kreisel ♦**

Տրամետես բրդոս

- 11001→ TV-6*, DK, GU, Goettingen, Germany, October, 2008

***Trametes* sp. 1**

Տրամետես տեսակ 1

- 11101→ Tr/I, DK, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, ash tree stump, *Fraxinus* sp., June, 2015

***Trametes* sp. 2**

Տրամետես տեսակ 2

- 11201→ Tr/II, DK, FCC-YSU, Marmarik village, Kotayk province, Armenia, beech tree, *Fagus* sp., August, 2015

***Trametes* sp. 3**

Տրամետես տեսակ 3

- 11301→ Tr/III, DK, FCC-YSU, lake Parz litch, Dilijan, Tavush province, Armenia, deciduous tree, September, 2015

***Tremella mesenterica* (Schaeff) Retz. ♦**

Դոնդողասունկ ճարնջագույն

- 11401→ 1052, DK, Abas Abad Behshar, Iran, hornbeam tree, *Carpinus* sp., February, 2009

***Volvariella bombycina* (Schaeff.) Singer ☐**

Վոլվարիելա մետաքսյա

- 11501→ Vb/1S, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, white mulberry tree, *Morus alba*, June, 1998
- 11502→ Vb/1C, DK FCC-YSU, Yerevan, Armenia, white mulberry tree, *Morus alba*, June, 1998

***Volvariella volvacea* (Bull.) Singer ♦ ☐**

Վոլվարիելա վոլվային

- 11601→ Vv/3C, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree, July, 2014

**ԳԵՆԵՏԻԿԱԿԱՆ ԱՌԵՆԱԼԱԿԱՆԱԳՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ ԳՄՆՎՈՂ
աբեթասնկերի կուլտուրաներ**

Cultures of bracket fungi under genetic identification

Species 2

- 11701→ II, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, deciduous tree, 2013

Species 3

- 11801→ III, DK, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, poplar tree, *Populus* sp., 2014

Species 6

- 11901→ VI, DK, FCC-YSU, Solak village, Kotayk province, Armenia, white willow stump, *Salix alba*, July, 2015

Species 7

- 12001→ VII, DK, FCC-YSU, Marmarik village, Kotayk province, Armenia, deciduous tree, July, 2015

Species 8

- 12101→ VIII, DK, FCC-YSU, lake Parz litch, Dilijan, Tavush province, Armenia, deciduous tree, October, 2015

Species 9

- 12201→ IX, DK, FCC-YSU, lake Parz litch, Dilijan, Tavush province, Armenia, deciduous tree, October, 2015

Species 10

- 12301→ X, DK, FCC-YSU, lake Parz litch, Dilijan, Tavush province, Armenia, deciduous tree, October, 2015

Species 11

- 12401→ XI, DK, FCC-YSU, lake Parz litch, Dilijan, Tavush province, Armenia, deciduous tree, October, 2015

Species 12

- 12501→ XII, DK, FCC-YSU, near Aghveran resort, Arzakan village, Kotayk province, Armenia, willow tree, *Salix* sp., November, 2015

Species 13

- 12601→ XIII, DK, FCC-YSU, Baghanis, Tavush province, Armenia, beech tree, *Fagus sp.*, July, 2016

Species 14

- 12701→ XIV, DK, FCC-YSU, Baghanis village, Tavush province, Armenia, beech tree, *Fagus sp.*, August, 2016

Species 15

- 12801→ XV, DK, FCC-YSU, lake Parz litch, Dilijan, Tavush province, Armenia, oak tree, *Quercus sp.*, July, 2016

ՄԻԿՐՈՍԿՈՊԻԿ ՍՆԿԵՐԻ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

LIST OF CULTURES OF MICROSCOPIC FUNGI

Acremonium alternatum Link

- 001→ Aca-9, FCC-YSU, Yeraskh village, Ararat province, Armenia, 2000

Alternaria alternata (Fr.) Keissl. ●

- 011→ Ala-4, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, 2000

Aspergillus wentii Wehmer,

- 021→ Asw-9, FCC-YSU, Yeraskh village, Ararat province, Armenia, 2000

Aspergillus sp.

- 031→ As-1, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2016

Bipolaris australiensis (M. B. Ellis) Tsuda & Ueyama ●

- 041→ Ba-8, FCC-YSU, around Geghard monastery, Kotayk province, Armenia, 2000

Bipolaris sorokiniana (Sacc.) Shoemaker ●

- 051→ BY, BU, Bologna, Italy, 2009

Bipolaris sp.

- 061→ B-3, FCC-YSU, Etchmiadzin, Armavir province, Armenia, 2005

Botryotrichum piluliferum Sacc. & Marchal ♀

- 071→ Bp-9, FCC-YSU, Yeraskh village, Ararat province, Armenia, 2000

Cephalotrichum microsporus (Sacc.) P. M. Krik

- 081→ Cm-1, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000

***Ceratorhiza cerealis* (E. P. Hoeven) R. T. Moore ●**

- 091→ Rh-PAP, from weat plant, Papiano field, BU, Bologna, Italy, 1998
- 092→ Rh-CAD, from weat plant, Cadriano field, BU, Bologna, Italy, 1998

***Chaetomium globosum* Kunze ex Fr.**

- 101→ Chg-11, FCC-YSU, Artashat, Ararat province, Armenia, 2000

***Chrysosporium* anamorph of *Arthroderma cuniculi* C. O. Dawson ♣**

- 111→ Cha-2120, FCC-YSU, Armenia, 2001

***Chrysosporium* anamorph of *Gymnoascus demonbreunii* Ajello & C. L. Cheng ♣**

- 121→ Chg-1110, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001

***Chrysosporium keratinophilum* D. Frey & J. W. Carmich. ♣**

- 131→ Chk-224, FCC-YSU, around Geghard monastry, Kotayk province, Armenia, 2000
- 132→ Chk-350, FCC-YSU, Yeraskh village, Ararat province, Armenia, 2000
- 133→ Chk-1230, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2000
- 134→ Chk-1231, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2000
- 135→ Chk-1430, FCC-YSU, Abovyan, Kotayk province, Armenia, 2000
- 136→ Chk-1510, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000
- 137→ Chk-1520, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000
- 138→ Chk-2010, FCC-YSU, Armenia, 2000

***Chrysosporium indicum* (H. S. Randhawa & R. S. Sandhu) Garg ♣**

- 141→ Chi-511, FCC-YSU, Charentzavan, Kotayk province, Armenia, 2001
- 142→ Chi-521, FCC-YSU, Charentzavan, Kotayk province, Armenia, 2001

***Chrysosporium tropicum* J. W. Carmich. ♣**

- 151→ Cht-721, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001
- 152→ Cht-1810, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001

- 153→ Cht-1830, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001
- 154→ Cht-1870, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001

***Chrysosporium xerophilum* (Pitt) Pitt ♣**

- 161→ Chx-752, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001
- 162→ Chx-1012, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001
- 163→ Chx-1021, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001

***Cladosporium herbarum* (Pers.) Link**

- 171→ Clh-1, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001

***Clonostachys rosea* f. *catenulata* (J. C. Gilman & E. V. Abbott)
Schroers**

- 181→ Cr-4, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, 2000

***Fusarium culmorum* (W. G. Sm.) Sacc. ●**

- 191→ LM 20.91, from weat plant, Ozzano field, BU, Bologna, Italy, 1991
- 192→ Fc-2, BU, Bologna, Italy, 2009

***Fusarium verticillioides* (Sacc.) Nirenberg ●**

- 201→ Fv-1, FCC-YSU, Charentsavan, Kotayk province, Armenia, 2000

***Fusarium oxysporum* Schleidl. ●**

- 211→ FyT 01134, isolated from tomato roots, K.U. Leuven, Belgium, 2003
- 212→ Fo-1, isolated from *Albizzia julibrissin*, Iran, 2009

***Fusarium subglutinans* (Wollenw. & Reinking) P. E. Nelson
Toussoun & Marasas ●**

- 221→ Fs-II, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000

***Fusarium tricinctum* (Corda) Sacc.**

- 231→ Ft-4, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, 2000

***Fusarium sp. 1* ●**

- 241→F-1, FCC-YSU, Etchmiadzin, Armavir province, Armenia, 2005

***Fusarium sp. 2* ●**

- 251→F-2, FCC-YSU, Etchmiadzin, Armavir province, Armenia, 2005

***Fusarium sp. 3* ●**

- 261→F-3, FCC-YSU, Etchmiadzin, Armavir province, Armenia, 2005

***Fusarium sp. 4* ●**

- 271→F-4, FCC-YSU, Etchmiadzin, Armavir province, Armenia, 2005

***Fusarium sp. 5* ●**

- 281→F-5, FCC-YSU, Etchmiadzin, Armavir province, Armenia, 2005

***Fusarium sp. 6* ●**

- 291→F-6, FCC-YSU, Etchmiadzin, Armavir province, Armenia, 2005

***Gaeumannomyces tritici* (Arx & D. L. Olivier) (J. Walker) Hern.-Restr. & Crous ●**

- 301→Ggh 06, BU, Bologna, Italy, 2009

***Geomyces pannorum* var. *pannorum* (MB#417798)**

- 311→Gp-1, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000

***Gliocladium roseum* Bainier Ø**

- 321→GR 174, from Ozzano field soil, BU, Bologna, Italy, 2000

***Humicola grisea* Traaen [MB#148670]**

- 331→Hug-2, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000

***Microsporum gypseum* (E. Bodin) Guiart & Grigoraki ♠**

- 341→Mg-842, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001

- 342→ Mg-852, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001
- 343→ Mg-921, FCC-YSU, Yerevan, Armenia, 2001
- 344→ Mg-1313, FCC-YSU, Artashat, Ararat province, Armenia, 2001
- 345→ Mg-1432, FCC-YSU, Abovyan, Kotayk province, Armenia, 2001

***Myceliophthora* anamorph of *Ctenomyces serratus* ♀**

- 351→ Myc-920, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000
- 352→ Myc-1020, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000
- 353→ Myc-1310, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000

***Myceliophthora vellerea* (Sacc. & Speg.) Oorschot ♀**

- 361→ Myv-1621, FCC-YSU, Hrazdan, Kotayk province, Armenia, 2001

***Penicillium aurantiogriseum* Dierckx**

- 371→ Pea-1, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000

***Penicillium aurantiogriseum* var *aurantiogriseum* [MB#418219] (*P. puberulum*)**

- 381→ Pep-9, FCC-YSU, Yeraskh, Ararat province, Armenia, 2000

***Penicillium brevicompactum* Dierckx**

- 391→ Peb-4, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, 2000

***Penicillium canescens* Sopp**

- 401→ Pec-4, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, 2000

***Penicillium griseofulvum* Dierckx**

- 411→ Peg-1, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000

***Penicillium viridicatum* Westling**

- 421→ Pev-1, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000

***Penicillium* sp.**

- 431→ Pe-8, FCC-YSU, around Geghard monastery, Kotayk province, Armenia, 2000

***Pestalotiopsis funereoides* Steyaert •**

- 441→ Pf-I, isolated from *Sequoia sempervirens*, Iran, 2009

***Pochonia chlamydosporia* (Goddard) Zare & W. Gams**

- 451→ Pch-4, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, 2001

***Purpureocillium lilacinum* (Thom) Luangsa-ard, Houbraken, Hywel-Jones & Samson**

- 461→ PI-1, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000

***Stachybotrys chartarum* (Ehrenb.) S. Hughes**

- 471→ Sch-11, FCC-YSU, Artashat, Ararat province, Armenia, 2000

***Talaromyces flavus* (Klöcker) Stolk & Samson**

- 481→ Taf-5, FCC-YSU, Tsaghkadzor, Kotayk province, Armenia, 2000

***Trichoderma asperellum* Samuels, Lieckf. & Nirenberg Ø**

- 491→ FyT 22202, origin country Vietnam, K.U. Leuven, Belgium, 2003

***Trichoderma harzianum* Rifai Ø**

- 501→ ITEM 309, from Apulia soil, BU, Bologna, Italy, 2000
- 502→ Th 88.11, from Emilia Romagna soil, BU, Bologna, Italy, 2000

***Trichoderma pseudokoningii* Rifai Ø**

- 511→ Th 88.9, from Norway soil, BU, Bologna, Italy, 2000

***Trichoderma viride* Pers. Ø**

- 521→ Th 288.95, from Emilia Romagna soil, BU, Bologna, Italy, 2000

***Trichophyton ajelloi* var. *ajelloi* [MB#429921] ♣**

- 531→ Tra-320, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000
- 532→ Tra-410, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000
- 533→ Tra-420, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000
- 534→ Tra-510, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000
- 535→ Tra-520, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2000
- 536→ Tra-1210, FCC-YSU, Armenia, 2001
- 537→ Tra-1220, FCC-YSU, Armenia, 2001

***Trichophyton terrestrre* Durie & D. Frey ♣**

- 541→ Trt-542, FCC-YSU, Charentzavan, Kotayk province, Armenia, 2000
- 542→ Trt-931, FCC-YSU, Armenia, 2000
- 543→ Trt-1010, FCC-YSU, Armenia, 2000
- 544→ Trt-1431, FCC-YSU, Artashat, Ararat province, Armenia, 2001

***Trichophyton sp.* ♣**

- 551→ Tr-152, FCC-YSU, Aragatsotn province, Armenia, 2001

***Ulocladium atrum* Preuss**

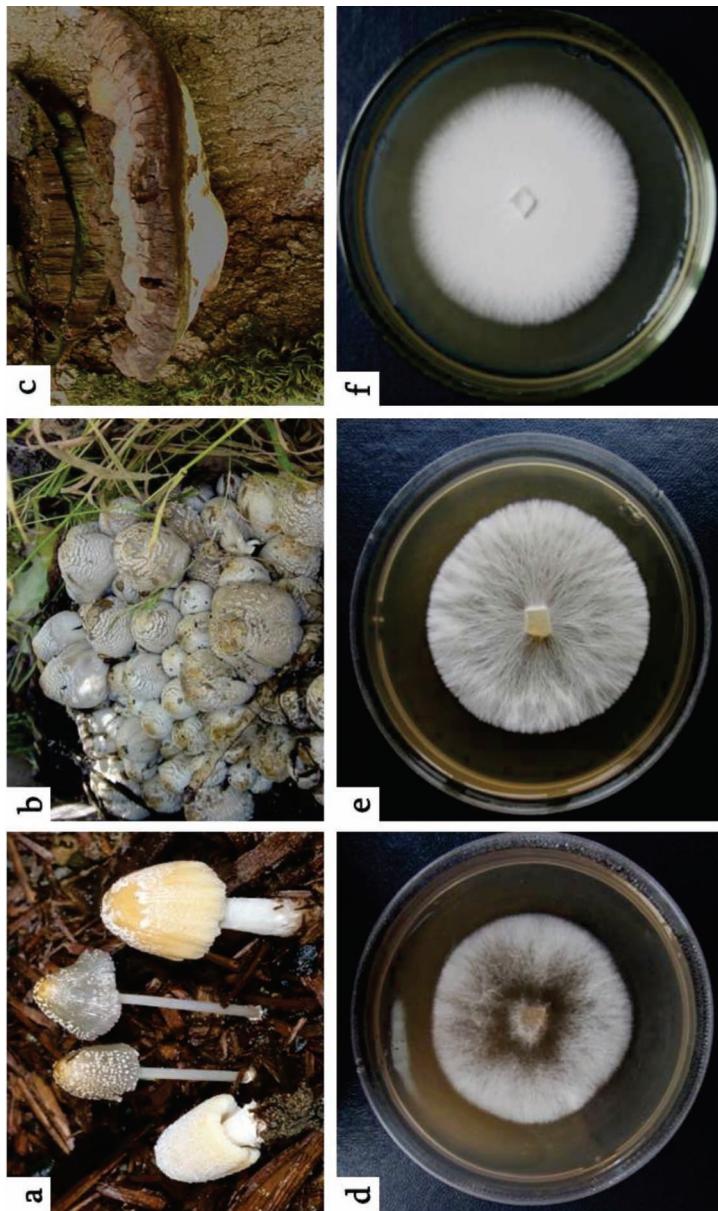
- 561→ Ula-6, FCC-YSU, Abovyan, Kotayk province, Armenia, 2001

ԳԼՈՒԽ 3

ՄԻՑԵԼԻԱԼ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՆԵՐԻ ԱՏԼԱՍ

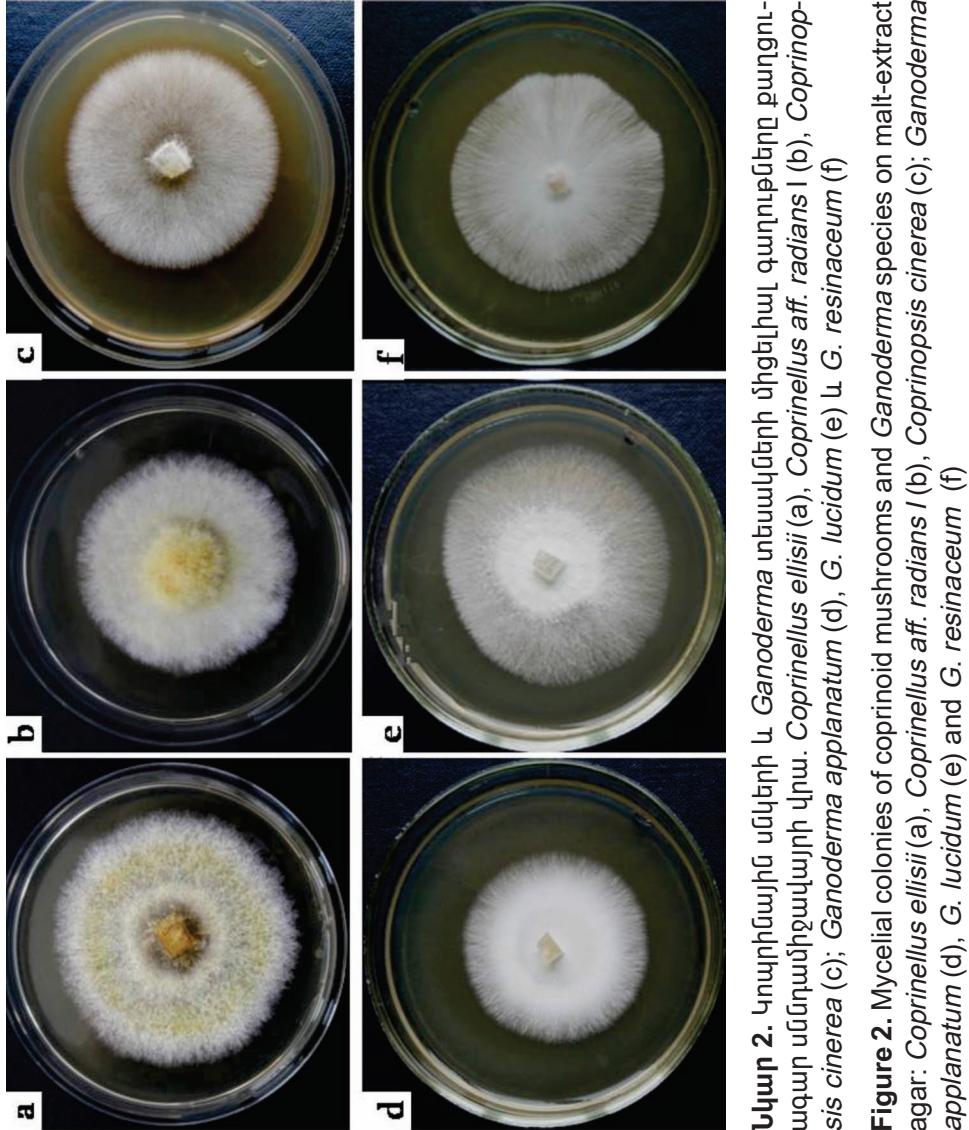
CHAPTER 3

ATLAS OF MYCELIAL CULTURES

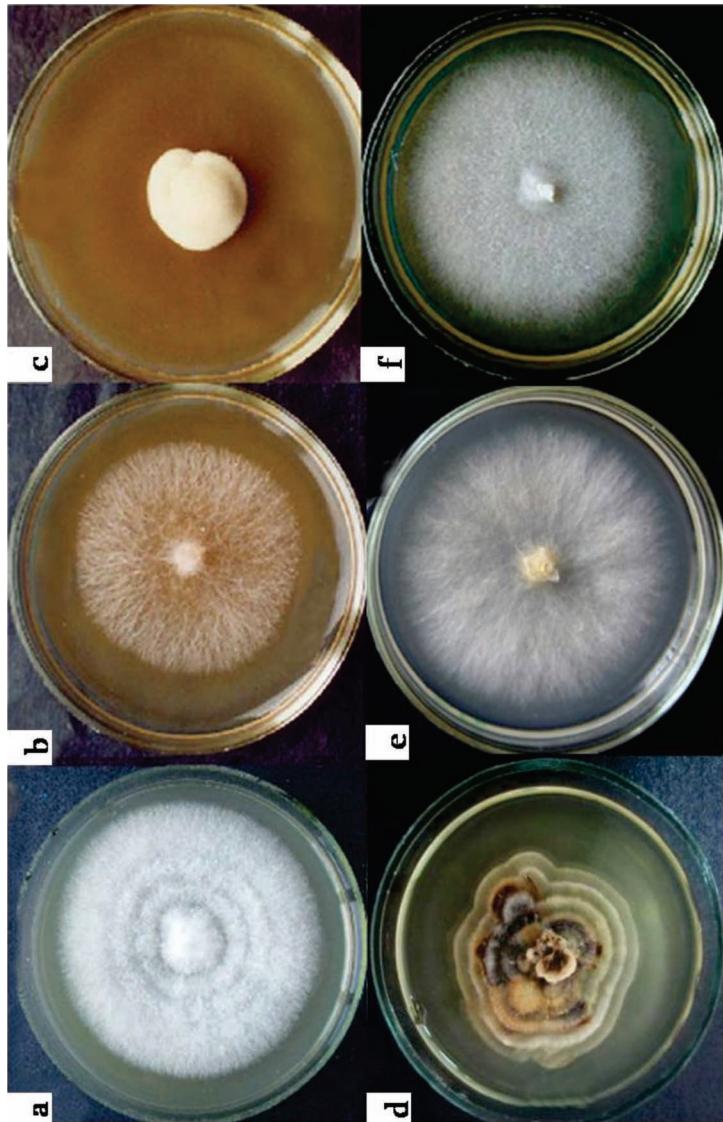
Նկար 1. Հայաստանում առաջին անգամ նկարագրված ազարիկոմիցետային սնկերի պտղամարմինները և զաղոթմեղը. *Coprinellus flocculosus* (a,d), *Coprinopsis strossmayeri* (b,e) և *Ganoderma adspersum* (c,f) (Badalyan et al., 2011; 2012)

Figure 1. The fruiting bodies and colonies of Agaricomycetes species originally described in Armenia: *Coprinellus flocculosus* (a,d), *Coprinopsis strossmayeri* (b,e) and *Ganoderma adspersum* (c,f) (Badalyan et al., 2011a; 2012)

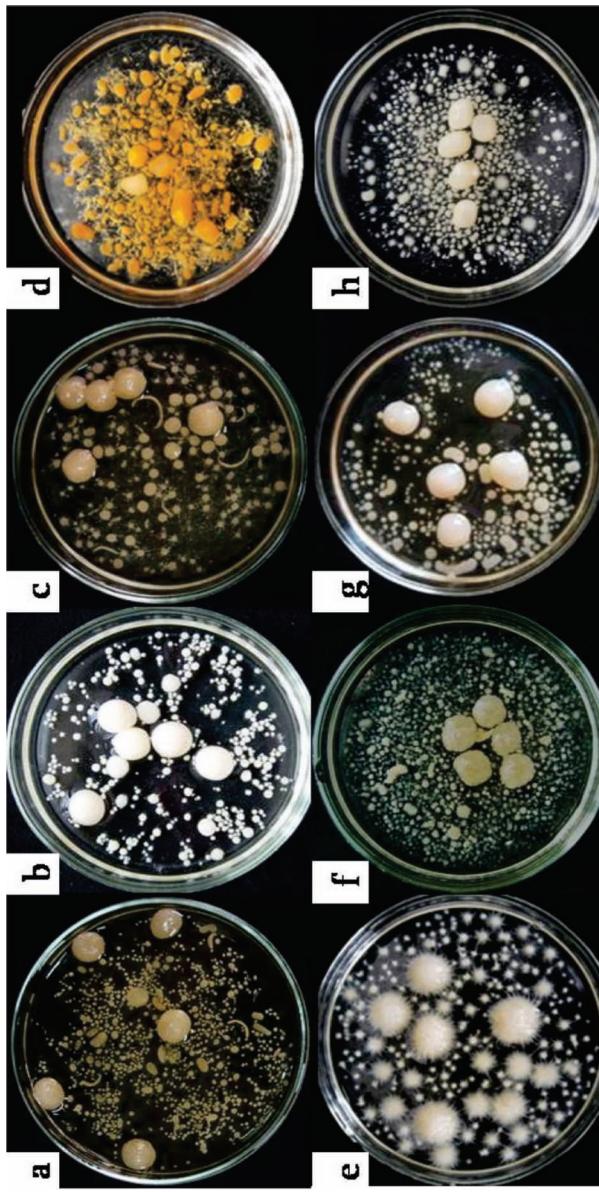
Նկար 2. Կոպրինային սմերին և *Ganoderma* տեսակների միցելիալ զաղութեները քաղցուազար սմերին հրապարակված վեա. *Coprinellus ellisii* (a), *Coprinellus aff. radians* I (b), *Coprinopsis cinerea* (c); *Ganoderma applanatum* (d), *G. lucidum* (e) և *G. resinaceum* (f)

Figure 2. Mycelial colonies of coprinoid mushrooms and *Ganoderma* species on malt-extract agar: *Coprinellus ellisii* (a), *Coprinellus aff. radians* I (b), *Coprinopsis cinerea* (c); *Ganoderma applanatum* (d), *G. lucidum* (e) and *G. resinaceum* (f)

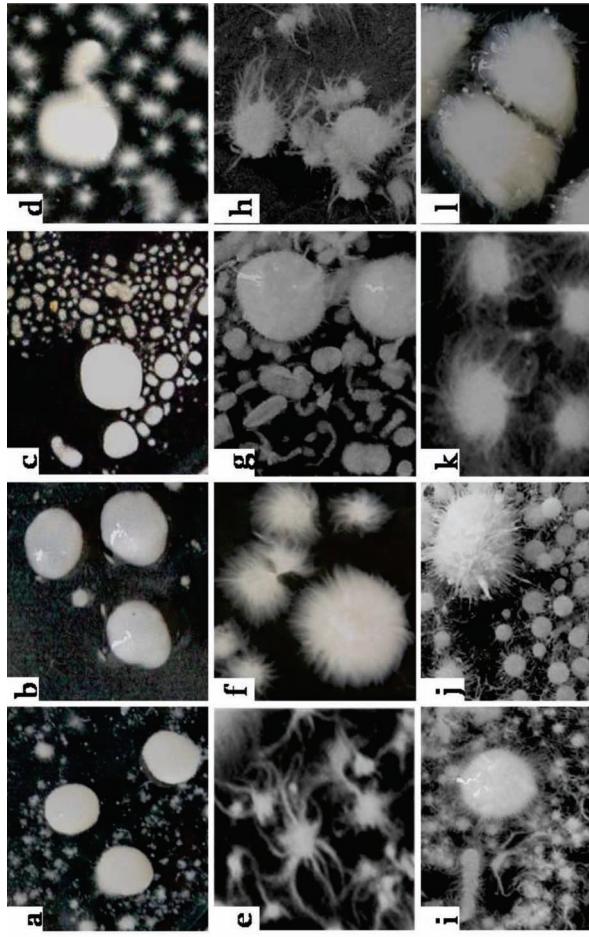
Նկար 3. Որոշ ազարկվածիցների միջելիալ զաղութբները քաղցու-պարտ սմբուդմիջավայրի վրա. *Pleurotus ostreatus* (a), *Volvariella bombycina* (b), *Suillus luteus* (c), *Armillaria mellea* (d), *Coprinellus micaceus* (e) և *Flammulina velutipes* (f)

Figure 3. Mycelial colonies of Agaricomycetes fungi on malt-extract agar: *Pleurotus ostreatus* (a), *Volvariella bombycina* (b), *Suillus luteus* (c), *Armillaria mellea* (d), *Coprinellus micaceus* (e) and *Flammulina velutipes* (f)

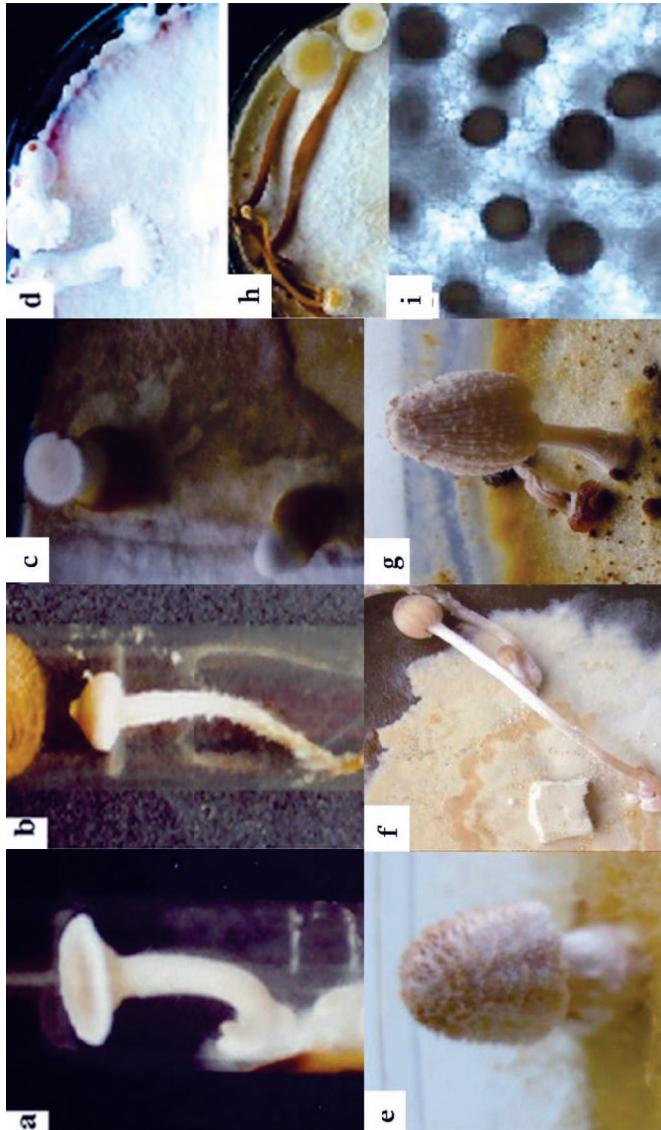
Նկար 4. Ողոշ պոլիսպորային սմերին միցելիալ պելետները խորպակված կուլտուրայում (pH 5, 25 °C, 200 պտ/լուս). *Fomes fomentarius* (a), *Daedalea quercina* (b), *Fomitopsis pinicola* (c), *Laetiporus sulphureus* (d), *Piptoporus betulinus* (e), *Ganoderma lucidum* (f), *G. applanatum* (g) և *G. adspersum* (h)

Figure 4. Mycelial pellets of several polypores in submerged culture (pH 5, 25 °C, 200 rpm): *Fomes fomentarius* (a), *Daedalea quercina* (b), *Fomitopsis pinicola* (c), *Laetiporus sulphureus* (d), *Piptoporus betulinus* (e), *Ganoderma lucidum* (f), *G. applanatum* (g) and *G. adspersum* (h)

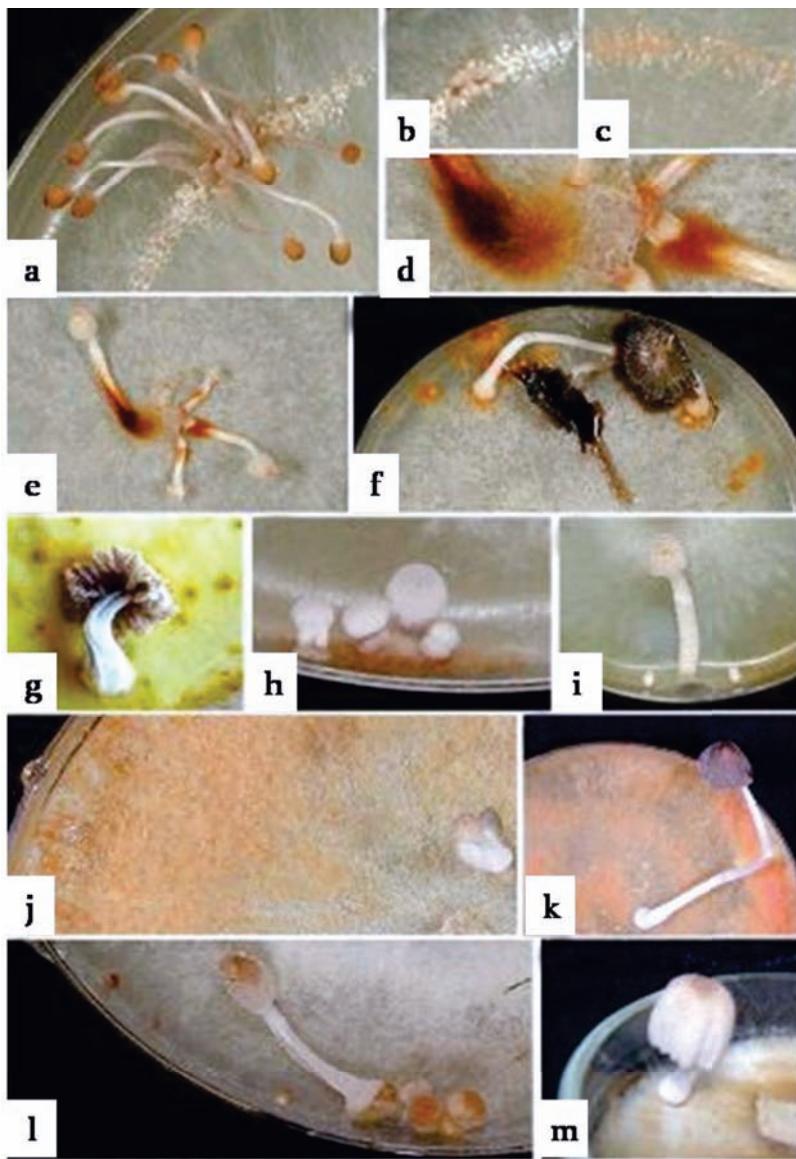
Ակար 5. Կոպրինուախս սմերի միցելիալ պահանջման խորքային կրվալուրայում (pH 5, 25 °C, 200 պտ/րոպ). *Coprinus comatus* (a), *Coprinopsis strossmayeri* (b), *Coprinopsis atramentaria* (c), *Coprinopsis cinerea* (d), *Coprinellus curtus* (e), *Coprinellus micaceus* (f), *Coprinellus domesticus* (g), *Coprinellus disseminatus* (h), *Coprinellus ellisii* (i), *Coprinellus xanthothrix* (j), *Coprinellus aff. radians* I (k) and *Coprinellus flocculosus* (l)

Figure 5. Mycelial pellets of coprinoid mushrooms in submerged culture (pH 5, 25 °C, 200 rpm): *Coprinus comatus* (a), *Coprinopsis strossmayeri* (b), *Coprinopsis atramentaria* (c), *C. opinopsis cinerea* (d), *Coprinellus curtus* (e), *Coprinellus micaceus* (f), *Coprinellus domesticus* (g), *Coprinellus disseminatus* (h), *Coprinellus ellisii* (i), *Coprinellus xanthothrix* (j), *Coprinellus aff. radians* I (k) and *Coprinellus flocculosus* (l)

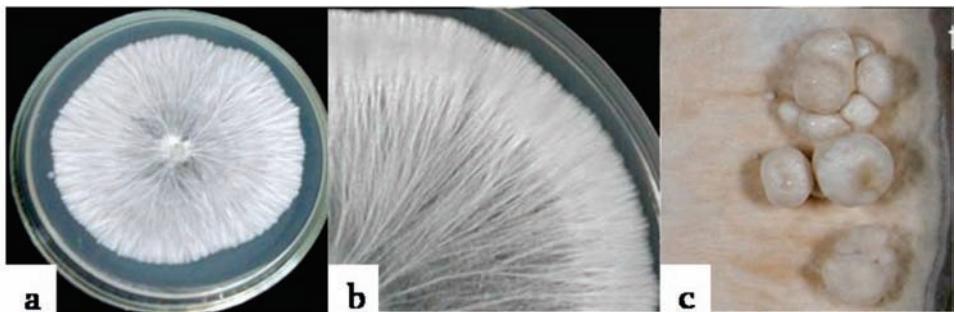
Ակար 6. Պատղամարմներ՝ տելոմորֆներ *Lentinus tigrinus* (ա), *Pholiota populnea* (բ), *Ganoderma lucidum* (ց), *Schizophyllum commune* (ը), *Coprinellus aff. radians* III (է), *Coprinellus bisporus* (ֆ), *Coprinellus xanthothrix* (ց), *Flammulina velutipes* (հ) և սկլերոցիումներ՝ *Coprinopsis cinerea* (ի) կուլտուրաներուն

Figure 6. Fruiting bodies (teleomorphs) in *Lentinus tigrinus* (a), *Pholiota populnea* (b), *Ganoderma lucidum* (c), *Schizophyllum commune* (d), *Coprinellus aff. radians* III (e), *Coprinellus bisporus* (f), *Coprinellus xanthothrix* (g), *Flammulina velutipes* (h) and sclerotia in *Coprinopsis cinerea* (i) cultures

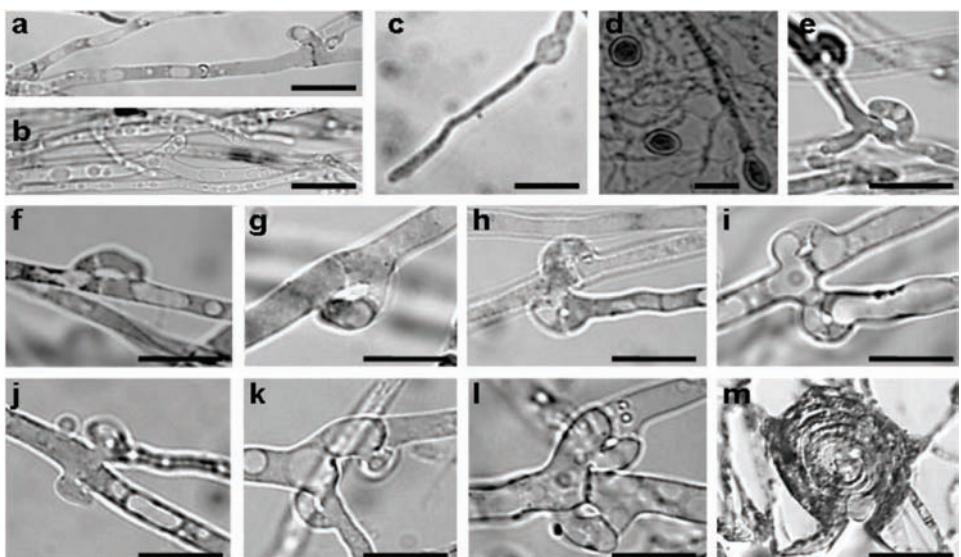
Նկար 7. *Ozonium* տիպի միցելիում՝ անամորֆ, պրիմորդիումներ և պտղամարմիններ *Coprinellus* տեսակների կուլտուրաներում. *C. curtus* (a-c); *C. domesticus* (d-f); *C. ellisii* (g); *C. micaceus* (h,i); *C. aff. radians* II C35 (j,k) և *C. xanthothrix* (l,m) (Badalyan et al., 2011b)

Figure 7. *Ozonium*-type mycelia (anamorph), primordia and fruiting bodies in cultures of *Coprinellus* species: *C. curtus* C71 (a-c); *C. domesticus* C72 (d-f); *C. ellisii* C140 (g); *C. micaceus* SII; (h,i); *C. aff radians* II C35 (j,k); *C. xanthothrix* C144 (l,m) (Badalyan et al., 2011b)

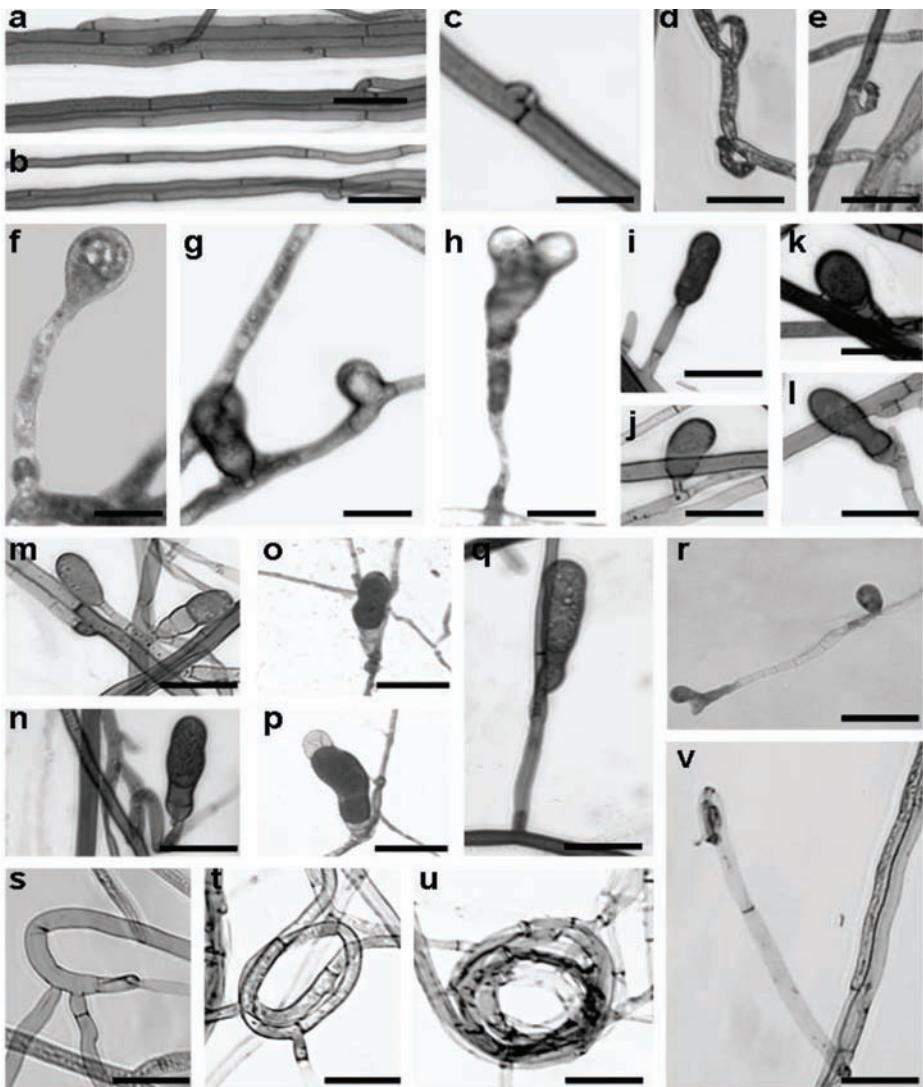
Նկար 8. *Coprinopsis strossmayeri* գաղութը (a,b) և պրիմորդիումները (c) քաղցու-ագար սննդամիջավայրի վրա (Badalyan et al., 2011a)

Figure 8. Colony morphology (a,b) and primordia (c) of *Coprinopsis strossmayeri* on malt-extract agar medium (Badalyan et al., 2011a)

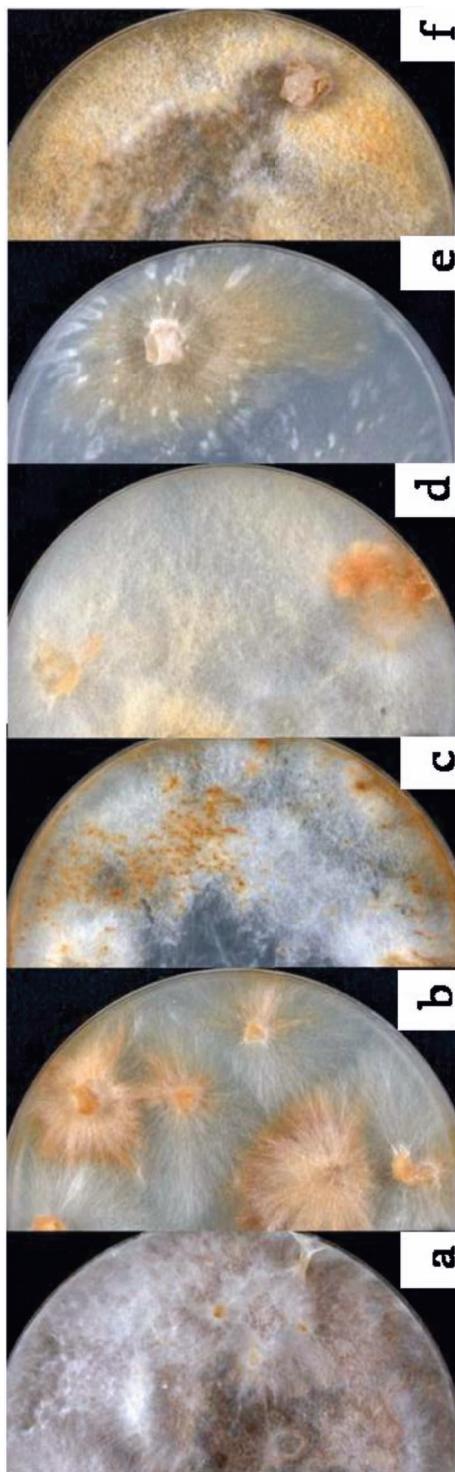
Նկար 9. *Coprinopsis strossmayeri* միցելիումի միկրոմորֆոլոգիական առանձնահատկությունները քաղցու-ագար սննդամիջավայրի վրա. վակուուլացված և գրանուլացված հիֆեր (a,b), քլամիդոսպորներ (c,d), հիֆային ճարմանդներ (e-l), հիֆային օղակ (m): Մասշտաբը՝ (e-m) 10 մկմ, (a-c) 20 մկմ և (d) 40 մկմ (Badalyan et al., 2011a)

Figure 9. Micromorphological features of mycelium of *Coprinopsis strossmayeri* on malt-extract agar medium: vacuolated and granulated hyphae (a,b); chlamydospores (c,d); hyphal clamps (e-l); hyphal loop (m). Size bars correspond to (e–m) 10 μm , (a–c) 20 μm , and (d) 40 μm , respectively (Badalyan et al., 2011a)

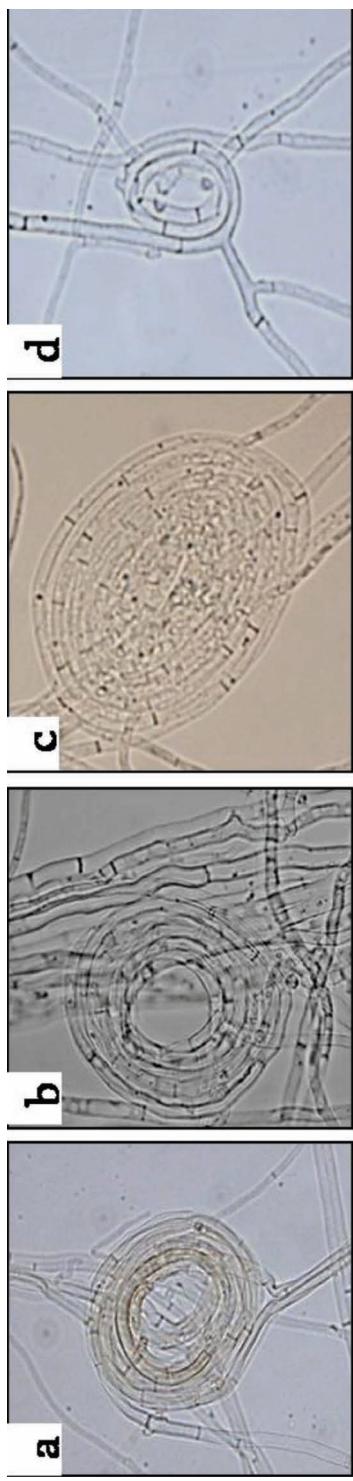
Նկար 10. *Coprinellus aff. radians* I տեսակի (շտամ 1-2PS) միցելիումի կառուցվածքները. առանց ճարմանդմերի հիֆեր (a,b), կեղծ ճարմանդմեր (c–e), հիֆային փքուններ (f–h) և ալոցիստեր (i–r), հիֆային օղակների առաջացում (s–u), միցելիալ հիֆոցիսան (v): Մասշտաբ՝ (c, f–h) 10 մկմ, (d,e, i–n, q–v) 20 մկմ և (a, b, o, p) 50 մկմ (Badalyan et al., 2011a)

Figure 10. Micromorphological structures of mycelium of *Coprinellus aff. radians* I (strain 1-2PS): (a, b) clampless mycelia, (c–e) pseudoclamps, (f–h) hyphal swellings, and (i–r) allocysts of different ages, (s–u) formation of hyphal loops, and (v) mycelial hyphocystidia. Size bars correspond to (c, f–h) 10 μm , (d,e, i–n, q–v) 20 μm , and (a,b,o,p) 50 μm , respectively (Badalyan et al., 2011a)

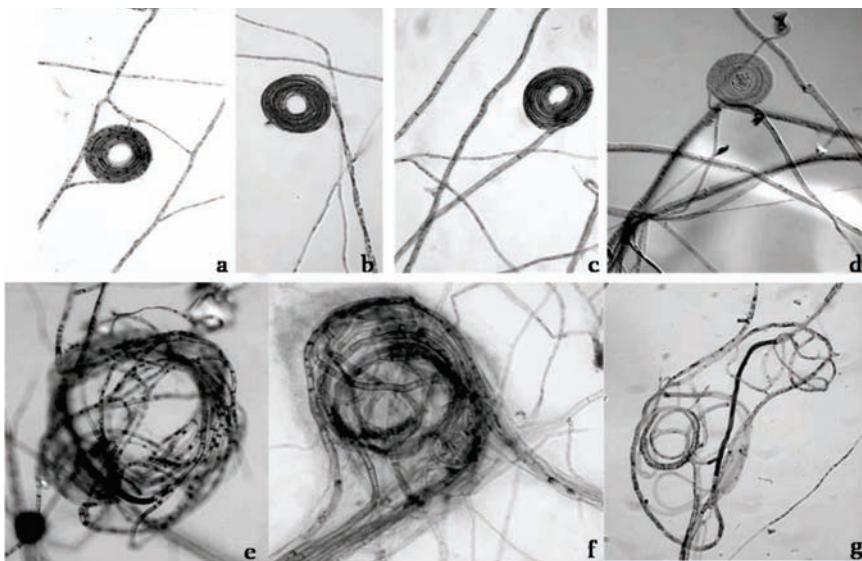
Ական 11. Ozonium սիրու միջնական ստորև պահանջված են. *C. disseminatus* Cd-30 (a) և C50 (b); *C. ellisii* C140 (c); *C. curtus* C22 (d); *C. radians* III Cb1 (e)

Figure 11. Ozonium type mycelium (sterile anamorph) in *Coprinellus* species: *C. disseminatus* Cd-30 (a) and C50 (b); *C. ellisii* C140 (c); *C. radians* C22 (d); *C. curtus* C311 (e) and *C. aff. radians* III Cb1 (f)

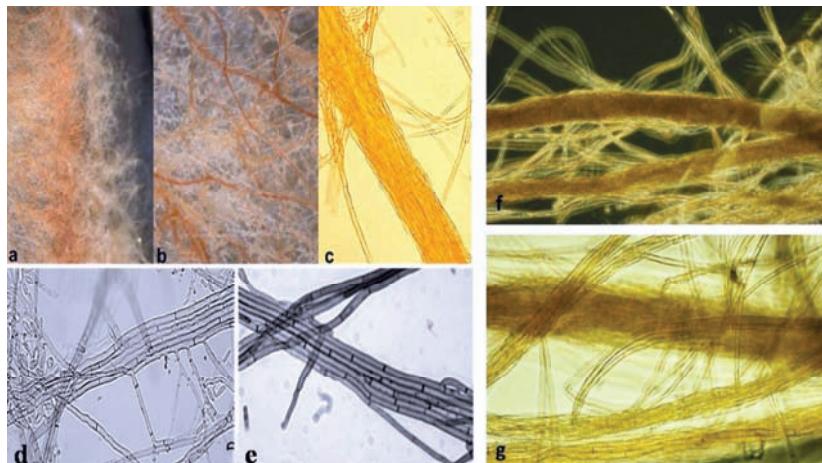
Ակար 12. Ozonium հիֆային օդակների *Coprinellus* սեռակաների մոտ. *C. disseminatus* (ա, ծ), *C. domesticus* (ի) և *C. xanthothrix* (ը)

Figure 12. Ozonium hyphal loops in *Coprinellus* species: *C. disseminatus* (a,d), *C. domesticus* (b) and *C. xanthothrix* (c)

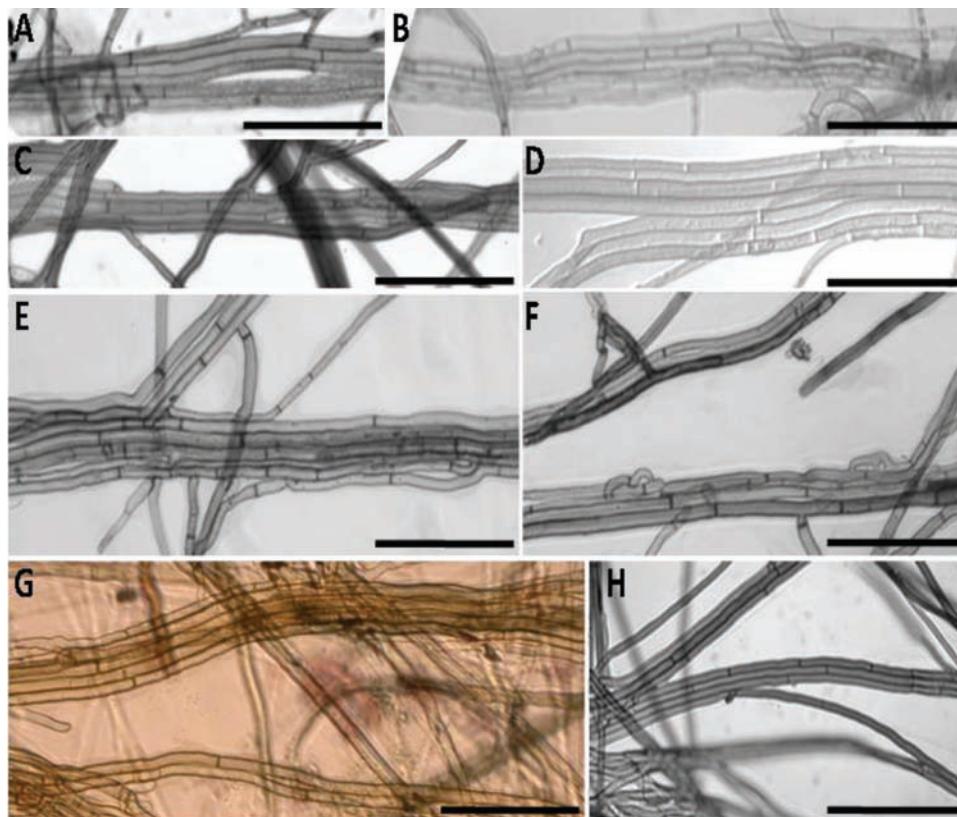
Նկար 13. *Ozonium* կանոնավոր (a-d) և անկանոն (e-g) հիֆային օղակներ՝ *Coprinellus* տեսակների մոտ. *C. flocculosus* (a,c,e,g), *C. curtus* (b), *C. micaceus* (d) և *C. domesticus* (f)

Figure 13. *Ozonium* regular hyphal loops (a-d) and hyphal networks (e-g) in *Coprinellus* species: *C. flocculosus* (a,c,e,g), *C. curtus* (b), *C. micaceus* (d) and *C. domesticus* (f)

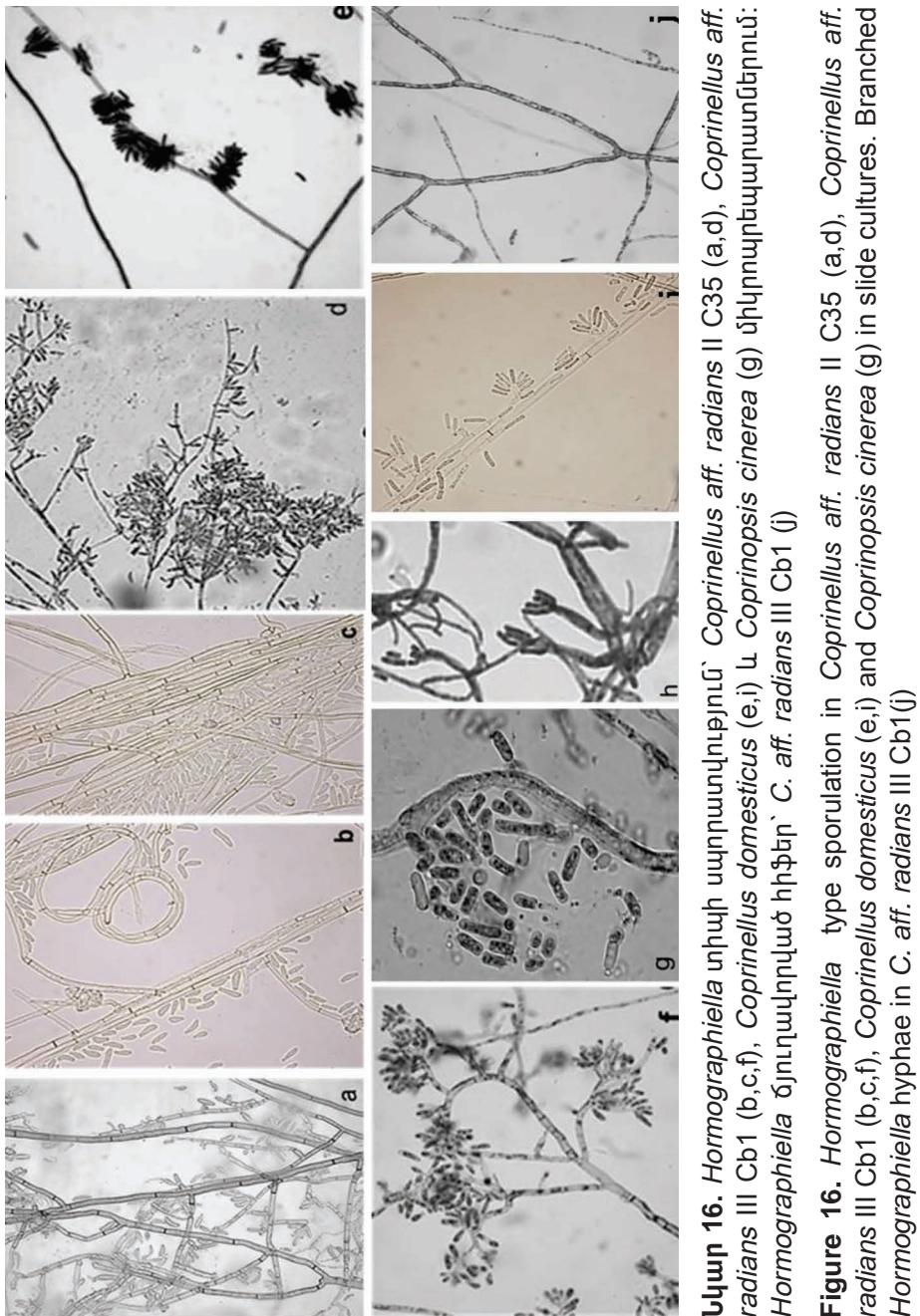
Նկար 14. *Ozonium* տիպի միցելիում՝ *Coprinellus ellisii* (a-d) և *Coprinellus radians* (e-g) տեսակների մոտ քաղցու-ագար սննդամիջավայրի վրա (a-e,f,g) և միկրոպրեպարատներում (d,e)

Figure 14. *Ozonium* type mycelium in *Coprinellus ellisii* (a-d) and *Coprinellus radians* (e-g) on malt-extract agar (a-e,f,g) and in slide cultures (d,e)

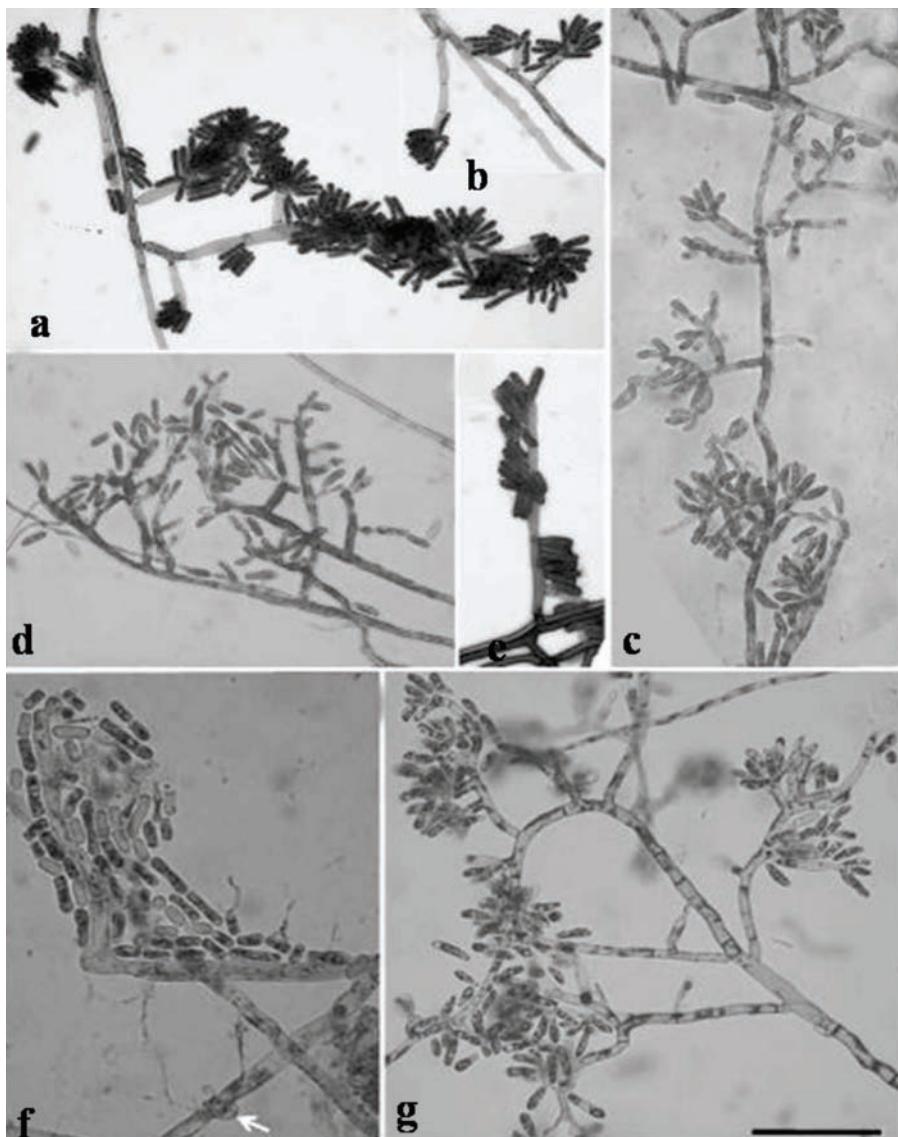
Նկար 15. *Ozonium* տիպի միցելիում՝ *Coprinellus* տեսակների միկրոպրեպարատներում. *C. curtus* C311 (A), *C. domesticus* C72 (B), *C. ellisii* C140 (C), *C. micaceus* 1-OH (D), *C. radians* C22 (E-G), *C. xanthothrix* C482 (H). Մասշտաբը՝ 100 մկմ (Badalyan et al., 2011b)

Figure 15. Ozonium-type mycelium in slide cultures of *Coprinellus* species. *C. curtus* C311 (A), *C. domesticus* C72 (B), *C. ellisii* C140 (C), *C. micaceus* 1-OH (D), *C. radians* C22 (E-G), *C. xanthothrix* C482 (H). Size bar 100 µm (Badalyan et al., 2011b)

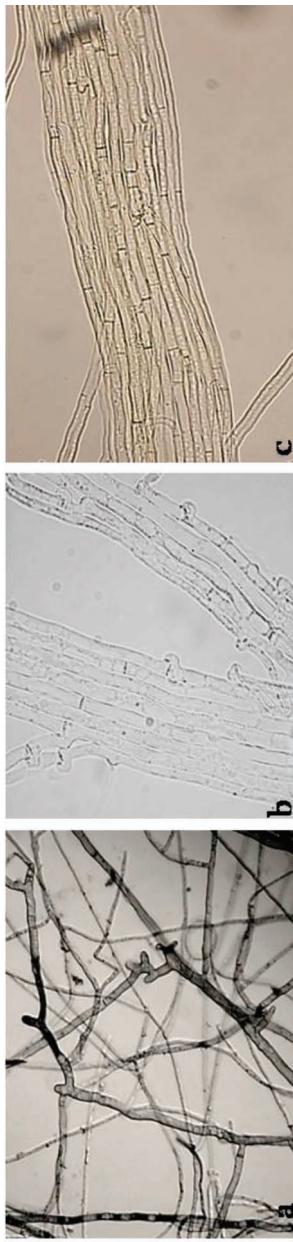
Ակար 16. Hormographiella սիհալի սպորատվություն՝ *Coprinellus aff. radians* II C35 (a,d), *Coprinellus aff. radians* III Cb1 (b,c,f), *Coprinellus domesticus* (e,i) և *Coprinopsis cinerea* (g) միկոսպորատներում: *Hormographiella* ծյուղավորված հիթեր՝ *C. aff. radians* III Cb1 (j)

Figure 16. Hormographiella type sporulation in *Coprinellus aff. radians* II C35 (a,d), *Coprinellus aff. radians* III Cb1 (b,c,f), *Coprinellus domesticus* (e,i) and *Coprinopsis cinerea* (g) in slide cultures. Branched *Hormographiella* hyphae in *C. aff. radians* III Cb1(j)

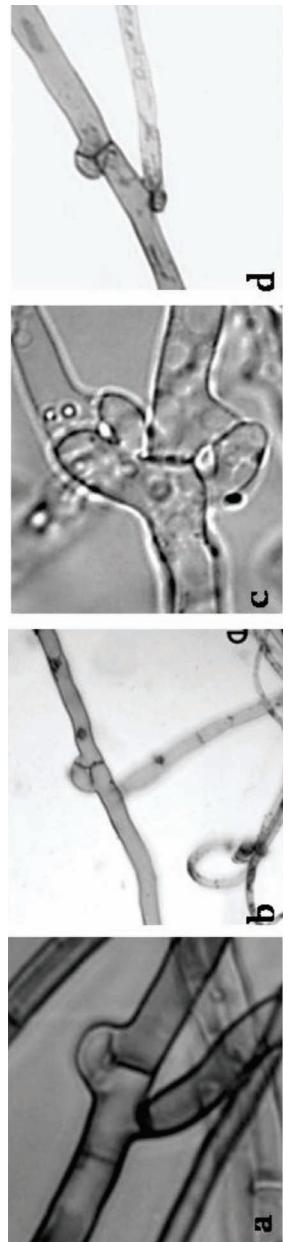
Նկար 17. *Hormographiella* տիպի սպորատվություն՝ *Coprinellus domesticus* C72 (a,b), *Coprinellus* aff. *radians* II C35 (c), *Coprinellus ellisii* C140 (d), *Coprinellus xanthothrix* C482 (e), *Coprinopsis cinerea* C344 (f) և *Coprinellus* aff. *radians* III Cb1 (g) շտամների մոտ: Մասշտաբ՝ 50 մկմ (Badalyan et al., 2011b)

Figure 17. *Hormographiella* type sporulation in *Coprinellus domesticus* C72 (a,b), *Coprinellus* aff. *radians* II C35 (c), *Coprinellus ellisii* C140 (d), *Coprinellus xanthothrix* C482 (e), *Coprinopsis cinerea* C344 (f), and *Coprinellus* aff. *radians* III Cb1 (g) strains. Size bars 50 µm (Badalyan et al., 2011b)

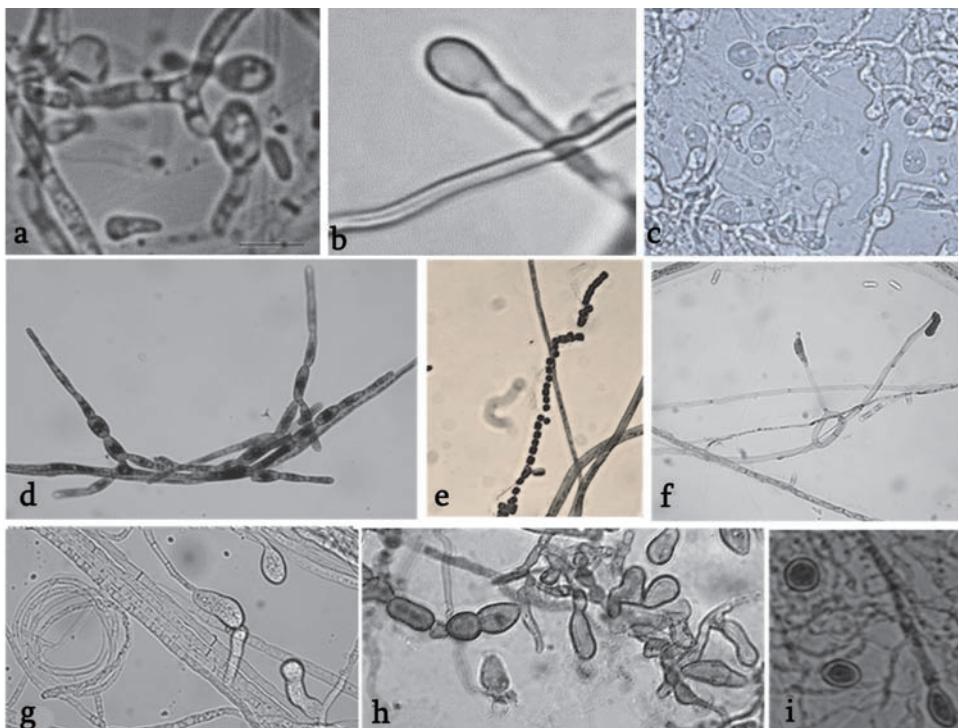
Նկար 18. Դիկարիոնային միցելիում՝ *Coprinus (C. comatus)* (a), *Coprinopsis (C. lagopus)* (b) և *Coprinellus (C. radians)* (c) կլատերի տեսակների մոտ

Figure 18. Dikaryotic mycelia of species from clades *Coprinus (C. comatus)* (a), *Coprinopsis (C. lagopus)* (b) and *Coprinellus (C. radians)* (c)

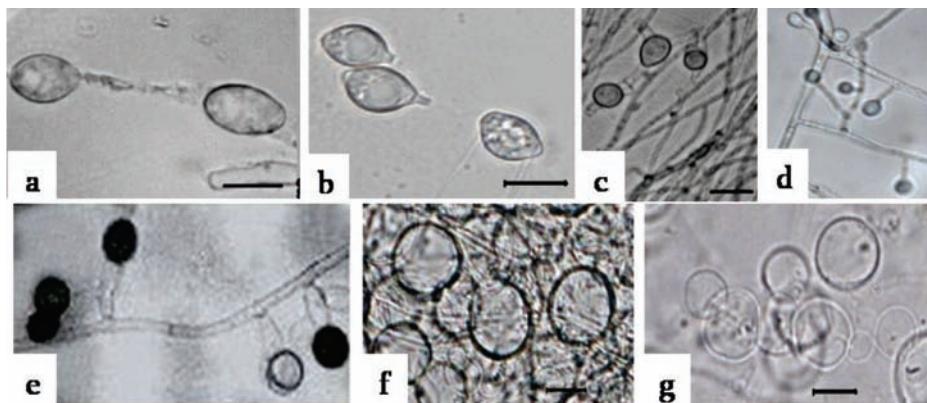
Նկար 19. Դիֆային ճարմանման՝ *Coprinellus disseminatus* (a), *Coprinus comatus* (b), *Coprinopsis strossmayeri* (c) և *Coprinopsis cinerea* (d) տեսակների մոտ

Figure 19. Hyphal clamps in *Coprinellus disseminatus* (a), *Coprinus comatus* (b), *Coprinopsis strossmayeri* (c) and *Coprinopsis cinerea* (d)

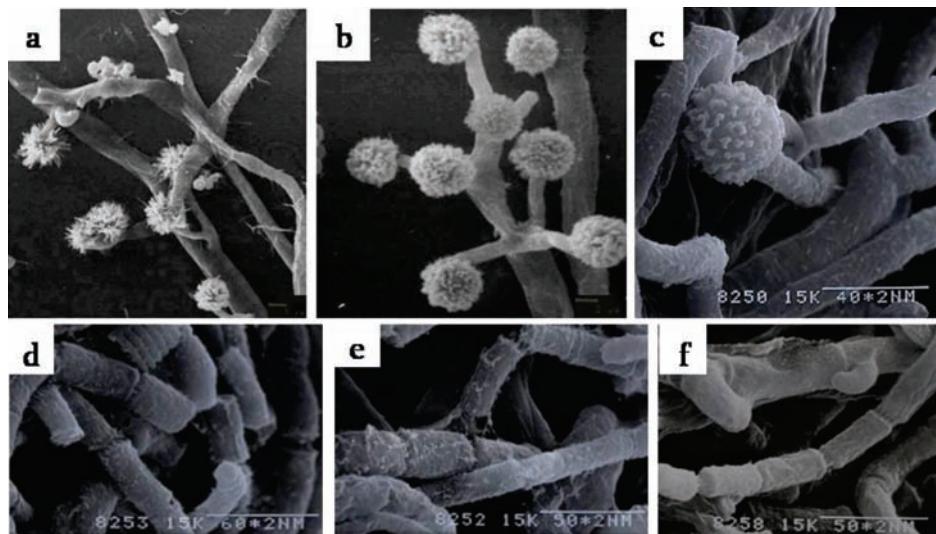
Նկար 20. Քլամիդոսպորներ՝ *Coprinellus xanthothrix* (a), *Coprinellus bisporus* (h), *Coprinopsis strossmayeri* (i), ատիպիկ քլաստիկ քլամիդոսպորներ *Coprinopsis cothurnata* (d), թալիկ արթրոսպորներ *Coprinopsis lagopus* (e), հիֆային ապիկալ փջում *C. xanthothrix* (b), հիֆոցիստեր *Coprinellus domesticus* (f), ալոցիստեր *Coprinellus bisporus* (c) և *Coprinellus radians* (g) տեսակների կուլտուրաներում

Figure 20. Chlamydospores in cultures of *Coprinellus xanthothrix* (a), *Coprinellus bisporus* (h), *Coprinopsis strossmayeri* (i), blastoconidia-like chlamydospores in *Coprinopsis cothurnata* (d), thallic arthrospores in *Coprinopsis lagopus* (e), hyphal apical swelling in *C. xanthothrix* (b), hypocysts in *Coprinellus domesticus* (f), allocysts in *Coprinellus bisporus* (c) and *Coprinellus radians* (g)

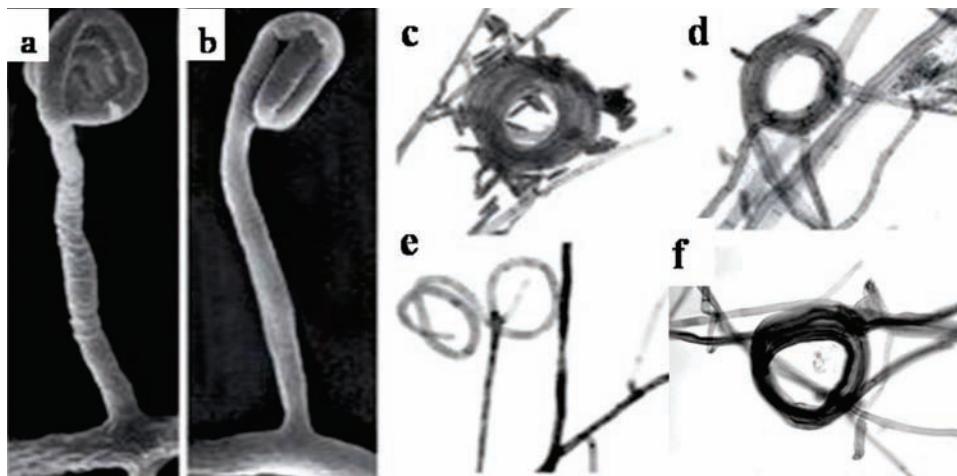
Նկար 21. Քլամիդոսպորներ՝ *Fomitopsis pinicola* (a), *Ganoderma resinaceum* (b), *Schizophyllum commune* (c) և *Laetiporus sulphureus* (d) (մասշտաբ 10 մկմ); քլաստիկ քլամիդոսպորներ *Volvariella bombycinia* (e); կուտիկուլային բջիջներ *Ganoderma adspersum* (f) և *Ganoderma lucidum* (g) տեսակների կուլտուրաներում

Figure 21. Chlamydospores in cultures of *Fomitopsis pinicola* (a), *Ganoderma resinaceum* (b), *Schizophyllum commune* (c) and *Laetiporus sulphureus* (d) (size bars 10 μm); blastic chlamydospores in *Volvariella bombycinia* (e); cuticular cells in *Ganoderma adspersum* (f) and *Ganoderma lucidum* (g)

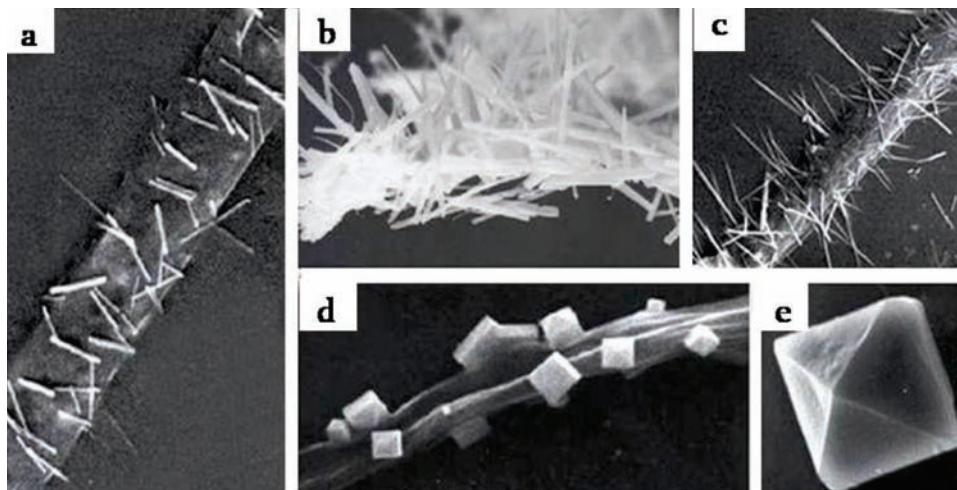
Նկար 22. Նեմատոն որսացող կառուցվածքներ՝ *Coprinus comatus* (a,b), քլամիդոսպոր (c) և արթրոսպորներ (d-f) *Hypholoma fasciculare* տեսակների կուլտուրաներում

Figure 22. Nematode trapping structures in *Coprinus comatus* (a,b), chlamydospores (c) and arthrospores (d-f) in *Hypholoma fasciculare* cultures

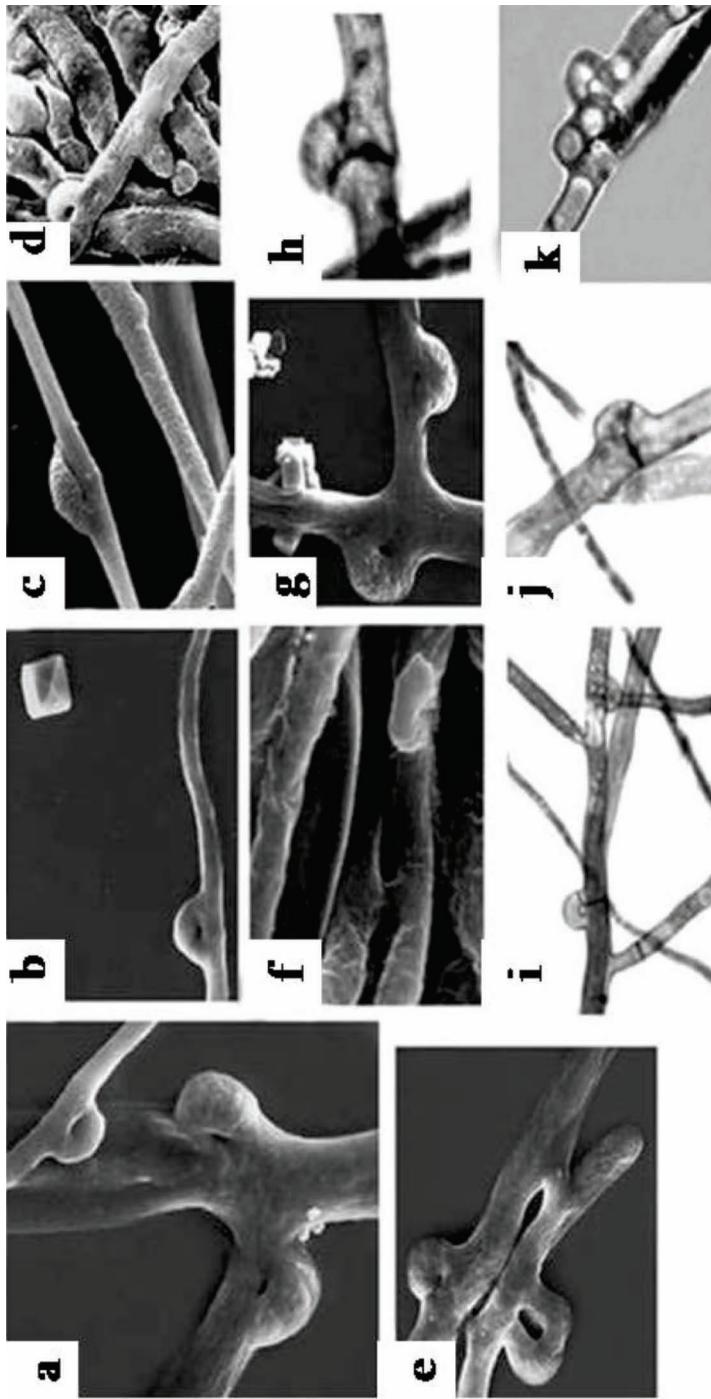
Նկար 23. Դիմացին օղակներ՝ *Lentinula edodes* (a,b), *Coprinellus domesticus* (c,d), *Coprinellus radians* (e) և *Coprinellus xanthothrix* (f) տեսակների կուլտուրաներում

Figure 23. Hyphal loops in *Lentinula edodes* (a,b), *Coprinellus domesticus* (c,d), *Coprinellus radians* (e) and *Coprinellus xanthothrix* (f) cultures

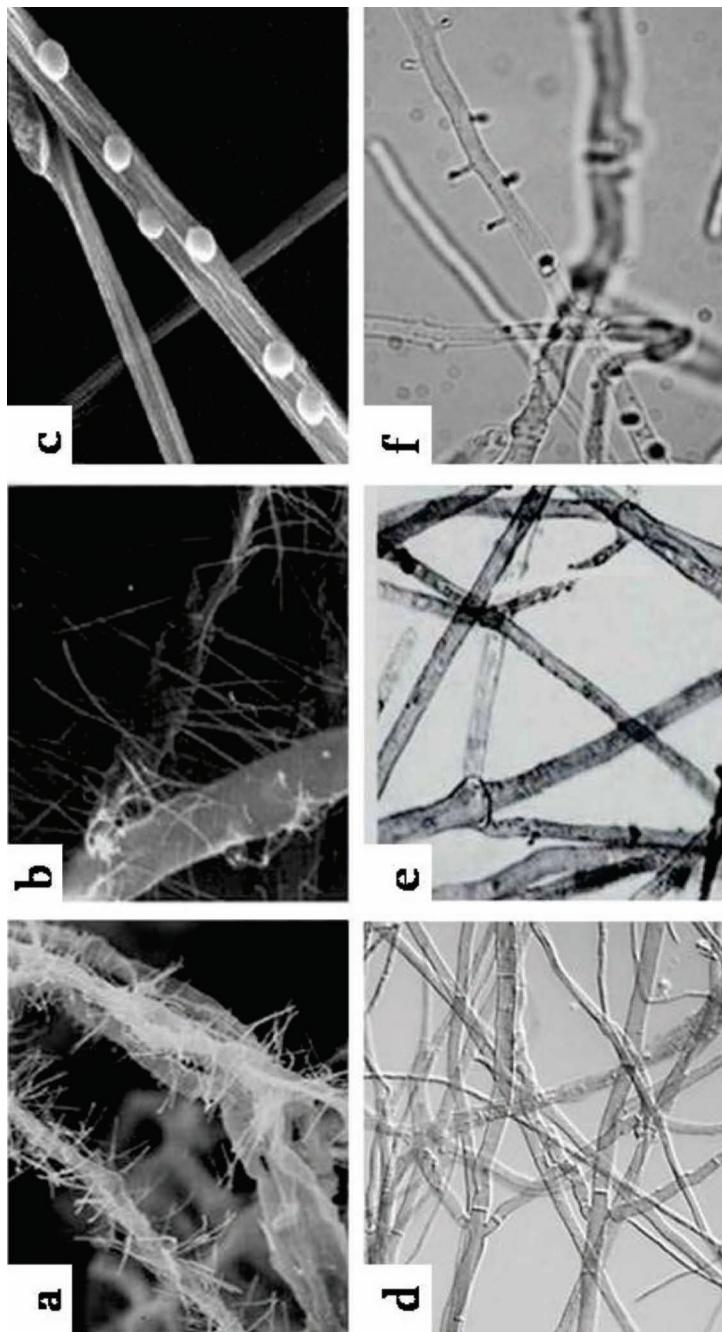
Նկար 24. Թրթնջկաթրվային կալցիումի բյուրեղներ՝ *Coprinus comatus* (a,c), *Agaricus bisporus* (b), *Pleurotus ostreatus* (d) և *Lentinula edodes* (e) տեսակների կուլտուրաներում

Figure 24. Calcium oxalic crystals in *Coprinus comatus* (a,c), *Agaricus bisporus* (b), *Pleurotus ostreatus* (d) and *Lentinula edodes* (e) cultures

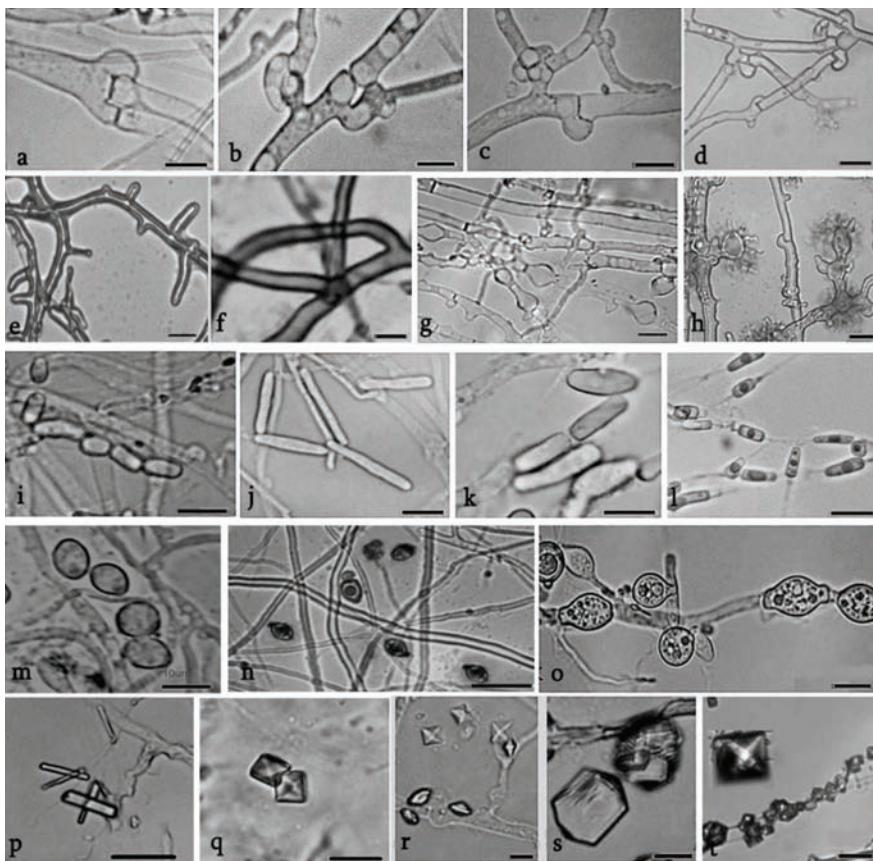
Ակ. 25. Հիֆային ճարմանդին՝ *Lentinula edodes* (ա,բ,ե,ց), *Hypholoma fasciculare* (դ,՛), *Fomes fomentarius* (հ), *Coprinellus comatus* (ի), *Coprinellus micaceus* (լ), *Daedalea quercina* (կ) և *H. fasciculare* նուն (Տ) սեպական կուտառություններում:

Fig. 25. Hyphal clamps in *Lentinula edodes* (a,b,e,g), *Hypholoma fasciculare* (d,f), *Lepista nuda* (c), *Fomes fomentarius* (h), *Coprinellus comatus* (i), *Coprinellus micaceus* (j), *Daedalea quercina* (k) and *H. fasciculare* (l) cultures.

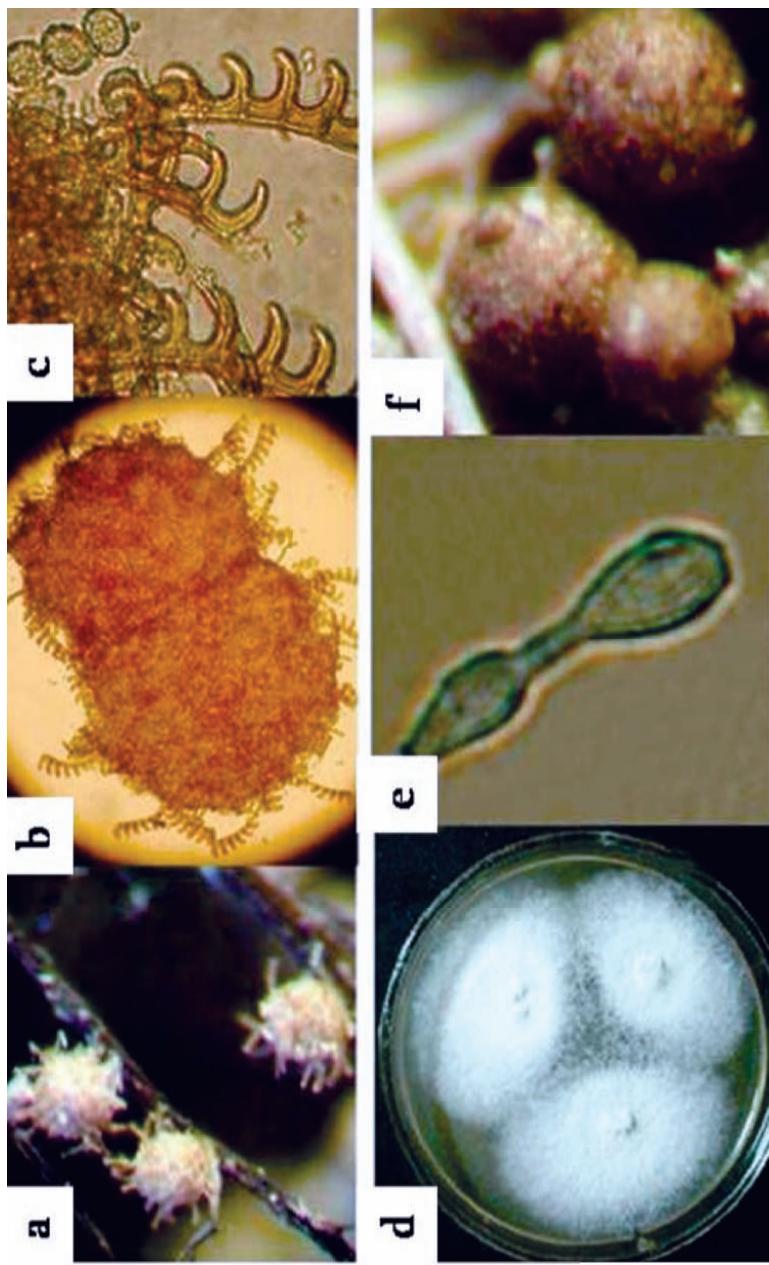
Ակար 26. Նիֆային միկրոթելիկմեն՝ *Agaricus bisporus* (a) և *Coprinus comatus* (b), հիֆային գորտնուկներ՝ *Lepista nuda* (c), հիֆային եռակի ծյուղավորում *Coprinellus micaceus* (d) և զույգ ծյուղավորում *Suillus luteus* (e), հիֆային սուրբերկուլմեր՝ *Schizophyllum commune* (f) սեպակմելի կուլտուրամերում

Figure 26. Hyphal filaments in *Agaricus bisporus* (a) and *Coprinus comatus* (b), hyphal warts in *Lepista nuda* (c), hyphal triple branching in *Coprinellus micaceus* (d) and pair branching in *Suillus luteus* (e), hyphal tubercles in *Schizophyllum commune* (f) cultures

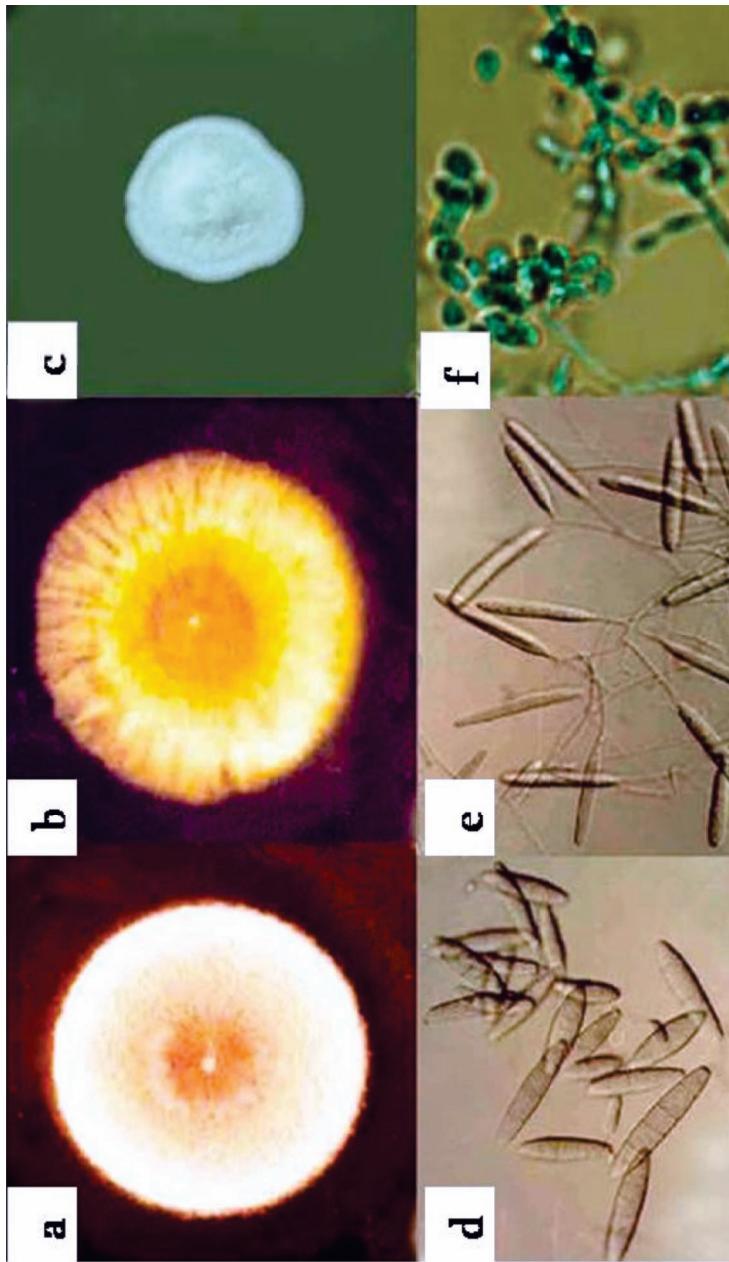
Նկար 27. Պոլիպորային սնկերի հավաքածուների միցելիալ կառուցվածքները. ճարմանդներ *Fomes fomentarius* (a), *Fomitopsis pinicola* (b,c) և *Ganoderma lucidum* (d); սանրաննան հիֆեր (e) և հիֆային հանգույցներ (f) *F. fomentarius*, հիֆային փրումներ (g) և ականտոցիտային բջիջներ (h) *G. lucidum*; օիդիումներ *F. fomentarius* (i,j), *F. pinicola* (k) և *G. lucidum* (l); քլամիդոսպորներ *F. pinicola* (m), *G. lucidum* (n) և *G. resinaceum* (o); բյուրեններ *F. fomentarius* (p), *F. pinicola* (q), *G. lucidum* (r), *G. adpersum* (s) և *G. applanatum* (t): Մասշտաբը՝ 10 մկմ (Badalyan et al., 2015)

Figure 27. Mycelial structures in polypore collections: clamps in *Fomes fomentarius* (a), *Fomitopsis pinicola* (b,c) and *Ganoderma lucidum* (d); comb-like hyphae (e) and hyphal knots (f) in *F. fomentarius*; hyphal swellings (g) and acanthocyte-like cells (h) in *G. lucidum*; oidia in *F. fomentarius* (i,j), *F. pinicola* (k), and *G. lucidum* (l); chlamydospores in *F. pinicola* (m), *G. lucidum* (n), and *G. resinaceum* (o); crystals in *F. fomentarius* (p), *F. pinicola* (q), *G. lucidum* (r), *G. adpersum* (s), and *G. applanatum* (t). Scale bars 10 μm (Badalyan et al., 2015)

Ավար 28. Կերատինոֆիլ սմկեր. *Myceliophthora* sp. ամսամոլֆի *Ctenomyces serratus* սելլյոմոլֆը (a-c); *Aphanoascus keratinophilus* սելլյոմոլֆի (f) *Chrysosporium keratinophilum* ամսամոլֆը (d-e)

Figure 28. Keratinophilic fungi: *Ctenomyces serratus* teleomorph of *Myceliophthora* sp. anamorph (a-c), *Chrysosporium keratinophilum* anamorph (d-e) of *Aphanoascus keratinophilus* teleomorph (f)

Ակադ 29. *Microsporum gypseum* (ա,դ), *Trichophyton ajelloi* (բ,ե) և *Chrysosporium indicum* (շ,ի)
կերատինֆիլ սպորի միջնական զաղոքները և մակրոկոնիդները

Figure 29. Mycelial colonies and macroconidia of keratinophilic fungi *Microsporum gypseum* (a,d),
Trichophyton ajelloi (b,e) and *Chrysosporium indicum* (c,f)

**ՍԱԿԱՅԻՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ
ՅՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ**

**LIST OF PUBLICATIONS RELATED TO FUNGAL CULTURE
COLLECTIONS**

1. Badalian S. M., 1986. Taxonomic estimation of certain features of species *Nematoloma fasciculare* (Huds. : Fr.) Karst. Proceed. YSU, 161(1): 109-114 (in Russian).
2. Badalian S. M., 1986. Antifungal activity of *Nematoloma fasciculare* (Huds. : Fr.) Karst. Biol. J. Armenia, 39(4): 319-322 (in Russian).
3. Badalian S. M., 1990. Phytotoxic activity of mycelium of the poisonous fungi *Nematoloma fasciculare* (Huds. : Fr.) Karst., Proceed. YSU, 165(1): 118-124 (in Russian).
4. Badalian S. M., 1993. *Systematics, Bio-Ecology and Physiological Activity of Nematoloma fasciculare* (Huds. : Fr.) Karst. Yerevan: YSU, 195 p. (in Russian)
5. Badalian S. M., 1998. Biologically active metabolites from higher fungi. Biol. J. Armenia, 51(4): 289-301 (in Russian).
6. Badalian S. M., Serrano J.-J., 1999. Hypoglycemic activity of the medicinal mushroom *Hypholoma fasciculare* (Fr.) Kumm. Int. J. Med. Mushrooms, 1(3): 245-250.
7. Badalian S. M., Rapior S., Andary C., Serrano J.-J., 1999. Biologically active metabolites of higher fungi. In: *Produits Naturelles d'Origine Végétale*. Actes IV Colloq., Ottawa, Ontario, Canada, pp. 93-98.
8. Badalian S. M., 2000. Using the relative DNA content as genetic criteria in phylogenetic analyses of the genus *Hypholoma* (Fr.) Kumm. In: *Mycology Crypt. Botany*. Proceed. Int. Symp., St.-Petersburg, Russia, pp. 60-62 (in Russian).
9. Badalyan S. M., 2000. Antitumor and immune-modulating activities of several compounds from basidiomycete mushrooms. Review. Probl. Med. Mycology, 2(1): 22-30 (in Russian).
10. Badalyan S. M., 2001. The main groups and therapeutic significance of compounds formed by macromycetes. Review. Probl. Med. Mycology, 3(1): 16-23 (in Russian).
11. Badalyan S. M., 2001. Higher Basidiomycetes as perspective objects for myco-pharmacological research. Int. J. Med. Mushrooms, 3(2-3): 108.
12. Badalyan S. M., 2001. The culture collection of medicinal mushrooms in Armenia. Int. J. Med. Mushrooms, 3(2-3): 107.
13. Badalian S. M., Serrano J.-J., Rapior S., Andary C., 2001. Pharmacological activity of macroscopic fungi: *Flammulina velutipes* (Curt. : Fr.) Sing., *Paxillus involutus* (Batsch. : Fr.) Fr. and *Tricholoma tigrinum* Schaeff. (Basidiomycotina). Int. J. Med. Mushrooms, 3(2-3): 27-33.

14. Badalyan S. M., 2002. The culture collection of macroscopic fungi of the Laboratory of Experimental Mycology at the YSU. *Mikol. Fitopatol.*, 36(1): 55-57.
15. Badalyan S. M., Mouchacca J., Gevorkyan S. A., 2002. Keratinophilic fungi from Armenian soils. *Probl. Med. Mycology*, 4(1): 39-42 (in Russian).
16. Badalyan S. M., Innocenti G., Garibyan N. G., 2002. Antagonistic activity of xylotrophic mushrooms against pathogenic fungi of cereals in dual culture. *Phytopathol. Mediterranea*, 41(3): 220-225.
17. Badalyan S. M., 2003. Edible and medicinal Basidiomycetes mushrooms as source of natural antioxidants. *Int. J. Med. Mushrooms*, 5(2): 153-162.
18. Badalyan S. M., 2003. Antioxidant activity of culinary-medicinal mushroom *Flammulina velutipes* (Curt. : Fr.) P. Karst. (Agaricomycetidae). *Int. J. Med. Mushrooms*, 5(3): 277-286.
19. Badalyan S. M., 2003. Taxonomic significance of the biological features of vegetative structures within Basidiomycetes mushrooms. In: *Bot. Res. Asian Russia*. Proceed. XI Congr. Russian Bot. Soc. Barnaul, pp. 7-8.
20. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., 2003. Morphological characteristics of several medicinal mushrooms in culture. In: *Bot. Res. Asian Russia*. Proceed. XI Congr. Russian Bot. Soc. Barnaul, Russia, pp. 10-11.
21. Badalyan S. M., Sakeyan C. Z., 2003. Growth characteristics and laccase activity of several medicinal mushroom cultures (Aphyllophorales). In: *Biotechnology: State of the Art and Prospects of Development*. Second Moscow Int. Congr. Moscow, Russia, pp. 3-4.
22. Badalyan S. M., Navarro-González M., Avetisyan H. K., Majcherczyk A., Kües U., 2003. Cultural characteristics of coprinus spp. In: *Bot. Res. Asian Russia*. Proceed. XI Congr. Russian Bot. Soc., Barnaul, Russia, pp. 11-12.
23. Badalyan S. M., 2004. Screening of antifungal activity of several Basidiomycetous macromycetes. *Probl. Med. Mycology*, 6(1): 18-26.
24. Badalyan S. M., 2004. Antiprotozoal activity and mitogenic effect of mycelium of culinary-medicinal Shiitake mushroom *Lentinus edodes* (Berk.) Sing. (Agaricomycetidae). *Int. J. Med. Mushrooms*, 6(2): 131-138.
25. Badalyan S. M., Hughes K., 2004. Genetic variability of *Flammulina velutipes* and *Pleurotus ostreatus* collections from Armenia. In: *Science Cultiv. Edible Medic. Fungi*. Proceed. ISMS XVI Intern. Congress. Miami Beach, Florida, USA, pp. 149-154.
26. Badalyan S. M., Sakeyan C. Z., 2004. Morphological, physiological and growth characteristics of mycelia of several wood-decaying medicinal mushrooms (Aphyllophoromycetidae). *Int. J. Med. Mushrooms*, 6(4): 347-360.
27. Badalyan S. M., Innocenti G., Garibyan N. G., 2004. Interactions between xylotrophic mushrooms and mycoparasitic fungi in dual culture experiments. *Phytopathol. Mediterranea*, 43(1): 44-48.
28. Badalyan S. M., Polak E., Hermann R., Aebi M., Kües U., 2004. Role of peg

- formation in clamp cell fusion of Homobasidiomycete fungi. *J. Basic Microbiol.*, 44(3): 167-177.
29. Badalyan S. M., 2005. Establishment and maintainance of fungal Culture Collection for fundamental and applied mycological and biotechnological research in Armenia. *WFCC Newsletter*, 40: 51-56.
30. Badalyan S. M., Sakeyan C. Z., 2005. Medicinal properties of several wood-decaying mushrooms (Aphylophorales). In: *Adv. Med. Mycology*. Proceed. Third Russian Congr. Med. Mycology. Moscow, Russia. V. 5, pp. 178-181.
31. Badalyan S. M., Sakeyan C. Z., 2005. Mycelium macromorphology and growth characteristics of culinary medicinal mushroom *Flammulina velutipes* (Curt. : Fr.) Sing. *Int. J. Med. Mushrooms*, 7(3): 380-381.
32. Badalyan S. M., Sisakyan S. H., 2005. Study of antiprotozoal activity and mitogenic effect within medicinal mushrooms *Lentinula edodes*, *Coprinus comatus* and *Flammulina velutipes*. *Int. J. Med. Mushrooms*, 7(3): 382-384.
33. Badalyan S. M., Kües U., Avetisyan H. K., 2005. Screening of antioxidant activity of several coprinoid mushrooms. In: *Adv. Med. Mycology*. Proceed. Third Russian Congr. Med. Mycology. Moscow, Russia. V. 5, pp. 176-178.
34. Badalyan S. M., Hughes K., Helmbrecht E., 2005. Genetic variability of *Flammulina velutipes* collections from Armenia. In: *Genetics and Cellular Biology of Basidiomycetes-VI*. GCBB-VI, Pamplona, Spain, pp. 101-112.
35. Badalyan S. M., Kües U., Melikyan L. R., Navarro-González M., 2005. Medicinal properties of coprinoid mushrooms (Basidiomycetes, Agaricales). *Int. J. Med. Mushrooms*, 7(3): 378-380.
36. Badalyan S. M., Hughes K., Sakeyan C., Helmbrecht E., 2006. Morphology, growth characteristics and genetic variability of the edible medicinal mushroom *Flammulina velutipes* (W. Curt. : Fr.) Singer collections. *Int. J. Med. Mushrooms*, 8(1): 263-278
37. Badalyan S. M., 2007. Database creation of fungal culture collections at the Yerevan State University (FCC-YSU). In: *ECSB 2007 – The Europ. Conf. Synthetic Biology*. Procced. ESF-UB Confer. Biomedicine. St.-Feliu de Guixols, Spain, P. 86-88.
38. Badalyan S. M., Avetisyan H. K., Kües U., 2007. Morphological characteristics and growth parameters of several coprinoid mushrooms. In: *Adv. Med. Mycology*. Proceed. 5th Russian Congr. Med. Mycology. Moscow, Russia. V. 10, pp. 214-217.
39. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., Kocharyan A. E., 2007. Perspectives of the usage of bioactive substances of medicinal mushrooms in pharmaceutical and cosmetic industries. *Int. J. Med. Mushrooms*, 9(3-4): 275-276.
40. Badalyan S. M., Avetisyan H. K., Navarro-González M., Kües U., 2007. Phylogenetic significance of morphological, ecological and physiological mycelial characteristics of several coprinoid mushrooms (Holobasidiomycetidae). XV Congr. Europ. Mycologist. St. Petersburg, Russia, pp. 28-29.

41. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., Sakeyan C. Z., Avetisyan H. K., Grigoryan M. O., Navarro-González M., Kües U., 2007. Biological characteristics and genetic diversity of several Basidiomycetes medicinal mushrooms. *Int. J. Med. Mushrooms*, 9(3-4): 276-277.
42. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., 2008. *Macroscopic fungi from central part of virahayotz mountains' forests of armenia and their medicinal properties*. Yerevan: YSU Press, 65 p. (in Armenian)
43. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., Grigoryan M. O., 2008. Current situation and further development of mushroom growing industry in Armenia. In: *Sci. Cultiv. Edible and Medicinal Fungi*. Proceed. XVII ISMS Congr. Cape Town, South Africa, pp. 769-773.
44. Badalyan S. M., Hughes K. W., Kües U., 2008. Biology, genetic variability and biotechnological application of several medicinal mushrooms. In: *Biotech. Health -2*, Proceed. DAAD Alumni Seminar. Yerevan, Armenia, pp. 19-26.
45. Badalyan S. M., Isikhuemhen O. S., Gharibyan N. G., 2008. Antagonistic/ antifungal activity of *Pleurotus tuberregium* (Fr.) Sing. against selected fungal pathogens. *Int. J. Med. Mushrooms*, 10(2): 155-162.
46. Badalyan S. M., Avetisyan H. K., Navarro-González M., Kües U., 2008. Pellet morphology and biomass formation in several coprinoid mushrooms during submerged growth. In: *Mushr. Biol. & Mushr. Prod.* ICMBMP6. Bonn, Germany, pp. 83-84.
47. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., Sakeyan C. Z., 2009. Distribution and study of medicinal mushroom *Ganoderma lucidum* (Curt. : Fr.) Karst. in Armenia. IMMC5. Nantong, China, pp. 248-249.
48. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., 2010. Medicinal mushrooms as potential source to develop health enhancing biotech-products. In: *Biotech. Health - 4*. Proceed. DAAD Alumni Seminar. Yerevan, Armenia, pp. 63-68.
49. Badalyan S. M., Navarro-González M., Kües U., 2011. Taxonomic significance of anamorphic characteristics in the life cycle of coprinoid mushrooms. In: *Mushroom Biology & Mushroom Products*. (Eds.) J.-M. Savoie, M. Foulongne-Oriol, M. Largeau, G. Barroso. Proceed. ICMBMP7, V. 1. Arcachon, France, pp. 140-154.
50. Badalyan S. M., Szafranski K., Hoegger P., Navarro-González M., Majcherczyk A., Kües U., 2011. New Armenian wood-associated coprinoid species: *Coprinopsis strossmayeri* and *Coprinellus aff. radians*. *Diversity*, 3(1): 136-154.
51. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., Iotti M., Zambonelli A., 2012. Morphological and genetic characteristics of different collections of *Ganoderma* P. Karst. species. Proceed. 18th Congr. ISMS. Beijing, China, pp. 247-254.
52. Badalyan S. M., 2012. Medicinal aspects of edible ectomycorrhizal mushrooms. In: *Edible Ectomycorrhizal Mushrooms. Current Knowledge and Future Prospects*. Eds. A. Zambonelli & G. Bonito. Soil Biology. Vol. 34. Springer-Verlag, Berlin - Heidelberg, pp. 317-334.

53. Badalyan S. M., 2012. Biotechnological potential of coprinoid mushrooms. In: *Modern State of Biotechnological Developments and Ways of their Commercialization*. Procced. Sci. Seminar. Yerevan, Armenia, pp. 55-56.
54. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., 2013. Antifungal activity of Basidiomycetes mushrooms from different taxonomic and ecological groups against potentially pathogenic for humans and animals filamentous fungi. In: *Adv. Med. Mycology*. Proceed. Memorial Conf. Med. Mycology. Moscow, Russia, pp. 300-302.
55. Badalyan S. M., 2013. Bioactive compounds of mycorrhizae forming mushrooms. 7th Int. Medicinal Mushroom Conf., IMMC7, 2013, Beijing, China, pp. 205-206.
56. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., Asatryan A. N., 2013. Antifungal/antagonistic activity of several *Ganoderma* species against filamentous fungi. 7th Int. Med. Mushroom Conf., IMMC7, 2013, Beijing, China, pp. 175-176.
57. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., Mkrtchyan J. A., 2013. Fatty acids composition in coprini mushrooms. 7th Int. Med. Mushroom Conf., IMMC7. 2013, Beijing, China, pp. 184-185.
58. Badalyan S. M., Shnyreva A. V., Zambonelli A., 2013. Biotechnological role of culture collections of polypore mushrooms (Basidiomycota, Polyporales). In: *BRCs in The Era of Microbial Genomics and Diversity Driven Innovation of Biotechnology*. ICCC13. Beijing, China, pp. 33-34.
59. Badalyan S. M., GießlerA., Navarro-GonzálezM., Kües U., 2013. Characteristic mycelial traits in cultures of coprinoid mushrooms. XI Int. Fungal Biology Conf., Karlsruhe, Germany, pp. 191.
60. Badalyan S. M., 2014. Potential of mushroom bioactive molecules to develop healthcare biotech products. Proceed. 8th Int. Conf. Mushr Biol & Mushr Products. ICMBMP8, New Delhi, India, pp. 373-378.
61. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., 2014. Proteolytic activity of several Basidiomycetes mushrooms. In: *Adv. Med. Mycology*. Proceed. VI Russian Congr. Med. Mycology. Moscow, Russia, pp. 289-292.
62. Badalyan S. M., Melikyan L. R., Shahbazyan T. A., 2014. Mycelial characteristics of several *Psathyrella* collections. 8th Int. Conf. Mushr. Biol. Mushr. Prod., 2014, ICMBMP8, New Delhi, India, pp. 128.
63. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., Shnyreva A. V., Shahbazyan T. A., 2014. Antifungal activity of *Fomitopsis pinicola* collections against potentially pathogenic for humans and animals filamentous fungi. 8th Int. Conf. Mushr. Biol. Mushr. Prod., 2014, ICMBMP8, New Delhi, India, pp. 93-94.
64. Badalyan S. M., 2015. Chemical composition of mycelia of different collections of coprinoid mushrooms. In: *Biodiversity and Ecology of Fungi and Fungiform Organisms of the Northern Eurasia*. Proceed. All-Russian conf. with Int. participation. Yekaterinburg, Russia, pp. 297-299.
65. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., 2015. Proteolytic and milk-coagulating activities of mycelia of several polypore mushrooms. In: *Curr. Mycology in*

- Russia. Proceed. The III Int. Mycological Forum. Moscow, Russia. V. 5, pp. 275-277.
66. Badalyan S. M., Kües U., 2015. Morphological characteristics of vegetative mycelia and anamorphs in different collections of xylotrophic basidiomycetous mushrooms. In: *Biodiversity and Ecology of Fungi and Fungiform Organisms of the Northern Eurasia*. Proceed. All-Russian conf. with Int. participation. Yekaterinburg, Russia, pp. 300-302.
  67. Badalyan S. M., Shahbazyan T. A., 2015. Antifungal activity of different *Trametes* collections against potentially pathogenic filamentous fungi. In. *Medicinal mushrooms: Entrepreneurial opportunities for young people and healthcare trends in the 21st century*. IMMC8. Manizales, Colombia, pp. 180-181.
  68. Badalyan S. M., Shahbazyan T. A., 2015. Medicinal properties of two polypore species: *Fomes fomentarius* and *Fomitopsis pinicola*. In: *Curr. Mycology in Russia*. Proceed. The III Int. Mycol. Forum. Moscow, Russia. V. 5, pp. 277-279.
  69. Badalyan S. M., Shnyreva A. V., Iotti M., Zambonelli A., 2015. Genetic resources and mycelial characteristics of several medicinal polypore mushrooms (Polyporales, Basidiomycota). *Int. J Med. Mushrooms*, 17(4): 371-384.
  70. Badalyan S. M., 2016. Fatty acid composition of different collections of coprinoid mushrooms (Agaricomycetes) and their nutritional and medicinal values. *Int. J. Med. Mushrooms*, 18(10): 883-893.
  71. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., 2016. Diversity of polypore bracket mushrooms, Polyporales (Agaricomycetes) recorded in Armenia and their medicinal properties. *Int J Med Mushrooms*, 18 (4): 347-354.
  72. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., Shahbazyan T. A., 2016. Antifungal activity of several Armenian strains of *Fomes fomentarius* against potentially pathogenic for humans and animals filamentous fungi. In: *Advances in Medical Mycology*. Proceed. Memorial Conference of Medical Mycology. 14 April, 2016, Moscow, Russia. V. 16, p. 106-109.
  73. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., Shahbazyan T. A., Shnyreva A. V., 2016. Milk-coagulating and thrombolytic activity of Red-Belt Conk *Fomitopsis pinicola*. In: *Advances in Medical Mycology*. Proceed. Memorial Conference of Medical Mycology. 14 April, 2016, Moscow, Russia. V. 16, 239-243.
  74. Kües U., Badalyan S. M., 2017. Making use of genomic information to explore the biotechnological potential of medicinal mushrooms. In: *Medicinal Plants and Fungi - Recent Advances in Research and Development*, Vol. 2, Chapter 5. Springer-Verlag.
  75. Badalyan S. M., Gharibyan N. G., 2017. Antiphytopathogenic activity of mycelia polypore mushrooms (Agaricomycetes, Polyporales). In: Current Mycology in Russia. Proceed. IV Congr. Russian Mycologists, 12-14 April, 2017. Moscow, Russia, 7: 207-208.

76. Garibova L. V., Badalian S. M., 1985. Influence of the temperature regime and medium acidity on the growth of *Nematoloma fasciculare* (Huds. : Fr.) Karst. in culture conditions. *Biol. J. Armenia*, 38(10): 870-875 (in Russian).
77. Garibova L. V., Badalian S. M., 1986. Morphological and cultural properties of mycelium of *Nematoloma fasciculare* (Huds. : Fr.) Karst. mycelium. *Trans. Moscow St. Univ., Biol. Sciences*, 328(11): 64-68 (in Russian).
78. Garibova L. V., Melik-Khachatrian J. H., Badalian S. M., Darakov O. B., 1986. Anamorph in the life history of *Nematoloma fasciculare* (Huds.: Fr.) Karst. *Mikol. Fitopatol.*, 20(3): 161-166 (in Russian).
79. Garibova L. V., Badalian S. M., 1988. Study of fungal individualism within *Hypholoma fasciculare* (Fr.) Kumm. *Vestnik Moscow St. Univ., Ser. Biology*, 16(2): 52-56 (in Russian).
80. Gharibyan N. G., 2003. Study of caseinolytic activity of mycelia of several basidiomycetes mushrooms. *Biol. J. Armenia*, 55(4): 340-344 (in Russian).
81. Khonsuntia W., Badalyan S. M., Subba S., Mandira Sen M., Kües U., 2016. Asexual spores as means for de-dikaryotization of mycelia. In: *Science and Cultivation of Edible & Medicinal Fungi*. Ed. by J. P. Baars & A.S.M. Sonneberg. Wageningen University and Research Centre. Proceed. 19th ISMS Int. Congr., 2016, Amsterdam, The Netherlands, pp. 494.
82. Kües U., Badalyan S. M., Gießler A., Dörnte B., 2016. *Asexual sporulation in Agaricomycetes. The Mycota. Growth, Differentiation and Sexuality*, Vol. I, 3rd Ed., Jürgen Wendland (Ed.). Springer-Verlag, pp. 269-328.
83. Melikyan L. R., 2015. Antifungal activity of several xylotrophic coprinoid mushrooms against filamentous fungi. *Electronic J. Nat. Sci.*, 2(25) : 12-15.
84. Saltarelli R., Ceccaroli P., Buffalini M., Vallorani L., Casadei L., Zambonelli A., Iotti M., Badalyan S., Stocchi V., 2015. Biochemical characterization, antioxidant and antiproliferative activities of different *Ganoderma* collections. *J. Mol. Microbiol. Biotechnol.*, 25(1): 16-25.
85. Shnyreva A. V., Shnyreva A. A., Badalyan S. M., 2014. Genetic resources of polypore mushrooms (phylum Basidiomycota) as perspective producers of biotech products. In: *Adv. Med. Mycology*. Proceed. VI Russian Congr. Med. Mycology. Moscow, Russia, pp. 274-276.
86. Shnyreva A. V., Badalyan S. M., 2015. Characteristics of biologically active extracts of bracket fungi. In: *Current Mycology in Russia*. Proceed. III Int. Mycol Forum. Moscow, Russia. V. 5, pp. 356-357.
87. Shnyreva A. V., Shnyreva A. A., Badalyan S. M., 2017. Interspecific genetic variability natural strains of medicinal bracket fungi *Fomitopsis pinicola*. In: Current Mycology in Russia. Proceed. IV Congr. Russian Mycologists, 12-14 April, 2017. Moscow, Russia, 6:32-33.
88. Sisakyan S. H., Badalyan S. M., Manukharyan D. C., Simonyan L. N., Garibyan N. G., 2003. Study of antiprotozoal activity of *Lentinus edodes* (Berk.) Sing. and *Hypholoma fasciculare* (Fr.) Kumm. mycelia. *Biol. J. Armenia*, 55(1-2): 12-18 (in Russian).

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

REFERENCES

1. Բադալյան Ս. Ա., Ղարիբյան Ն. Գ., Վիրահայոց լեռների կենտրոնական մասի անտառներում տարածված մակրոսկոպիկ սմկերը և դրանց դեղաբանական նշանակությունը: Երևան, 2008, ԵՊՀ հրատ., 64 էջ:
2. Թամանյան Կ., Ֆայվուշ Գ., Նանագյուլյան Ս., Դանիելյան Տ., ՀՀ Բույսերի կարմիր գիրք. Երևան, 2010, «Զանգակ» հրատ., 598 էջ:
3. Բադալյան Ս. Մ., Систематика, био-экология и физиологическая активность серно-желтого опенка. Ереван, 1993, изд. ЕГУ, 196 с.
4. Բադալյան Ս. Մ., 2000. Противоопухолевая и иммуномодулирующая активность некоторых веществ из базидиальных макромицетов. Пробл. Мед. Микол., 2(1): 22-30.
5. Բադալյան Ս. Մ., 2001. Основные группы и терапевтическая значимость биоактивных метаболитов, образуемых базидиомицетами. Пробл. Мед. Микол., 3(1): 16-23.
6. Բիսլո Հ. Ա., Բուխալո Ա. Ս., Վասսեր Ս. Պ., Դուդկա Ի. Ա., Կուլեշ Մ. Դ., Սոլոմկո Է. Փ., Շեվչենկո Ս. Վ., Վысшие съедобные базидиомицеты в поверхностной и глубинной культуре. Киев, 1983, изд. Наук. думка, 312 с.
7. Բոնդարցև Ա. Ս., Трутовые грибы Европейской части СССР и Кавказа. М.-Լ., 1953, изд. АН СССР, 727 с.
8. Բուխալո Ա. Ս., Վысшие съедобные базидиомицеты в чистой культуре. Киев, 1988, изд. Наук. думка, 144 с.
9. Գարիбովա Լ. Վ., Բադալյան Ս. Մ., 1986. Морфолого-культуральные признаки мицелия чистых культур штаммов вида *Nematoloma fasciculare* (Huds. : Fr.) Karst. Биол. науки МГУ, 328 (11): 64-68.
10. Գարիбովա Լ. Վ., Մելիկ-Խաչատրյան Ջ. Ղ., Բադալյան Ս. Մ., Ճարակօվ Օ. Բ., 1986. Анаморфа в цикле развития *Nematoloma fasciculare* (Huds. : Fr.) Karst. Микол. и фитопатол., 20(3): 161-166.
11. Դենիսովա Ն. Պ., 2009. Тромболитические свойства ферментов базидиальных грибов. Пробл Мед. Микологии. 11(4): 3-8.
12. Ռեշետնիկով Ս. Վ., Էволюция бесполого размножения высших базидиомицетов. Киев, 1991, изд. Наук. думка, 188 с.
13. Մելիկ-Խաչատրյան Ջ. Ղ., Միկոֆлора Армянской ССР. Агариковые грибы. Т. 5. Ереван, 1980, изд. ЕГУ, 540 с.
14. Մելիկ-Խաչատրյան Ջ. Ղ., Մարտirosyan Ս. Հ., Միկոֆлора Армянской ССР. Гастеромицеты и Афиллофоровые грибы. Ереван, 1971, изд. ЕГУ, 383 с.
15. Նանացյուլյան Ս. Ղ., Տափախչյան Մ. Ղ., Մակромицеты Диличанского и

- Хосровского заповедников Армении. Ереван, 1991, изд. ЕГУ, 381 с.
16. **Нанагюлян С. Г.**, Шляпочные грибы Армении (Агарикоидные базидиомицеты). Ереван, 2008, изд. ЕГУ, 121 с.
  17. **Andary C., Courtecuisse R., Bourrier M.-J.**, Atlas Microphotographique pour l'expertise et le Controle des Champignons Comestibles et leur Falsifications. Montpellier, France, 1991, Euromédia, 547 p.
  18. **Badalyan S. M., Sakeyan C. Z.**, 2004. Morphological, physiological and growth characteristics of mycelia of several wood-decaying medicinal mushrooms (Aphylophoromycetideae). *Int. J. Med. Mushrooms*, 6(4): 347-360.
  19. **Badalyan S. M., Szafranski K., Hoegger P., Navarro-González M., Majcherczyk A., Kües U.**, 2011a. New Armenian wood-associated Coprinoid species: *Coprinopsis strossmayeri* and *Coprinellus aff. radians*. *Diversity*, 3(1): 136-154.
  20. **Badalyan S. M., Navarro-González M., Kües U.**, 2011b. Taxonomic significance of anamorphic characteristics in the life cycle of coprinoid mushrooms. In: Proceed. VII Int. Conf. Mushroom Biology and Mushroom Products. Arca-chon, France, pp. 140-154.
  21. **Badalyan S. M., Gharibyan N. G., Iotti M., Zambonelli A.**, 2012. Morphological and genetic characteristics of different collections of *Ganoderma P. Karst.* species. Proceed. 18th Congr. ISMS, Beijing, China, pp. 247-254.
  22. **Badalyan S. M.**, 2012. Medicinal Aspects of Edible Ectomycorrhizal Mushrooms. In: Edible Ectomycorrhizal Mushrooms. Current Knowledge and Future Prospects. Eds. A. Zambonelli & G. Bonito. Soil Biology. Vol. 34. Springer-Verlag, Berlin - Heidelberg, pp. 317-334.
  23. **Badalyan S. M., Shnyreva A. V., Iotti M., Zambonelli A.**, 2015. Genetic resources and mycelial characteristics of several medicinal polypore mushrooms (Polyporales, Basidiomycota). *Int. J. Med. Mushrooms*, 17(4): 371-384.
  24. **Bresinsky A., Basl H. A.**, Color Atlas of Poisonous Fungi. London, 1990, Wolfe Publ. Ltd., 295 p.
  25. **Buchalo A., Mykchaylova O., Lomberg M., Wasser S. P., Volz P. A. (Ed.), Nevo E. (Ed.)**, Microstructures of vegetative mycelium of macromycetes in pure culture. Kiev, 2009, Alterpress, 224 p.
  26. **Choi H. S., Sa Y. S.**, 2000. Fibrinolytic and antithrombotic proteases from *Ganoderma lucidum*, *Mycologia*, 92: 545-552.
  27. **Clémençon H.**, 2012. Cytology and Plectology of the Hymenomycetes. 2nd revised edition. J. Cramer in der Gebr. Borntraeger Verlagsbuchhandlung, Stuttgart, Germany, 520 p.
  28. **Kim H. W., Kim B. K.**, 2002. Recent advances on the biologically active triterpenoids of *Ganoderma lucidum*. In: *Ganoderma. Genetics, Chemistry, Pharmacology and Therapeutics*, Lin, Z. B. (Ed.), Beijing: Beijing Med. Univ. Press, pp. 10-19.
  29. **Kües U., Badalyan S.M., Gießler A., Dörnte B.**, 2016. Asexual sporulation in

- Agaricomycetes. The Mycota. Growth, Differentiation and Sexuality, Vol. I, 3rd Ed., Jürgen Wendland (Ed.). Springer-Verlag, pp. 269-328.
- 30. **Lung M. Y., Huang W. Z.**, 2013. Antioxidant potential and antioxidant compounds of extracts from the medicinal sulphur polypore, *Laetiporus sulphureus* (Higher Basidiomycetes) in submerged cultures. Int. J. Med. Mushrooms, 15(6): 569-582.
  - 31. **Mau J.-L., Lin H.-C., Chen C.-C.**, 2002. Antioxidant properties of several medicinal mushrooms. J. Agric. Food Chem, 50: 6072-6077.
  - 32. **Phillips R.**, Mushrooms and other Fungi of Great Britain and Europe. London, 1981, Pan Books, 287 p.
  - 33. **Rowan N. J., Smith E. J., Sullivan R.**, 2003. Immunomodulatory activity of mushroom glucans and polysaccharide-protein complexes in animals and humans. Int. J. Med. Mushrooms, 5(2): 95-110.
  - 34. **Stalpers J. H.**, 1978. Identification of wood inhabiting Aphyllophorales in pure culture. Stud. Mycology, 16: 1-248.
  - 35. **Tseng Y.-H., Yang J.-H., Mau J.-L.**, 2008. Antioxidant properties of polysaccharides from *Ganoderma tsugae*. Food Chem., 107(2): 732-738.
  - 36. **Wasser S. P.**, 2002. Medicinal mushrooms as source of antitumor and immunomodulating polysaccharides. Appl. Microb. Biotechnol., 60: 258-274.
  - 37. **Wasser S. P.**, 2014. Medicinal Mushroom Science: Current Perspectives, Advances, Evidences, and Challenges. Biomed J., 37(6): 345-356.
  - 38. <http://www.grzyby.pl/coprinus-site-Kees-Uljee/cindex.htm>
  - 39. <http://www.mycobank.org>

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՌԱՋԱԲԱՆ	3
ԳԼՈՒԽ 1. ԱԳԱՐԻԿՈՄԵՑՏԱՅԻՆ ՍՆԿԵՐԻ ՈՐՈՇ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒՆԵՐԻ ՏԵԼՈՄՈՐՖԻ ԵՎ ՎԵԳԵՏԱՏԻՎ ՄԻՑԵԼԻՈՒՄԻ ԱՌԱՋԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ..	8
ԳԼՈՒԽ 2. ՍՆԿԱՅԻՆ ԿՈՒՏՏՈՒՐԱՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒՆԵՐԻ ԿԱՏԱԼՈԳ	91
Կատալոգային ուղեցույց	94
ՍԹԿԱՅԻՆ կուլտուրաների հավաքածուների և գիտական հաստատությունների ցանկ	98
Ագարիկոմիցետային սնկերի կուլտուրաների ցանկ	100
Միկոռսկոպիկ սնկերի կուլտուրաների ցանկ	131
ԳԼՈՒԽ 3. ՍՆԿԱՅԻՆ ԿՈՒՏՏՈՒՐԱՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒՆԵՐԻ ԱՏԼԱՏ	138
ՍՆԿԱՅԻՆ ԿՈՒՏՏՈՒՐԱՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՅՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ	163
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	170

CONTENTS

FOREWORD	6
CHAPTER 1. CHARACTERISTICS OF TELEOMORPHS AND VEGETATIVE MYCELIA OF SEVERAL COLLECTIONS OF AGARICOMYCETES FUNGI	8
CHAPTER 2. CATALOGUE OF FUNGAL CULTURE COLLECTIONS.....	95
Catalogue guide	97
List of names of fungal culture collections and research organizations	98
List of cultures of Agaricomycetes fungi	100
List of cultures of microscopic fungi	131
CHAPTER 3. ATLAS OF FUNGAL CULTURE COLLECTIONS.....	138
LIST OF PUBLICATIONS RELATED TO FUNGAL CULTURE COLLECTIONS	163
REFERENCES	170

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ
YEREVAN STATE UNIVERSITY

ԲԱԴԱԼՅԱՆ ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՄԻՔԱՅԵԼԻ
ՂԱՐԻԲՅԱՆ ՆԱՐԻՆԵ ԳՐԻԳՈՐԻ

ՏԱՐԲԵՐ ՍՆԿԱՅԻՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՆԵՐԻ
ՄԻՑԵԼԻՈՒՄԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ
ԱՌԱՋԱՎԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
(հավաքածուների կատալոգ և ատլաս)

SUSANNA M. BADALYAN, NARINE G. GHARIBYAN

**CHARACTERISTICS OF MYCELIAL
STRUCTURES OF DIFFERENT
FUNGAL COLLECTIONS**
(Catalogue and Atlas of Collections)

Ծագիկի ձևավորումը՝ Ա. Պատվականյանի
Համակարգչային ձևավորումը՝ Կ. Չալաբյանի
Հրատ. Խմբագրումը՝ Մ. Հովհաննիսյանի

Տպագրված է «Արման Ասմանգույշ» ԱԶ-ում:
ք. Երևան, Հր. Ներսիսյան 1/125

Ստորագրված է տպագրության՝ 11.06.2017:
Զափսը՝ 70x100 1/₁₆: Տպ. մամուլը՝ 11:
Տպաքանակը՝ 100:

ԵՊՐ հրատարակչություն
ք. Երևան, 0025, Ալեք Մանուկյան 1
www.publishing.ystu.am

Սուսաննա Միքայելի ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Կենսաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Պրոֆ. Ս. Ս. Բադալյանը 1980 թ. ավարտել է ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետը, իսկ 1981-1982 թթ.՝ ուսումը շարունակել Մոսկվայի պետական համալսարանում: 1988 թ. ստացել է գիտությունների թեկնածուի, իսկ 1998 թ.՝ դոկտորի գիտական աստիճաններ: Պրոֆ. Բադալյանը հետազոտական աշխատանքի մեջ փորձ ունի սմերի կենսաբանության և կենսատեխնոլոգիայի բնագավառում: Նրա գիտական հետաքրքրությունները ենրառում են ազարիկոնցիտային սմերի և դեղասմերի միջեւիլում կենսաբանական առանձնահատկությունների, կենսացիկլի անսեռ փուլի և կենսատեխնոլոգիական ներուժի ուսումնասիրումը: Պրոֆ. Բադալյանը 1993-2005 թթ. դեկանարել է գիտական խումբ, իսկ 2005 թ.՝ հիմնադրել ԵՊՀ սմերի կենսաբանության և կենսատեխնոլոգիայի լաբորատորիան: Նա ազգային և միջազգային գիտական ծրագրերի դեկավար է, պարգևատրվել է բազմաթիվ կազմակերպությունների (ՍԱՏՕ, ԴԱՍԴ, ԵԳՖ, ՀՀՈՅ, ԳԿՐԱՀ և այլն) կրթարշավակներով և դրամաշնորհներով: Պրոֆ. Բադալյանը դասախոսություններ է վարել և հետազոտություններ իրականացրել Գերմանիայի, Խուալիայի, Ֆրանսիայի, ԱՄՆ-ի, Կանադայի և Ռուսաստանի համալսարաններում: Հեղինակ է 8 գրքերի և 200-ից ավելի գիտական հրապարակումների, մասնակցել է Հայաստանում և արտերկրում (ԱՄՆ, Անգլիա, Իտալիա, Ֆրանսիա, Կանադա, Խազանիա, ճապոնիա, Չինաստան, Զինաստան, Ավստրալիա, Ռուսաստան, Սլովենիա և այլն) կայացած 60-ից ավելի միջազգային գիտաժողովների: Նա մի շարք միջազգային ամսագրերի խմբագրական խորհրդի անդամ է և գրախոս: Պրոֆ. Բադալյանը դասավանդում է ԵՊՀ բակալավրիատում և մագիստրոսական և ավարտական աշխատանքներ:

Նարինե Գրիգորի ՂԱՐԻԲՅԱՆ

Կենսաբանական գիտությունների թեկնածու, ավագ գիտաշխատող

Ն. Գ. Ղարիբյանը 1983 թ. ավարտել է ԵՊՀ կենսաբանության ֆակուլտետը և 1986 թ.-ից աշխատում է ԵՊՀ-ում: 2004 թ. պաշտպանել է «Հայաստանի Վիրահայոց լեռների կենտրոնական անտառների մակրոմիջեւտների տեսակային կազմը և կենսաբանական առանձնահատկությունները» թեկնածուական թեզը: Ներկայումս Սմերի կենսաբանության և կենսատեխնոլոգիայի լաբորատորիայի ավագ գիտաշխատող է: Հետազոտությունների հիմնական ոլորտն է մակրոսկոպիկ ուսեղի սմերի և դեղասմերի կենսաբազմազանության և միցելիալ կուլտուրաների կենսաբանական առանձնահատկությունների ուսումնասիրումը: Մասնակցել է ՀՀՈՅ, ԳԿՐԱՀ և գիտական այլ ծրագրերի: Հեղինակ է 2 գործի և 55-ից ավելի գիտական հրապարակումների:

